

Groninger bijbelleesrooster: Matteüs t/m Openbaring

Matteüs 1

Matteüs noemt vier vrouwen: Tamar, Rachab, Ruth en 'de vrouw van Uria', allemaal met een geschiedenis. Toch heeft God hen uitgekozen als stammoeder van Christus: typerend voor God, en daarom is er hoop voor ons, zondige mensen. Matteüs verdeelt de periode vóór Christus in 3x14 geslachten, want de schrale tijd na de ballingschap was even nodig voor Christus' komst als de roemruchte tijden van Abraham en David: Gods gunst hangt niet af van onze prestaties. En dan komt Jozef. Hij wilde Maria de vrijheid teruggeven toen hij merkte dat de Geest beslag op haar had gelegd. Toch moest hij, zoon van David, Jezus als zoon adopteren: God wilde zijn beloftes over Davids huis per se vervullen.

Matteüs 2

Een scherpe tegenstelling: heidense tovenaars knielden neer bij het kind Jezus; maar bijbelkenners, voorgangers in het geloof, bleven ongeïnteresseerd thuis. Een beeld dat we telkens tegenkomen: de eersten worden de laatsten. De moordlustige Herodes bewijst hoe Jezus van meet af vijandschap opriep, maar God zette zijn plan met het kind onstuitbaar door: via Egypte kwam Jezus in Nazaret.

Matteüs 3

Het liefste dat God wil is dat wij ons aan Hem gewonnen geven. Daarom laat Hij ons telkens zijn Woord horen. Om die reden liet Hij Johannes optreden. Zijn boodschap was streng, maar daarmee wilde God de mensen klaar maken voor Christus' komst. Vanuit de hemel sprak God ook zelf: 'Dit is mijn Zoon!' Daarin zit de oproep opgesloten: 'Vertrouw je toe aan Hem. Dan vind ik ook vreugde in jou!'

Matteüs 4

Voordat Jezus ging optreden heeft God Hem een soort examen afgenomen: Hij moest zich verweren tegen duivelse aanvallen. Maar met het schild van het geloof en het zwaard van de Geest, Gods Woord (Ef.6:16-17) sloeg Hij die aanvallen af. Christus is daarmee een redder die kan meevoelen met ons als de duivel ons verleidt. Meteen na zijn 'examen' begon Jezus rond te trekken met zijn boodschap.

Matteüs 5:1-20

Zoals God de Tien Geboden begint met zijn gunst ('Ik ben jullie God en heb jullie bevrijd'), zo begint Christus de zgn. Bergrede met variaties op het thema: 'Gelukkig ben je als je het van God verwacht, want met God kom je niet bedrogen uit.' Dan pas volgt de opdracht om licht voor de wereld te zijn. Een bevrijdende volgorde: we mogen ons gedragen weten door God en daardoor is het haalbaar om Christus na te volgen in zijn gehoorzaamheid aan God.

Matteüs 5:21-48

We zijn niet klaar als we ons aan de letter van de geboden houden of als we onze liefde beperken tot ons eigen kringetje. We moeten recht doen aan de volle reikwijdte van de geboden. Christus bindt ons dat op het hart in de vorm van spreuken die tot nadenken dwingen. Zo wil Hij ons ertoe bewegen royaal met de geboden om te gaan.

Matteüs 6

Bidden en vasten mogen geen publieke actie zijn om te showen hoe vroom we zijn. Het zijn omgangsvormen in onze persoonlijke relatie met God. Daarbij kan hebzucht een stoorzender zijn, want dan zoeken we ons houvast bij ons inkomen, ons bezit. Natuurlijk is het begrijpelijk dat wij, kwetsbare mensen in een bedreigende wereld, ons zorgen maken. Maar, zegt Christus, God is er en Hij zorgt.

Matteüs 7

We mogen niet uit de hoogte oordelen als zouden wij beter zijn dan de ander. Bidden we God om wat we nodig hebben als kind van Hem, dan zal God ons nooit in de steek laten. Het is belangrijk dat te weten, want gehoorzamen aan God lijkt op het gaan door een smalle poort. Maar op die manier brengen we goede vruchten voort en bouwen we op een degelijk fundament.

Matteüs 8:1-27

Door zijn wonderen maakte Christus zijn tijdgenoten duidelijk wie Hij is: Gods Zoon, die macht heeft over alles. Ook maakte Hij zichtbaar waar Hij heen wil: een wereld zonder ziekte, zonder destructieve krachten in de natuur, zonder de invloed van de duivel. Nog steeds werkt Christus aan die toekomst.

Matteüs 8:28-9:17

Bij Matteüs gaat het maar door: de prediking en wonderen van Jezus. Daarmee gunt Jezus ons een blik in zijn hart. God is kennelijk uit op de redding van mensen, op hun welzijn.. En daarbij ziet Hij zelfs de afzonderlijke mens; vandaar Jezus' keuze van die ene tollenaar, Matteüs.

Matteüs 9:18-10:15

Als Jezus redding betekent, moet je bij Hem zijn. Dat had die bloedvloeiende vrouw begrepen; vandaar dat zij alles op alles zette om maar contact te maken met Jezus: ter navolging. En dan ondervind je Gods 'ontferming' (9:36): het kernwoord van Christus' optreden. Bemoedigend voor mensen die zich afhankelijk weten. En in die ontferming is Christus royaal: toen al stuurde Hij er mensen op uit om anderen erbij te roepen.

Matteüs 10:16-42

Delen in Christus' ontferming is een bemoedigende ervaring. Maar de keerzijde hiervan kan zijn: vijandschap van je omgeving, onenigheid in de familie, strijd en pijn om trouw te blijven aan Christus, en zelfs: je leven verliezen. 'Vrede op aarde' zongen de engelen in de kerstnacht, maar die vrede wordt pas allesomvattend door veel moeiten heen. Maar eens zullen Gods kinderen die vrede ervaren.

Matteüs 11

Zonder aarzeling had Johannes Jezus als de Christus aangewezen. Maar in de gevangenis nadenkend kon hij Jezus' optreden moeilijk rijmen met wat hij verwacht had. Jezus gaf hem toen weer houvast door Gods Woord aan te halen. En dan volgt die ernstige waarschuwing: als je veel van God hebt ontvangen maar toch jezelf afsluit, neemt God dat extra hoog op. Maar geef je gehoor, dan kun je al je lasten bij Hem neerleggen.

Matteüs 12:1-37

De spanning loopt steeds verder op tussen Jezus en de 'geestelijke' leiders. Onthutsend is het om te zien hoe zij zich met beroep op Gods sabbatsgebod sterk willen maken tegen Jezus (12:1-19). Wie Jezus' werk aan de duivel gaat toeschrijven, begaat een onvergeeflijke zonde. Zo loop je zelf over naar de kant van de grote vijand (12:22-37).

Matteüs 12:38-13:23

Nota bene, mensen die zo dicht bij het vuur zitten, blijven zich verzetten tegen Christus (12:38-42). Laten ze oppassen dat het niet van kwaad tot erger gaat (12:43-45). Het gaat niet om de familieband met Jezus, maar om de geestelijke band die door gehoorzaamheid wordt gelegd (12:46-50). De gelijkenis van het zaad maakt duidelijk hoe belangrijk het is om echt te luisteren en te gehoorzamen. Let er ook eens op dat de gelijkenissen niet alleen dienen om te verduidelijken, maar ook om te verhullen. Wie zijn oren toestopt, kan met doofheid geslagen worden (13:1-23).

Matteüs 13:24-58

In de afsluiting van dit gedeelte over de gelijkenissen blijkt dat de mensen die Jezus hebben zien opgroeien niet in Hem geloven. Daardoor zullen zij niet delen in de zegeningen van zijn Koninkrijk. Veel van de gelijkenissen van het Koninkrijk maken duidelijk dat het Koninkrijk alles te maken heeft met het oordeel van God: wanneer het Koninkrijk komt valt de definitieve scheiding. Zorg dat je voor die tijd al je kaarten op Jezus gezet hebt!

Matteüs 14

Dat de vijandschap tegen het evangelie menens is blijkt uit de laffe moord op Johannes de Doper. Jezus zoekt in reactie daarop de luwte op, maar het is Hem niet vergund, zijn populariteit bij het gewone volk neemt snel toe. Stel je voor: tienduizenden mensen die Hem op de voet volgen. En voor allen heeft Hij aandacht. Ondertussen blijkt het vertrouwen van zijn meest nabije volgeling Petrus –ondanks de heerschappij van Hem over water en wind- toch nog heel wankel.

Matteüs 15

Let in dit hoofdstuk eens op de grote verscheidenheid aan emoties die Jezus toont: verontwaardiging, boosheid, felheid (15:1-20), schijnbare onverschilligheid –maar die schijn bedriegt gelukkig- (15:21-28), zorgzaamheid (29-39). Welke gevoelens zou Hij momenteel jegens u hebben?

Matteüs 16

Weer een hoofdstuk vol contrasten: 'geestelijke' leiders die Jezus ten val willen brengen, en zijn nabije volgelingen die het Grote Goddelijke Geheim van Jezus hebben ontdekt: U bent de Messias. Overigens moeten zijn leerlingen nog veel leren: de Messias gaat een lijdensweg tegemoet. En zijn volgelingen eveneens!

Matteüs 17:1-23

Op de berg zien we een stukje hemel op aarde: Christus stralend in het middelpunt, met de vertegenwoordigers van het Oude Testament (wet en profeten, Mozes en Elia) en het Nieuwe Testament (de apostelen) om Hem heen (17:1-13). Terwijl Jezus als het ware even in de hemel is, zijn z'n leerlingen door gebrek aan geloof niet in staat zijn kracht in te roepen voor mensen in nood (17:14-20). Voor Jezus definitief zijn hemelse glorie ontvangt, is het nodig dat Hij eerst vermoord wordt (17:21-23).

Matteüs 17:24-18:14

Jezus die geen vreemde is in de tempel, maar kind aan huis bij God, betaalt toch de belasting voor zichzelf en zijn leerling. Hij leert zijn volgelingen om niet zichzelf belangrijk te vinden maar de ander, speciaal de kleintjes. Wees streng voor jezelf in je strijd tegen de zonde, en wees zuinig op anderen. Zo zuinig als de goede herder is op zijn schapen, stuk voor stuk.

Matteüs 18:15-35

Hier vinden we de bekende "regel van Matteüs 18". Hebt u die regel wel eens toegepast in uw eigen gemeente? En kent u zelf de ervaring van opluchting als God uw schuld vergeeft? Wat zegt het u dat in dit verhaal onze schuld vergeleken wordt met een bedrag van miljoenen? Kun je de woede van de koning begrijpen?

Matteüs 19

Wat bij mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God. Dat geldt voor echte trouw in je huwelijk ook als het moeilijk wordt (19:1-12); het geldt voor de toegang tot het koninkrijk van God: die wordt je gegeven als je wordt als een kind (19:13-15); maar wie denkt dit met zijn prestaties te verdienen, komt er nooit binnen (19:16-26); in de navolging van Christus zul je veel moeten laten staan, maar je krijgt er alles voor terug (19:27-30).

Matteüs 20:1-19

We voelen waarschijnlijk wel mee met de mensen die mopperen dat ze niet méér uitbetaald krijgen terwijl ze wel méér gewerkt hebben. De achtergrond van deze gelijkenis is het onbegrip dat Jezus ontmoette toen Hij de genade zo royaal uitdeelde, ook aan mensen die er in hun leven een potje van gemaakt hadden. Vraag aan u: na een lang leven in dienst van de Here, met tal van ontberingen, mag u het Rijk van God binnengaan. Hoe kijkt u dan naar hen die op het nippertje gered worden, en die dan even royaal beloond worden dankzij de goedheid van de Heer?

Matteüs 20:20-34

Onderweg naar zijn kroning in de koningsstad Jeruzalem (aan het kruis!) leert Jezus ons dat volgelingen van de koning volgelingen in nederigheid moeten zijn. Deze koning heeft, in tegenstelling tot zijn enthousiaste volgelingenschare, persoonlijke belangstelling voor twee blinde bedelaars die schreeuwen om aandacht.

Matteüs 21:1-27

Stel je voor: je woont zelf in Jeruzalem en je ziet Jezus met een superenthousiaste aanhang de stad binnenkomen, als koning in glorie en bescheidenheid. Hoe zou u reageren? Het is niet vanzelfsprekend dat je zelf ook enthousiast wordt. Je kunt ook kregelige vragen gaan stellen: wie bent U dat U dit doet? Het is duidelijk: wilt u zich onderwerpen aan hem of probeert u zich overeind te blijven?

Matteüs 21:28-46

Twee gelijkenissen maken hetzelfde duidelijk: binnen het ene volk van God heb je ja-zeggers en ja-doeners. Op dat laatste komt het aan. Het gaat niet om je goede positie in de kerk, maar om je goede daden. Wie blijft weigeren te gehoorzamen, zal stuklopen op Christus, de hoeksteen die God uitkoos.

Matteüs 22

Een koning richt een bruiloftsdiner aan voor zijn zoon. Dé Zoon is Jezus. De Joden bedanken voor de uitnodiging. Het feest is voor zondaren. Zij zijn blij als God hen roept en maken zich klaar voor de Bruiloft.

Joodse leiders proberen Jezus te vangen met woorden: 1. Farizeeën willen Hem een uitspraak ontlokken over de belasting aan de keizer; 2. Sadduceeën willen Hem in verwarring brengen door een kwestie over de opstanding; 3. Farizeeën komen met de vraag naar 'het grote gebod'; 4. Jezus zelf neemt het initiatief met een vraag over de Zoon van David.

Matteüs 23

Jezus spreekt zijn dreigend 'wee u!' over Schriftgeleerden en Farizeeën. Zij die het Woord moesten uitleggen, hebben gezorgd dat de schare de wet niet kent. Ze hebben zich vastgespijkerd aan uiterlijkheden, terwijl zij van binnen vol wetteloosheid zijn. In plaats van de poort naar Gods rijk te openen hielden zij de deur dicht. Jeruzalem, Jeruzalem...

Matteüs 24:1-28

Nog terwijl Jezus zich binnen het tempelcomplex bevindt, kondigt Hij de verwoesting ervan aan. Voor het besef van zijn leerlingen hield de val van de tempel direct verband met de komst van de Messias en het einde van de wereld. Vandaar hun vraag: wanneer zal die heerlijke toekomst aanbreken? Maar Jezus leert hen dat beide gebeurtenissen ver uit elkaar liggen. Tot vers 13 spreekt Hij over wat zijn leerlingen straks te wachten staat, vanaf vers 15 over de verlossing van zijn kerk bij de val van Jeruzalem.

Matteüs 24:29-51

Na Jeruzalems val gaat het regelrecht ('terstond') naar het einde van de wereld, ook al kan het nog lang duren. Christus komt op een wijze die de kosmos doet beven. De gelijkenis van de vijgeboom is bemoedigend: wie de bladeren ziet uitlopen, weet dat de oogsttijd komt! Alleen de Vader weet het moment van Christus' verschijning. Zijn komst zal rampzalig zijn voor wie er niet mee rekenen, en zal plotseling gelovigen en ongelovigen scheiden. Daarom: 'Waakt!' Gelukkig is de betrouwbare knecht, de slechte wordt overvallen door de oordeelsdag.

Matteüs 25:1-30

De 1^e gelijkenis is een illustratie bij wat Jezus hiervoor gezegd heeft. De tijd tot zijn komst is een proeftijd, zodat duidelijk wordt wie dwaas is en wie wijs. Wie wijs zijn zullen er alles aan doen om hun geloof op peil te houden, zodat zij straks niet te laat zijn. De 2^e gelijkenis sluit hierbij aan. Ieder krijgt een andere taak en verantwoordelijkheid. Ieder moet straks rekenschap afleggen. Aan wie veel is toevertrouwd, van hem zal ook veel worden gevraagd. Wie lui is, staat er straks buiten.

Matteüs 25:31–26:16

Wanneer Christus komt, zal Hij een ieder vergelden naar zijn werken. Vandaag al valt de beslissing of zijn komst voor ons een feest wordt of niet. Vervolgens doet Jezus een opvallende uitspraak: Hij maakt de dag en de wijze van zijn sterven bekend. Het moment van zijn verschijning in heerlijkheid is pas te verwachten na zijn dóód! Deze ster van Jezus' plan schittert boven het aardse, duistere tafereel: leiders die een list beramen, leerlingen die een gelovige vrouw hinderen, één van de twaalven die een complot smeedt.

Matteüs 26:17–46

Het laatste Pascha wordt voorbereid. Jezus voorzegt het verraad. Brood en wijn maakt hij tot tekens van zijn naderend sterven. Jezus belicht vanuit de Schriften hoe de Herder alleen moet blijven, wanneer Gods slagen vallen. Maar... op het sterven volgt de opstanding! Petrus zal zijn hoge toon moeten laten varen voordat de haan de volgende dag aankondigt. Jezus lijdt alleen, zijn leerlingen slapen. Gesterkt door het gebed wekt Hij hen omdat nu het uur is aangebroken voor de overlevering.

Matteüs 26:47–75

Judas' kus is het teken om Jezus gevangen te nemen. N.a.v. het agressieve gedrag van een leerling, benadrukt Jezus nog eens dat de Schriften vervuld moeten worden. De leerlingen slaan op de vlucht. De schapen worden verstrooid (26:31!).

Jezus wordt verhoord door de hogepriester. Petrus moet antwoorden op de vragen van de slavinnen van de hogepriester. Jezus antwoordt met een eed. Petrus met een meened. Voor Jezus loopt het uit op een zeer bitter lijden, voor Petrus op een bitter wenen.

Matteüs 27:1–26

Jezus gaat lijden als de Rechtvaardige. Judas komt tot de erkenning dat hij 'onschuldig bloed' heeft ver-raden. De vrouw van Pilatus noemt Jezus een 'rechtvaardige'. Pilatus moet dit ook zelf beamen. Uit angst voor oproer geeft hij de joden hun zin en geeft bevel Jezus te kruisigen.

Matteüs 27:27–44

Een hel van spot komt over de Koning der Joden. De soldaten spelen hun spel: Jezus wordt uitgedost als spotkoning (zie Ps 22: 8). De wijn met gal is de vervulling van Ps 69:22. De verdeling van Jezus' kleren d.m.v. het lot is de vervulling van Ps 22:19. De beschuldiging boven het kruis is de bijtende spot van Pilatus (Joh. 19:19 – 22). Ook met woorden van Ps 22: 9 wordt Jezus als gekruisigde gehoord (vs. 43).

Matteüs 27:45–66

De zonsverduistering was bewijs van Gods toorn. Jezus werd door zijn Vader prijsgegeven aan de verschrikkingen van de hel. Als het licht wordt, schreeuwt Hij Ps 22:2a uit. Niet als klacht maar als beroep op zijn Vader: "Ik heb uw toorn ondergaan. Nu is er toch geen reden meer Mij te verlaten?" Nu begint Jezus' rechtvaardiging. De hoofdman bij het kruis komt tot een prille belijdenis. Het tempelgordijn scheurt, rotsen spijten en graven breken open. Die onder misdadigers gerekend werd, is bij de rijke in zijn dood geweest (Jesaja 53: 9).

Matteüs 28

De goede Herder heeft de dood overwonnen. Hij neemt zijn herdersstaf weer op. Hij kan weer vóór(op)gaan. Verbroken verhoudingen worden hersteld, verstrooide schapen bijeengebracht. De Raad brengt voor grof geld een lastercampagne op gang. Maar daar, waar de vergadering van de kudde begon, in het Galilea der heidenen, trekt de Herder zijn leerlingen samen en geeft hun als zijn apostelen zijn zendingsbevel. Als Israël niet luistert, dan gaat het evangelie de wereld in!

Marcus 1:1-28

Het evangelie van Jezus Christus (1:1). Groot Nieuws voegt toe: Zoon van God. Terecht. Marcus gaat de blijde boodschap over Jezus Christus, Zoon van God, vertellen, beknopt en vol vaart. Hij zal daarbij vooral de nadruk leggen op wat Jezus doet en niet zozeer op wat Hij zegt. Zijn daden spreken voor zich. Flitsend is al het begin. Hier is Hij, Jezus Christus, Zoon van God. Gedoopt. Aangewezen. Klaargemaakt in de woestijn. Het is zover: het Koninkrijk is dichtbij gekomen. Je kunt niet blijven zitten als Hij je roept. In Kafarnaüm geeft Hij zijn visitekaartje af. Iedereen heeft het over Hem in Galilea (1:28) en tot op vandaag toe zal er niet meer over Hem gezwegen worden.

Marcus 1:29-45

Met zulke genezingen kun je er natuurlijk op wachten: dat trekt in de wijde omtrek de aandacht. Geen wonder dat iedereen Jezus loopt te zoeken (1:37). Toch zijn die wonderlijke genezingen niet de eigenlijke reden van Jezus' komst onder de mensen. Hij is gekomen om het goede nieuws bekend te maken (1:38): het Koninkrijk is gekomen! Zo is de volgorde. Eerst het evangelie en dan de wonderlijke genezingen. Niet andersom. Demonen moeten zwijgen over wie Hij is. Niet van hen moet de erkenning komen, maar van wie over deze Jezus hoort. Dus: wie denk je zelf dat Hij is? En ook (1:37): waarom zoek jij Jezus eigenlijk?

Marcus 2

Denk nou niet, dat Jezus van iedereen een warm onthaal kreeg. Er is weerstand en verzet en het zal nog een ingrijpend vervolg hebben straks. In Marcus 2 worden de contouren van het verzet zichtbaar: Jezus wordt weggezet als Godslasteraar, tollenaarsvriend, en als iemand die het met de gerespecteerde wetten van vasten en vooral de sabbat niet zo nauw neemt. Maar de joodse leiders ondervinden wat het volk al eerder zei: Hier treedt iemand op met gezag (1:27). Wat kun je nou helemaal tegen Hem inbrengen? Wie Hij is? Zeg nou zelf: zijn daden spreken voor zich (2:10).

Marcus 3

Je ziet het gebeuren. Het verzet tegen Jezus verhardt zich alleen maar. Nu al zijn de plannen in de maak om Hem uit de weg te ruimen (3: 6). Maar het Koninkrijk is niet te stoppen. Dit is nog maar het begin. Jezus kiest twaalf apostelen om Hem terzijde te staan. Hij heeft ze nodig. Ondertussen wordt de toon scherper. Het gaat niet om zomaar een onschuldig evangelie. Weet wat je doet als je deze Jezus willens en wetens afwijst (3:28-29). Dat betekent dat er dus een keus wordt gevraagd. Bloedbanden zijn niet genoeg. Hoe is dat bij jou: ben jij bereid om de wil van de Vader te doen (3:35)?

Marcus 4:1-20

Een toepasselijk bijbelgedeelte voor een zondag. Hoe zit jij in de kerk? Hopelijk niet 'al horend horen en niet verstaan' (4:12). De vraag is: wat doe jij nou met het woord dat gezaaid wordt? Laat het voor vandaag een punt van bezinning zijn. In hoeverre ben ik een 'mens van het ogenblik' (4:17) en gaat het mij alleen om de kick van het moment? In hoeverre ben ik iemand die 'het woord laat verstikken' (4:19) door allerlei zaken en zorgen van buiten? Waar het om gaat: het woord opnemen, opzuigen. Alsof je leven er vanaf hangt. En dat is ook zo.

Marcus 4:21-41

De gaat over in de maandag. In het leven van elke dag moet blijken wat de waard is geweest. Zo is het immers ook met het Koninkrijk. Zo alledaags als groeiende halmen. En ondertussen zo veelbelovend als een klein mosterdaadje. Wie iets verborgen houdt geeft toe dat het eigenlijk openbaar had moeten zijn (4:22). Laat wie oren heeft om te horen daarom goed luisteren (4:23). Jammer dat Jezus' eigen volgelingen hierin nog steeds steken laten vallen. Het vertrouwen is maar zo weg in de stormen en golven van het bestaan (4:35-41). Hoe lang duurt het nog voordat je weet met Wie je te maken hebt?

Marcus 5:1-20

Wat valt nou het meest op aan dit bijbelgedeelte? Dat Jezus demonen kan uitdrijven, is al bekend. Dat Hij zelfs een legioen demonen kan uitdrijven, ligt in de lijn van de verwachting. Ja, een vreemd element is dat sturen van die demonen in die varkens die daar lopen. En dat je schrikt als je de bezetene ziet, nu bij zijn volle verstand, oké. Maar dat je Jezus daarom vraagt om weg te gaan. Doet Jezus (je) teveel? Komt Hij te dichtbij? De Gerasenen blijven liever baas in eigen huis. Hoe herkenbaar is dat allemaal voor jezelf?

Marcus 5:21-43

Marcus vertelt over het algemeen beknopt en vol vaart. Hier lijkt het alsof hij de tijd neemt. Het is dan ook een indrukwekkend verhaal. Jezus preekt niet alleen met gezag en heeft zeggenschap over ziekte, demonen, wind en golven, maar ook is Hij de overwinnaar van de dood. Maar net als Jairus moet een mens leren wachten. Uiteindelijk zal Jezus je versted doen staan. Voordat het zover is moet je leren om geduld te hebben. Er zijn ook anderen die Jezus nodig hebben (5:25-34). Maar wat oponthoud lijkt, kan onderweg een bemoediging zijn: geloof alleen is al voldoende. Lukt het jou nog om geduld op te brengen en te geloven?

Marcus 6:1-29

Het is onthutsend om te lezen, dat de mensen die het dichtst bij Jezus staan Hem weigeren te erkennen. Extra opvallend is dat dit ongeloof Jezus verhindert om wonderen te doen (6:5). Als het evangelie alleen maar op verzet stuit, kan Jezus dus niet zoveel beginnen. Laat die gedachte eens dichtbij komen. Wanneer sta jij met je eigen ongeloof, je eigen verzet Jezus in de weg? Ondanks ongeloof gaat het werk door. Goddank! Dan maar in andere steden en gebieden. Ondertussen krijgt ook Herodes aandacht voor Jezus. Onheil dreigt, want deze Herodes is de moordenaar van Johannes de Doper.

Marcus 6:30-56

De Herder van Israël ontfermt zich over de mensenmassa met o.a. een maaltijd op een berg. Met weinig middelen kan Jezus grote dingen doen. Als Hij eenmaal aan het uitdelen is, houdt het niet meer op. Jammer genoeg blijft het nog zo vaak schipperen met de volgelingen van Jezus. Hoe is het mogelijk dat je na de geschiedenis met die broden en vissen schrikt of bang wordt, als Jezus onderweg bij je komt lopen en zelfs je wil voorgaan (6:48) op weg naar het doel (6:45). Alleen Jezus zelf kan ons ervan overtuigen dat in Hem God zelf in ons midden aanwezig is. De vraag is: laat je je overtuigen?

Marcus 7

Binnen Israël stuit Jezus op verzet van mensen die beter zouden moeten weten (7:1-23). Buiten Israël vindt Jezus opmerkelijk geloof van mensen van wie je 't helemaal niet verwacht (7:24-30). Je komt het nog steeds vaak tegen. De confrontatie met de farizeeën spitst zich toe op de vraag rein of onrein. Dijken en dammen voldoen niet om het onreine buiten je te houden. Je zult moeten toegeven dat wat uit de mens naar buiten komt onrein maakt. Het is een trefzekere diagnose van Heiland Jezus. Het kwade heeft zich meer in ons genesteld dan wij vaak waar willen hebben. Kun jij daar voorbeelden van geven?

Marcus 8:1-9:1

Wat is er toch veel voor nodig om mensen tot geloof te bewegen! De farizeeën vragen om een teken (8:11-12): kritische afstandelijkheid. Stekeblind. De discipelen kissebissen over de boodschappen. Hebben ze nog niet door met Wie ze te maken hebben (8:17-21)? Hoezo geen Brood genoeg! Bijziend zijn ze. Net als die blinde zullen hun ogen ook nog voor veel dingen moeten open gaan. Om te beginnen: dat Jezus moet lijden. Het is de eerste keer dat Jezus erover begint. Petrus moet leren loslaten. Net als ieder die Jezus wil volgen. Jezus volgen is geen 'highway to heaven', maar je leven verliezen en kruisdragen. Wat betekent dat voor jou?

Marcus 9:2-29

Niet voor niks sluit de geschiedenis van de verheerlijking op de berg aan op het eerste onderwijs van Jezus over zijn lijden. Vanuit de hemel bevestigt de Vader wat de Zoon op aarde zegt: 'Deze is mijn Zoon, mijn geliefde, luister naar Hem'. Maar voordat Jezus' leerlingen mogen spreken over deze Jezus Christus in zijn grootheid zullen ze Hem moeten volgen in zijn weg van lijden en vernedering. Jammer genoeg falen Jezus' leerlingen zo vaak als het aankomt op naast Jezus staan. Het lukt hen niet om die jongen te genezen. Te weinig geloof (9:19), te weinig gebed (9:29). Hoe is dat bij jou?

Marcus 9:30-50

Ook Jezus' tweede lijdensaankondiging ontmoet totaal onbegrip bij zijn leerlingen. Dat wordt pijnlijk blootgelegd door de onderlinge ruzie over wie de belangrijkste is. Jezus volgen is dienen, omdat je in dienst staat van de Dienende in eigen persoon. Waar maken wij ons als kerk van Christus of waar maak jij je als volgeling van Jezus druk over in de tijd van beproeving nu het erop aan komt (9:49)? Wees liever duidelijk en radicaal in de keuzes die je maakt. Vlees en bloed zullen het Koninkrijk niet beërven. Zet desnoods maar het mes in jezelf. Hoe moeilijk is dat voor jou?

Marcus 10:1-31

De Farizeeën wilden een discussie over echtscheiding om zo Jezus' gezag onderuit te halen: Hij zou vast of te rekkelijk of te precies zijn. Maar Jezus liet zich niet vangen. Hij herinnerde eraan hoe God het huwelijk oorspronkelijk heeft bedoeld: als een relatie voor het leven. Dat betekent dat echtscheiding éigenlijk niet kan. Als die soms toch onontkoombaar is (in Mat.19:9 noemt Christus overspel), dan is er sprake van de weerbarstigheid van ons zondige hart of van de zonde in het algemeen: alle reden om je samen klein te maken voor God.

Uit deze radicaliteit concludeerden de leerlingen: het Koninkrijk is niks voor kinderen. Jezus keerde het om: 'Jullie, volwassenen, moeten juist net als kinderen worden, want zij kunnen tenminste hun handen ophouden.' Op deze manier afhankelijk zijn van God, is uitermate moeilijk; de rijke jongeman kon het in elk geval niet opbrengen z'n zekerheden op te geven. 'In feite kan niemand dat', zei Jezus, behalve als God hem/haar dat geeft.' Maar máken we ons van God afhankelijk, dan komen we daarmee niet bedrogen uit: zo royaal is God.

Marcus 10:32-52

Jezus' boodschap blijkt ook voor z'n leerlingen elke keer weer onbegrijpelijk te zijn: Hij ging wel een glorieus koningschap tegemoet, maar de weg daarheen zou bestaan uit dienen, zo vergaand dat Hij zelfs zou lijden en sterven. En Jezus voegde daaraan toe: 'Jullie moeten mij daarin navolgen door ook de ander te dienen': de enige juiste houding van leiders in de kerk.

De genezing van Bartimeüs illustreert prachtig hoe het werkt in het Koninkrijk: je klampt je met harts-tocht vast aan Jezus in het besef dat Hij alleen redt, en dan kun je ervan op aan: je ondervindt zijn barmhartigheid.

Marcus 11

Jezus' intocht op een ezelsveulen bevatte een dubbele boodschap: Hij is de beloofde koning, maar ook: Hij kan zijn koningschap pas aanvaarden via nederigheid, via lijden. De eerste boodschap werd door de mensen enthousiast opgepakt: 'Hosanna!' Maar voor de tweede boodschap stonden ze niet open. Om hen te waarschuwen vervloekte Jezus die vijgenboom; daarmee zei Hij in feite: 'Wie niet vruchtbaar is voor God, roept Gods straf over zich op.' Ook een waarschuwing voor ons: leeft Christus echt in ons? Toen Jezus de tempel schoonveegde, richtte Hij de mensen op de kern: de band met God. Een kritische vraag naar zijn bevoegdheid pareerde Jezus door aan Johannes de Doper te herinneren: als ze zijn voorloper al niet erkenden, dan zeker Hemzelf niet.

Marcus 12:1-27

Hoe verder we in het Evangelie naar Marcus komen, des te meer verscherpen de tegenstellingen zich. Jezus gaat al meer de haat van de leiders merken, maar Hijzelf wordt ook scherper in het waarschuwen van en voor hen. Zo ook in de gelijkenis van de pachters. Daarin vertelt Jezus dat het ongehoorde zal gebeuren: de leiders zullen Hem vermoorden, maar daarmee hun eigen einde naar zich toe halen, want de verworpen Jezus is de uitverkoren Zoon. De leiders willen daar niet aan; ze blijven Hem dan ook bestoken met geniepige probleemstellingen om te bereiken dat Hij uit de gratie van het volk zou raken. Maar Jezus blijkt elke keer weer op een superieure manier in staat hen te confronteren met het abc van het geloof: jullie moeten niet alleen eerbied hebben voor God maar ook voor de overheid; jullie moeten niet zo bekrompen denken over de toekomst: Gods kinderen zullen opstaan en wat seksualiteit betreft gelijk zijn aan de engelen. Jezus' woord is wijsheid voor elke dag en elke situatie.

Marcus 12:28-44

Al eeuwen lang onderscheiden de joden in het OT 248 geboden en 365 verboden. Toch ziet Jezus kans dat geheel samen te vatten met twee simpele geboden: God én de naaste hebben. Eigenlijk is het geen wonder dat Jezus tot zo'n treffende samenvatting in staat is: Hij is immers de oorspronkelijke auteur van al die geboden en verboden. Om de mensen aan het denken te zetten over Hem als de Messias, herinnert Jezus aan Ps.110:1; daarin gaf David al aan dat zijn zoon, de Messias, tegelijk zijn Heer was. En dan volgt een duidelijke illustratie van Christus' eerdere woord: vele eersten (bijv. de schriftgeleerden) zullen de laatsten zijn, en vele laatsten (bijv. die arme weduwe) zullen de eersten zijn.

Marcus 13

In Jezus' tijd was de Tempelberg met z'n bouwwerken een indrukwekkend complex. Het moet dan ook schokkend zijn geweest toen Jezus nadrukkelijk verklaarde: 'Dat gaat allemaal kapot!' In Jezus' toespraak mondt de beschrijving van de ondergang van Jeruzalem geleidelijk uit in een beschrijving van de laatste periode van de wereld (zie vooral vs.24-27). De ondergang van het toenmalige Jeruzalem in het jaar 70 was kennelijk een voorproef van het einde van de wereldgeschiedenis. Jezus wijst hier niet op om ons angstig te maken. Natuurlijk, wie niet met God rekent, heeft reden bang te zijn voor de toekomst. Maar Christus' eerste bedoeling met zijn tekening van de toekomst is om ons waakzaam te maken. Dat maakt duidelijk wat God het liefste ziet: dat we tot inkeer komen en zijn eindoordeel heelhuids doorkomen.

Marcus 14:1-42

Een heel bijzonder moment in die laatste donkere dagen van Jezus' verblijf in Judea was zijn zalving tijdens een diner. Het was een gebeuren met een dubbele bodem: daarmee kreeg Jezus de eer die Hem toekwam, maar tegelijk werd daarmee vooruitgelopen op zijn aanstaande begrafenis.

Wat mij elke keer weer treft in het slot van de Evangeliën, zijn de twee lijnen die aanwijsbaar zijn:

- Enerzijds zijn daar de joodse leiders met hun haat, hun gestook, hun acties alsook het verraad van Judas. Het lijkt alsof zij het toneel beheersen. Het tegendeel is het geval, want:

- Anderzijds is daar Jezus, die al wat Hem wordt aangedaan niet als een willoos slachtoffer ondergaat. Dat lijkt oppervlakkig gezien wel zo, maar in feite is Hij actief, doelbewust en zelfs sturend bezig: Hij stelt het avondmaal in, kondigt het verraad door Judas aan en de vlucht van de andere leerlingen; tenslotte voegt Hij zich in wat God met Hem wil, met als afsluiting van deze episodes: 'Sta op, laten we gaan' (vs.42): met open ogen gaat Hij op weg naar zijn gevangenneming en terechtstelling. Zo gespist was Christus erop om ons te redden!

Marcus 14:43-72

De verraderskus bedoeld om snel en effectief Jezus te kunnen arresteren. Toch kan dat alleen plaatsvinden onder Gods regie: Terwijl Hij sprak: "De ure is gekomen." (41,43 en 49). 53,54 wijzen op een parallel in vervolg: Jezus belijdt ("Ik ben de Christus, de Zoon van de Gezegende."; 61,62) en wordt veroordeeld; Petrus verloochent en ontkomt. Jezus zet in op de lange termijn en op grote belang Gods koninkrijk (lijden wel dichtbij dieptepunt, hemelse heerlijkheid daarna; 62); Petrus ziet korte termijn en eigen belang lijfsbehoud. Bij Petrus breekt berouw door bij de herkenning van Jezus' woorden (72)!

Marcus 15:01-41

Aangrijpend duivels spel. Joodse leiders draaien zich steeds vaster in hun anti-Jezus verzet en mobiliseren het gepeupel (11) voor Pilatus' rechterstoel. Die laten zich opstoken ten gunste van moordenaar Barabbas. Als Jezus maar wordt opgeruimd. Anderzijds Pilatus. Met de beste Romeinse wil van de wereld kan hij in die Jezus niet een schuldige zien. Toch laadt hij verantwoordelijkheid op zich: hij laat Hem geselen en kruisigen. Politiek-tactisch wijken Romeinse wetten wijken even voor joodse volkswil. Bijtend is de spot, pijnlijk Jezus' plaats tussen 2 gekruisigde misdadigers. Ook hierin de Vervuller van de Schriften (Jes 53). Vervuller van offerperiode (38): "Jezus ontsluit de toegang tot Gods binnenste heiligdom." (van Bruggen).

Marcus 15:42-16:20

Jozef van Arimatea's liefdevolle zorg voorkomt dat Jezus' lichaam op sabbat door Romeinen wordt weggehaald en misschien wel oneervol in een massagraf zou terecht komen. Pilatus' welwillendheid tot een snelle en eervolle begrafenis mee ingegeven door getuigenis hoofdman (?) (zie 39; en 44,45). - " ..door zijn opstanding uit de doden verklaard Gods Zoon te zijn in kracht, Jezus Christus, onze Heer."(Rom 1:4) Uitgerekend Maria van Magdala, door Jezus van 7 demonen bevrijd, eerste verkondigster van Zijn overwinning over de dood. Desondanks willen de andere, nog treurende leerlingen zich niet door haar getuigenis uit hun verdriet laten bevrijden. Daarvoor Hijzelf nodig. Modernistisch 'verhaal dat gaat' namelijk dat Jezus' opstanding uit brein van Jezus' leerlingen zou zijn voortgekomen, is alleen daarom al uiterst onwaarschijnlijk! Over 16:16: Er is best wat Bijbels te zeggen over volwassendoop (in relatie tot kinderdoop), maar dit vers is daar nu precies ongeschikt voor, ná 15: In een zendingssituatie altijd volwassenen benaderd; die worden op hun geloofsgetuigenis gedoopt. De tekens in 17,18 "geen tekenen van de gelovigen, maar tekenen bij het goede nieuws. Deze wonderen bewijzen niet dat iemand gelooft, maar dat het woord over Jezus waar is."; aldus van Bruggen. Vraag hierbij: Is dit niet een valse en onnodige tegenstelling?

Lucas 1:1-25

Lucas heeft kennelijk interviews afgenomen, want hij vertelt ons dingen die hij alleen van de omstanders zelf gehoord kan hebben. Dat zegt hij ook in de inleiding op z'n Evangelie (vs.1-4). Daarna verhaalt hij over een ontmoeting bij het reukofferaltaar in het heilige van de tempel tussen Zacharias en de engel Gabriël. Zacharias had daar gebeden om Gods redding voor Israël. 'Dat gebed', zegt de engel, 'is verhoord, want u en Elisabet krijgen een zoon, Johannes, die als heraut zal fungeren', kennelijk als voorbereiding op de komst van de koning zelf. De bejaarde Zacharias wil er niet aan, waarom hij stom blijft tot Johannes' geboorte.

Dat komt ons vast bekend voor: je bidt ergens om, maar kunt dan eigenlijk niet geloven dat je gebed verhoord wordt ook. Wat God doet, is vaak boven alle verwachting.

Lucas 1:26-56

Na Zacharias wordt Maria in Nazaret opgezocht door de engel Gabriël. Zij krijgt een nog wonderbaarlijker boodschap te horen: ook al heeft ze geen seksueel contact met haar ondertrouwde man Jozef (dat was toen nog het normale!), toch zal ze in verwachting raken: Gods Geest zal als een schaduw over haar vallen; daarmee zal de groei van Jezus beginnen.

Waarom zo? Ik denk dat God door Jozefs uitschakeling duidelijk wil maken dat Christus' komst en onze redding helemaal een geschenk van Hem zijn.

'Mij geschiede (Latijn: fiat) naar uw woord', reageert Maria hierop. Om dit 'fiat' van haar heeft de katholieke kerk Maria hemelhoog verheven; daarin gaan wij niet mee, maar intussen heeft ze hierdoor wel een unieke plek gekregen onder Gods kinderen. Door haar ontmoeting met de zwangere Elisabet wordt Maria gesterkt in de weg die ze moet gaan en kan ze het 'Magnificat' zingen: God is te prijzen.

Lucas 1:57-80

De engel Gabriël heeft geen loze woorden gesproken: Johannes komt ter wereld. Dat brengt Zacharias tot een uitbundige lofzang. Daarin legt hij meteen een verbinding tussen zijn kind, uit het huis Levi, en het nog ongeborn kind van Maria, uit het huis van David. Hij heeft de boodschap van de engel goed begrepen: Johannes, zijn zoon, moet het optreden van Maria's zoon voorbereiden. En dat alles zet Zacharias in het teken van Gods barmhartigheid: God wil niets liever dan mensen bevrijden uit de macht van het kwaad, de duisternis, en hen in het licht zetten van zijn vergevende liefde.

Al deze gebeurtenissen hebben de mensen toen beziggehouden (vs.65-66), en geen wonder: het is ook prachtig te horen hoe God zijn liefde voor ons in daden omzet.

Lucas 2

Dit is misschien wel het meest bekende hoofdstuk uit de Bijbel. Het begint ermee dat God Augustus' administratiedrang inschakelt om het kind Jezus in Bétlehem geboren te laten worden. Meteen wordt die unieke geboorte door engelen rondgebazuind aan de mensen die daarvoor openstaan en beschikbaar zijn: herders in de buurt. Zij krijgen te horen: 'Voor jullie is geboren de Redder, Christus, de Heer. Het bewijs hiervoor? Het kind ligt in een kribbe, heel gewoon.' Als de herders dit met eigen ogen zien, kunnen ze hun mond niet meer houden.

Na enige tijd betalen Jozef en Maria in de tempel het vastgestelde bedrag voor een eerstgeboren zoon. Gods Zoon heeft werkelijk ons gewone, menselijke leven gedeeld, met alles wat daarbij hoort. Simeon en Anna maken het voor Jozef en Maria nog eens extra duidelijk dat hun baby werkelijk een uniek kind is. Deze bevestiging hebben ze wel nodig, want hun kind zal later heel wat vragen en zelfs verzet oproepen. Daarvan is twaalf jaar later al iets gebleken, als Jezus achterblijft in de tempel en met de schriftgeleerden in gesprek is.

Lucas 3

En dan slaat Lucas zo'n 20 jaar over. Nieuwsgierige kerkmensen hebben daar geen genoeg mee genomen; in de eerste eeuwen zijn er verschillende apocriefe verhalen bedacht over de bijzondere jeugd van Jezus. Lucas beperkt zich tot wat wij echt moeten weten. Daarom stapt hij meteen over naar het optreden van Johannes. Die heeft precies geweten wat zijn positie is: heraut zijn voor de koning die komt. Daarom roept hij zonder onderscheid z'n toehoorders op hun zonden achter zich te laten en als teken daarvan zich te laten dopen.

En opeens laat Jezus zich in het publiek zien. Zijn eerste daad is dat Hij zich laat dopen door Johannes. Daarmee bewijst Hij dat Hij zijn taak op zich wil nemen, namelijk om voor onze schulden te boeten. Vandaar dat God bij die gelegenheid zijn betrokkenheid laat merken: de Geest verschijnt als een duif en God betitelt Jezus als zijn geliefde Zoon. Hier start een fundamentele wending in de geschiedenis van de mensheid, een geschiedenis die al fout is gegaan bij de eerste mens. Vandaar dat Lucas in het geslachtsregister van Jezus Adam vermeldt.

Lucas 4:1-30

Je kunt zeggen dat in Luc.3 de officiële benoeming van Jezus is beschreven. Dan beschrijft 4:1-13 de test die Jezus heeft ondergaan om duidelijk te krijgen dat Hij zijn taak werkelijk aankan. Natuurlijk, de duivel had maar één bedoeling: Jezus onderuit halen. Maar God heeft hiervan gebruik gemaakt om aan het licht te brengen: Jezus is echt geschikt voor zijn taak.

Opmerkelijk is dat Jezus driemaal uit Deuteronomium citeert. Net als Israël in de woestijn werd ook Hij op de proef gesteld om te weten wat er in zijn hart was (Deut.8:2). We kunnen ook terugdenken aan Adam in het paradijs. Maar anders dan hij bleef Jezus staande, al verkeerde Hij bepaald niet in een paradijselijke sfeer.

Nu zijn geschiktheid gebleken is kan Jezus gaan optreden. Lucas noemt allereerst de pijnlijke episode in Nazaret, Jezus' eigen stad. Het liep slecht af. Simeon had dit al aangekondigd: Jezus' optreden zou verzet oproepen. Het begin van zijn lijdensweg, maar vergeten we niet: dit alles was ter wille van ons!

Lucas 4:31-5:11

In dit gedeelte staat een aantal wonderen. We noemen ze ook wel tekens, d.w.z. ze hebben de functie van richtingwijzer. Jezus had daarmee namelijk twee bedoelingen.

Hij gaf om zo te zeggen een visitekaartje af: 'Ik heb macht over alles, ook over de natuur. Ik kom dan ook van God vandaan en ben in zijn opdracht bezig.'

Bovendien gaf Jezus een illustratie van zijn boodschap over zijn koninkrijk; met dat koninkrijk zou een tijd aanbreken waarin het gedaan is met de gevolgen van de zonde en met de macht van de duivel.

Opmerkelijk is dat in hoofdstuk 4 niet alleen bij twee duiveluitwerpingen staat dat Christus 'bestrafte' (4:35,41) maar ook bij een genezing (4:39): in ziekte en allerlei ellende is op de een of andere manier de duivel destructief bezig. Geen wonder dat Christus' volgelingen diep onder de indruk zijn van zijn optreden en daarin God herkennen (5:8-10).

Lucas 5:12-39

Telkens valt in het optreden van Jezus zijn persoonlijke aandacht op voor mensen, zijn mededogen met hen. Zo raakt Hij die melaatse met zijn hand aan; dat moet een sensatie zijn geweest voor deze onreine, uitgestoten man. Daarna richt Hij zijn blik op die vier mannen en hun verlamde vriend met hun hardnekkige toewijding; dat moet een hele opluchting zijn geweest voor hen, want Jezus had hen ook om hun brutaliteit kunnen afwijzen. Tenslotte heeft Hij oog voor Levi de tollenaar; Hij veracht hem niet om z'n bedenkelijke functie, maar komt hem tegemoet in zijn nood situatie.

Bij dit alles blijkt telkens dat Jezus zich afhankelijk weet van zijn hemelse Vader; zo wordt in 5:16 vermeld dat Hij zich terugtrekt om in alle rust te kunnen bidden.

Door het beeld van die nieuwe lap en nieuwe wijn maakt Jezus duidelijk dat ze een nieuwe periode zien aanbreken: zijn komst betekent een beslissende stap vooruit naar de komst van zijn koninkrijk.

Lucas 6:1-26

Twee keer wordt hier verteld over een botsing tussen Jezus en de Farizeeën over de betekenis van de sabbat. Kennelijk waren de Farizeeën de rust van de sabbat gaan zien als een doel in zichzelf, met als gevolg dat de sabbatsviering een last werd. Ze waren het kwijtgeraakt dat die rust door God juist gegeven was voor het welzijn van mensen. Daarom had Jezus geen bezwaar tegen het plukken van aren op sabbat en ook niet tegen het genezen van iemand op die dag.

En dan volgt het belangrijke moment dat Jezus zijn twaalf apostelen uitkoos. Maar voordat Hij hiertoe overging bracht Hij een hele nacht in gebed door: ook Hij, of beter: juist Hij wilde zo iets belangrijks alleen doen in afhankelijkheid van zijn hemelse Vader.

Omdat Hij wist dat zijn apostelen een zware taak tegemoet gingen, richtte Hij bemoedigende woorden tot hen: ook al zouden ze op allerlei moeiten stuiten, met God aan hun kant waren ze te feliciteren. Leef je zonder God, dan ben je te beklagen ('Wee u'), ook al heb je het op dit moment geweldig, want zonder God heb je geen perspectief.

Lucas 6:27-49

Net zoals Mozes aan Israël Gods grondwet, de tien geboden, bekendmaakte, zo maakte Jezus bij deze gelegenheid zijn grondwet voor het nieuwe Israël bekend. Die grondwet gaat heel diep, want Jezus doet een beroep op ons hart: er moet bij ons liefde zijn voor de ander. Met liefde wordt niet alleen een gevoel bedoeld (in deze beperkte zin gebruiken wij de term liefde vaak), maar voor alles een hartelijke inzet. En daarbij mogen we geen selectie maken, zodat we ons alleen inzetten voor wie ons ligt. Wie ook maar als naaste op onze weg komt: we moeten die ander zo behandelen als we zelf behandeld willen worden. Daarin volgen we God na, die op dit moment gelovigen én ongelovigen laat profiteren van zijn goedheid.

Belangrijk is ook de waarschuwing om toch niet te oordelen, want hoe gauw heeft zo'n oordeel niet de functie om jezelf te profileren: hoe zwarter de ander is, des te witter ben jij. Het moet in ons leven te merken zijn dat we bij Christus horen; we moeten Hem dan ook als startpunt en oriëntatiepunt hebben.

Lucas 7:1-23

Doordrenkt als we zijn met therapeutische begrippen zijn wij misschien geneigd te denken dat die hoofdman een laag zelfbeeld heeft: 'Ik ben het niet waard....' Inderdaad kan zo'n uitspraak verraden dat iemand niet gezond in elkaar zit doordat hij zichzelf ten onrechte wegzet. Maar deze militair had haarscherp door hoe de verhoudingen in elkaar staken: hij was een heiden, een gewoon, dus beperkt mens; maar Jezus was de joodse Messias van goddelijke herkomst en met goddelijke macht. Terecht dat die militair zich als een bedelaar met lege handen opstelde. Een houding die ons trouwens allemaal past tegenover God.

Indrukwekkend hoe Jezus bij Naïn een stukje paradijs schiep: de dood moest een jongen teruggeven aan een weduwe die anders zonder uitzicht was.

Ondanks al deze wonderlijke gebeurtenissen werd Johannes, die gevangen zat, onzeker over Jezus: 'Was Hij nu wel de Messias of toch niet? Immers, het oordeel, dat Johannes had aangekondigd, bleef maar uit.' Jezus kwam niet met redenties aanzetten maar gaf een citaat uit Jesaja; dat moest afdoende zijn; zijn programma was inderdaad in eerste instantie grootse dingen vertellen en doen.

Lucas 7:24-50

Johannes de Doper was de heraut van zijn neef Jezus, de beloofde koning. Daarom hechtte Jezus eraan om zijn betekenis goed te laten uitkomen. Tegelijk prees Hij zijn toehoorders gelukkig: zij kregen meer te zien dan Johannes, namelijk de doorbaak van het koninkrijk in de persoon van Jezus. Daarom was het zaak dat zij zich aan Hem en zijn boodschap gewonnen gaven.

Maar die overgave was niet vanzelfsprekend. Dat bleek weer eens tijdens een maaltijd bij Simon de Farizeër. Terwijl een 'zondares' Jezus hulde bewees door zijn voeten te zalven en te kussen, had Simon het nagelaten een hoffelijk gastheer te zijn. Juist voor wie zichzelf zo goed vinden, is het kennelijk moeilijk zich over te geven aan Jezus. Daarom feliciteerde Jezus die vrouw met haar overgave. Zij klampte zich aan Hem vast? Daarmee kwam zij niet bedrogen uit: vergeving, vrede kreeg zij geschonken.

Lucas 8:1-25

Vrouwen waren in Jezus' dagen, en trouwens vaker in de geschiedenis, niet in tel, maar Jezus liet zich door vrouwen dienen en gaf hen daarmee waarde.

In de bekende gelijkenis van de zaaier komt naar voren hoe weerbarstig de hoorders van het Woord vaak zijn. Hoe vaak sluiten zij zich niet voor het Woord af. Vaak zijn daar allerlei omstandigheden voor aan te wijzen en dan zijn wij gauw geneigd te spreken van verzachtende omstandigheden. Psychologisch zit daar vast veel in, maar tegelijk is waar dat je je nooit achter die omstandigheden of waar achter ook kunt verschuilen. Iedereen die het Woord te horen krijgt, blijft zelf volledig verantwoordelijk voor zijn reactie op dat Woord.

Bemoedigend is die geschiedenis over de storm die Jezus heeft gestild. Daaruit mogen we afleiden dat we ons onder alle omstandigheden veilig kunnen weten bij Christus: dwars door alles heen houdt Hij ons vast.

Lucas 8:26-56

Tijdens het schrijven van mijn korte commentaar op het begin van Lucas heb ik de verschillende tekstgedeeltes achter elkaar doorgenomen. Dan dringt het zich pas goed aan je op hoe overweldigend Jezus' optreden geweest moet zijn: de ene indrukwekkende actie na de andere. Na de vele die al beschreven zijn, volgt nu de genezing van een man die compleet bezet werd gehouden door Satans boze geesten. Hij komt weer tot zichzelf en krijgt tegelijk een aanstelling als evangelist. Dan die vrouw die twaalf jaar aan bloedvloeing leed (een humoristisch detail is dat de arts Lucas ermee volstaat om te zeggen dat die vrouw niet genezen kon worden, terwijl Marcus aldus uitweidt: 'Zij had veel doorstaan van vele dokters en had al het hare daaraan ten koste gelegd en had geen baat gevonden, maar was veeleer achteruit gegaan', Marc.5:25). Tenslotte het dochttertje van Jairus.

De boodschap die van deze feiten uitgaat naar de mensen van toen en nu, is: 'In Jezus heb je dus te doen met God zelf! Geloof in Hem!'

Lucas 9:1-27

Wat een veelheid aan gebeurtenissen alleen al in hoofdstuk 9: zijn begeleiding van de apostelen bleef constant zijn aandacht houden; de dreiging op de achtergrond van de kant van Herodes en andere overheden ging maar door; de claims op Hem van duizenden mensen hield haast geen moment op; en tenslotte drong het komende lijden zich telkens aan Hem op. Als je dit allemaal leest, verbaas je je erover hoe Jezus dit fysiek en psychisch heeft kunnen opbrengen.

En wat moet het Hem pijn hebben gedaan dat zijn eigen apostelen er soms nog weinig van snapten en Hem nog onvoldoende vertrouwden. Het meest aangrijpend hier is de episode met Petrus: op het ene moment komt hij met een pracht-belijdenis: 'U bent Gods Zoon.' Maar even daarna zegt hij fel: 'U moet lijden? Geen sprake van!' Dat laatste is altijd weer een moeilijk punt: volgeling van Christus zijn is lang niet in alle opzichten een feest. Integendeel, het kan je soms heel wat kosten, je menselijk geluk, je leven zelfs. Maar daar staat het eeuwige leven tegenover!

Lucas 9:28-62

Als zijn aanstaande lijden zich aan Jezus opdrong, moet dat heel zwaar voor Hem zijn geweest (dat haal ik ook uit Joh.12:24,27). Daarom was die ontmoeting op een onbekende berg (de Tabor?) zo belangrijk: het zal Jezus ontzaglijk bemoedigd hebben dat Hij met deze voornaamste vertegenwoordiger van de oudtestamentische wet (Mozes) en profeten (Elia) over zijn aanstaande lijden kon spreken.

Maar dan kan duidelijk zijn dat de gebeurtenissen daarna een steenkoude douche zijn geweest voor Hem: het onvermogen van zijn apostelen om die jongen te genezen, hun onderlinge ruzie over de beste posities in het koninkrijk en hun meedogenloze reactie op die onkundige Samaritanen.

Het volgen van Jezus lijkt zo makkelijk, maar het vraagt heel wat van een mens: de controle uit handen geven en zich overgeven aan Hem.

Lucas 10:1-24

Het begint met een oproep tot gebed: bid voor meer werkers voor Gods oogst. Hoe vaak bid je daarvoor?

Dit stuk loopt uit op een gelukwens (vers 23 en 24). Geldt die ook voor jou? Wat heb jij gezien van Christus?

Lucas 10:25-42

Mooi om deze twee gedeeltes samen op te lezen: de opdracht om erop uit te gaan en je het lot van je naaste aan te trekken, én: de oproep stil en luisterend aan de voeten van Jezus te zitten.

Lucas 11:1-28

Weer een gelukwens aan het eind: voor wie luisteren naar Gods woord en het ook in praktijk brengen. Dat houdt volgens dit gedeelte in:
Dagelijks bidden voor de dingen die voor God belangrijk zijn.
Met vrijmoedigheid en verwachting vragen om zijn Geest in je leven.
Je toevertrouwen aan Christus voor de overwinning op elke demonische macht in je leven.

Lucas 11:29-54

Als je al het idee had dat Jezus alleen lief en aardig was, dan moet je dit stuk eens goed lezen en je indenken dat je zelf toen leefde. Je bent opgevoed met de schriftgeleerden en farizeeërs als voorbeeld. Maar Jezus veegt de vloer met ze aan. Dat gaat Hij ook met ons, mensen van de kerk, doen als we weigeren een nieuw leven te beginnen (vers 32).

Lucas 12:1-34

Waar je schat is, daar is je hart (vers 34). Elke passage in het bijbelgedeelte van vandaag illustreert dat.
Ga maar eens na hoe hier ter sprake komt: de hel (vers 5); de wederkomst (vers 8-9); elke nacht dat God je weg kan roepen uit dit leven (vers 20); het koninkrijk (vers 31); de hemel (vers 33).

Lucas 12:35-59

Het gaat erom dat we ons hele leven zo leiden dat we straks de Heer iets moois kunnen aanbieden. Daarbij moet onze loyaliteit aan Hem sterker zijn dan die aan de mensen die ons lief en dierbaar zijn. Zijn komst kan vandaag nog plaatsvinden.
Wat moet jij nog rechtzetten voor het te laat is?

Lucas 13

Een motief in dit gedeelte dat telkens terug keert is: niet blijven steken in woorden en betogen over anderen, maar zelf aan de slag gaan in het leven achter Christus aan. Ga maar na:
1-13: Zijn die slachtoffers slechter dan de rest? Antwoord: zorg dat je zelf vrucht draagt.
14-17: Mag dat allemaal wel op sabbat? Antwoord: zorg dat je die dag gebruikt om elkaar goed te doen.
22-30: Komen er veel mensen in de hemel? Antwoord: zorg dat je er zelf komt!
31-35: Kortom: wil je onder de vleugels Christus komen schuilen, of hou je Hem van je af?

Lucas 14

Merkwaardig: waarom hebben zoveel mensen geen zin om naar het feest te gaan? Omdat ze niet werkelijk volgeling willen zijn van Christus. Uit je prioriteiten blijkt waar je hart ligt. Alleen als we echt bereid zijn alles voor Hem op te geven, bezit, werk, familie, kunnen we zijn volgeling zijn en later volop feest vieren.

Lucas 15

Drie beeldverhalen, over een zoekende herder, een zoekende vrouw, een op de uitkijk staande vader. Mooi om te zien hoe telkens deze twee dingen corresponderen: iemand die tot inkeer komt (zoals in de toepassing gezegd bij de eerste twee verhalen) is tegelijk iemand die gezocht en gevonden is door God (zoals in het verhaal wordt gezegd). We moeten ons bekeren, en we worden bekeerd.
Waar sta je zelf in dat verhaal over de verloren zoon?

Lucas 16

Is het je wel eens opgevallen hoe veel Jezus het heeft over geldzaken? Blijkbaar nam Hij waar dat we met geld vaak zo op de korte termijn bezig zijn. Je kunt beter zorgen dat je met je geld iets doet dat je voor God kunt verantwoorden. Investeren met je geld op de lange termijn.
Het is een lastig verhaal van die slimme rentmeester. Het punt van vergelijking lijkt me dat die man al zijn kaarten zette op het plan dat het voor zijn toekomst bedacht had. De rijke man die Lazarus liet liggen was op een gegeven moment te laat met zijn inkeer en zijn plannen.

Lucas 17

Opmerkelijk detail dat van de 10 genezen mensen juist de Samaritaan een voorbeeld is voor ons. Net als in de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan. Hij wordt volkomen gered, meer dan de andere 9, die alleen lichamelijk genezen worden. 1 van de 10.
En verderop in dit bijbelgedeelte: 1 van de 2. Zorg dat je aan de goede kant staat. Dicht bij Christus en dichtbij je naaste, met bereidheid te vergeven, telkens weer.

Lucas 18

We zijn met Jezus op weg naar Jeruzalem (18:31). Indringend is Jezus' onderwijs onderweg. Wie Jezus volgt, begrijpt niet altijd waar de weg naar toe gaat (18:34). Maar over wat je onderweg te doen staat, kan geen onduidelijkheid bestaan. Bid omdat je leven ervan af hangt (18:1-8). Verneder jezelf als die tollenaar (18: 9-14). Word als een kind (18:15-17). Geef alles op en volg Jezus (18:18-30). Veel is dan nog onduidelijk (18:34), maar wie gelooft zal uiteindelijk zien (18:35-43).

Lucas 19:1-27

Een nieuwe werkweek is begonnen. En Jezus' boodschap voor het dagelijks leven is: drijf handel met wat je is toevertrouwd (19:13). En met dat laatste (wat je is toevertrouwd) bedoelt Jezus: wat je weet, hoort en ziet van Mij. Laat dat winstgevend zijn. Houden wat je hebt is er dus niet bij (19:20). Handel drijven vraagt inzet. Daar moet je voor uit de stoel. Dus: gebruik de tijd die er nog is voordat Jezus terugkomt goed. Zouden we dan niet als kerk en als gelovigen daar moeten beginnen, waar Jezus begon: het verlorene zoeken en redden (19:1-10)?

Lucas 19:28-20:8

Paradoxaal is en blijft Jezus' optreden. Als een koning claimt hij een ezel, maar huilend zit Hij erop. Bovendien, een koning op een ezeltje is in zichzelf al paradoxaal genoeg! Maar, afgestapt van het ezeltje veegt Hij de tempel schoon (19:45). Welke heilige huisjes zouden er in uw/jouw leven omver gaan? De vraag kan dan ook niet zijn 'met welk recht doet u dit alles?' (20:2), maar 'laat ik Hem koning zijn in mijn leven?' Want anders 19:44: 'zij zullen in u geen steen op de andere laten, omdat u het moment dat God naar u omzag niet hebt herkend'.

Lucas 20:9-47

Jezus gaat de confrontatie niet uit de weg. Het lijkt er zelfs op, alsof Hij er op aan stuurt. Neem die gelijkenis (20: 9-16). Daar is om zo te zeggen geen woord frans bij! En kijk eens in 20:45-47! Zo is Jezus blijkbaar. Hij zoekt de confrontatie op en gaat die niet uit de weg. Of het nou schriftgeleerden zijn die bij Hem komen met hun slimme trucjes. Of u het nou bent, jij of ik. Hij confronteert net zolang totdat het duidelijk wordt: óf je buigt voor Hem óf je kruisigt Hem. U/jij mag het zeggen.

Lucas 21

De vraag van de discipelen is denk ik best herkenbaar: wanneer gaat het gebeuren en hoe zullen we het weten? Het antwoord van Jezus is onthullend, maar ook verbergend. Onthullend, want oorlogen, rampen, vervolging van christenen, angst over de wereld zullen de voorboden zijn van Jezus' komst (21:27). Verbergend, want zo is de geschiedenis verlopen sinds Jezus' hemelvaart. Dus staar je niet blind, maar wees gewoon in het leven van elke dag waakzaam. Wijd je aan het gebed en maak je klaar om voor Jezus te verschijnen (21:36).

Lucas 22:1-38

Sober wordt het verteld. En daardoor wordt het indringend. Er is de moordzucht van de joodse leiders (22:2). Er is ook het verraad van Jezus' volgeling Judas (22:3). Hiertegen steekt Jezus' verlangen om voor het laatst het pascha met zijn leerlingen te vieren al schril af (22:15). Maar het lijkt allemaal aan Jezus' leerlingen niet besteed. Zij maken zich druk om de vraag wie de belangrijkste is (22:24). En dan Petrus met z'n overmoed. En zo zijn wij wel om Hem heen, maar gaat Hij heel alleen de weg naar wereldvrede.

Lucas 22:39-71

De Bijbel is heel eerlijk over Jezus' volgelingen bij de beschrijving van Jezus' lijden. Als voor Jezus de nood het hoogst is, liggen zijn discipelen te slapen. Als Hij gespuwd en geslagen wordt, zegt zijn trouwste leerling 'deze Jezus ken ik niet'. In Jezus' lijden zijn wij niet alleen niet met Jezus, wij zijn ook nog eens tegen Hem. Jezus keek Petrus aan, toen de haan kraaide (22: 61). Wat zal er in Jezus' ogen te lezen zijn geweest? Ik denk: het is goed, Petrus. Want toen wij vijanden waren, toen werden wij met God verzoend door de dood van zijn Zoon (Romeinen 5:10).

Lucas 23

Onder aan het kruis worden gezworen vijanden vrienden. Maar of Pilatus en Herodes de reikwijdte hiervan hebben begrepen, vraag ik me af (23:12). Simon van Cyrene heeft de reikwijdte van wat hij deed later wel begrepen. Als toevallige voorbijganger wordt hij kruisdrager, maar omdat z'n zoons later in de Bijbel christenen blijken te zijn (Romeinen 15:13), moet deze Simon dus eens en ergens tot de ontdekking zijn gekomen, dat niet hij het kruis voor Jezus droeg, maar Jezus het kruis voor hém. En er is meer in Lucas' beschrijving dat indruk maakt. En het eindigt allemaal onherroepelijk met Jezus' dood en begrafenissen.

Lucas 24

Er is verwarring bij de vrouwen die het graf bezoeken en verbazing bij Petrus die ook komt kijken. Wat moet je nou denken van een open graf? Maar zo bijzonder is het niet volgens de engelen bij het graf. Want wie zoekt er nou de Levende bij de doden? Maak nooit de fout door van Jezus een schim uit het verleden te maken, een stem van vroeger. Hij leeft en dat zul je merken ook. Dat blijkt wel uit de tocht die de Emmaüsangers maken. Wat hen overkomt mag een bemoediging zijn voor elke volgeling van Jezus. Reken onderweg op Jezus die de schriften opent en die je herkennen zult als het brood gebroken wordt en de wijn rond gaat! Ook als Hij in de hemel is opgenomen.

Johannes 1:1-34

Meer dan veel andere teksten uit de bijbel zijn de woorden uit het evangelie van Johannes geschikt om te overdenken. Dit geldt in ieder geval voor de eerste woorden van dit evangelie. Vraag eerst aan de Heilige Geest of je mag begrijpen wat je straks gaat lezen. Dat je niet alleen de tekst begrijpt, maar ook de stem van de Vader die ook nog vandaag tot de mensen spreekt.

Vergelijk het begin van dit evangelie met de woorden uit Genesis 1:1-5. In het begin was het Woord. Johannes identificeert het Woord met Jezus. Helemaal aan het begin, van de schepping, van de kerk, van dit nieuwe jaar en van je eigen leven gaat het dus blijkbaar al om Jezus. Alles draait om Hem. In hem is het leven, ook jouw leven. Vraag aan God of je mag gaan ontdekken wat dit betekent. In het stuk van vandaag komen we Johannes tegen. Johannes is een bijzonder man. Een man uit één stuk. Hij doopt, en roept op tot bekering. Door het stuk te lezen, vraag je samen met de priesters en levieten van toen aan Johannes: "wie bent u?" Maar Johannes wijst naar Jezus. Blijkbaar gaat het om Jezus. Johannes zet zichzelf neer als getuige. Hij getuigt over Jezus: "en dat heb ik gezien, en ik getuig dat Hij de Zoon van God is" (1:34). Jezus is de Zoon van God. Begrijp je wat je leest?

Johannes 1:35-50

Johannes staat er weer. Met twee van zijn leerlingen. Door dit stuk te lezen sta jij hier ook bij. Van wie ben jij een leerling? Word maar een discipel van Johannes, en luister naar wat hij zegt. Hij wijst naar Jezus: "...daar is het lam van God". De twee leerlingen gaan achter Jezus aan. Mooi is dat, ze luisteren niet alleen naar Johannes, ze gaan meteen tot actie over. Dan draait Jezus zich opeens om en Hij vraagt: "wat zoeken jullie?" Wat zoek je eigenlijk bij Jezus? De leerlingen vragen aan Jezus waar Hij woont. Een beetje een rare vraag, misschien weten ze niet goed wat ze moeten zeggen. Maar het maakt niet uit; Jezus nodigt ze uit bij Hem te komen. Hij nodigt ook jou uit om bij Hem te komen. Hij weet al hoe je heet (1:42).

Johannes 2:1-12

De aandacht is verlegd door Johannes, van zichzelf naar Jezus. Vraag aan de Heilige Geest of je echt mag gaan begrijpen wat je leest. Jezus gaat naar een feest, een bruiloft. Als het feest in duigen dreigt te vallen doordat de wijn op raakt, kaart Maria het probleem aan bij Jezus. Maria verwacht hier al iets van Jezus wat de rest van de feestgangers nog niet verwacht. Leer van Maria: "doe wat Hij zegt, wat het ook is". Verleg voor jezelf ook de aandacht naar Jezus. Verwacht alles van Hem. Gaat het bij jou ook steeds meer over Jezus?

Johannes 2:13-3:21

Lees het stuk aandachtig door. Vraag aan God de genade dat je mag gaan begrijpen hoe je opnieuw geboren kunt worden. Jezus is iemand die opvalt. Dit is duidelijk na de gebeurtenissen in Kana en bij de tempel. Nicodemus komt naar deze Jezus toe voor een gesprek. Het gesprek van vandaag vindt plaats in het donker. Nicodemus komt als het ware 'stiekem' bij Jezus. Door dit stuk te lezen, sta jij er ook bij. Jezus vindt het niet erg dat je niet in één keer de stap zet om in vol daglicht bij Hem te komen. Niemand hoeft Hem iets over de mens te vertellen, want Hij weet wat er in de mens omgaat (2:25). Maar Jezus wil dat iederéén gelooft, en eeuwig leven heeft. Hoe? Jezus zegt: je moet nóg een keer geboren worden. Aan Nicodemus kun je al een beetje zien wat dit betekent; hij is het, die het verderop opneemt voor Jezus (Joh. 7:50). En bij Jezus' dood is hij één van de weinigen die helpt Jezus te begraven en daarvoor kostbare kruiden ter beschikking stelt (Joh. 19:39).

Om deze dag te overdenken: "Wie oprecht handelt zoekt het licht op, zodat zichtbaar wordt dat God werkzaam is in alles wat hij doet" (3:21).

Johannes 3:22-4:42

Als er één ding duidelijk wordt uit het evangelie van Johannes, is dat het niet om hém gaat. Het gaat om Jezus. Verleg daarom weer je aandacht naar deze Jezus. Vraag eerst weer of je iets mag gaan begrijpen van wie Hij is.

We staan samen met een Samaritaanse vrouw bij een waterput, met Jezus. De vrouw grijpt de gelegenheid aan om met Jezus te discussiëren over allerlei belangrijke politieke kwesties. Maar Jezus is niet iemand om interessante discussies mee te houden. Hij kent je door en door. Er is geen verstopping mogelijk. "Je hebt vijf mannen gehad, en degene die je nu hebt is je man niet". Er zijn geen plekken waar je je kunt verstopping voor Jezus. Hij wil dat we zien dat Hij de gezalfde is, die ons alles zal vertellen (4:25).

Johannes getuigt van het getuigenis van de vrouw (4:39). Het gaat Johannes om Jezus. Daarvan is hij getuige. Hij vertelt dat de vrouw getuige wordt. Hij wil dat jij ook getuige wordt van Jezus. Lát je dan ook overtuigen door het getuigenis van Johannes (Ik getuig dat Hij de Zoon van God is) en het getuigenis van de Samaritaanse vrouw (Hij weet alles van me).

Johannes 4:43-5:18

Voordat je gaat lezen: vraag of tot je door mag dringen wat je leest. En wie deze Jezus is, waar Johannes ons op wijst.

Johannes vertelt ons over Jezus, dat Hij mensen geneest. Johannes heeft de Geest als een duif op Jezus zien neerdalen. Hij heeft Hem water in wijn zien veranderen. En hij heeft ook mensen die ziek waren, genezen zien worden. Johannes bedoelt maar: deze Jezus móet wel de Zoon van God zijn (1:34)! Johannes voert zoveel mogelijk van Jezus' tekenen en wonderen als bewijs op. Jezus zélf wil niet dat wij alleen kijken naar zijn wonderen en tekenen. Want Hij weet hoe slecht wij zijn. (Zie de menselijke reacties op de wonderen van Jezus: 'het is sabbat, het is niet toegestaan een slaapmat te dragen!' (5,10).

Maar Jezus ziet ons ook in medelijden, en Hij weet hoe lang wij al ziek zijn (5:6). Het is zijn verlangen om ons beter te maken. Wil je gezond worden?

Johannes 5:19-47

Lees het stuk aandachtig door met de indringende vraag in je gedachten: geloof je wat Jezus over zichzelf zegt? Johannes wijst Hem aan als Zoon van God. Jezus zélf zegt het ook (5:23): "dan zal iedereen de Zoon eer betuigen zoals men de Vader eert". Eerder verlegde Johannes al de aandacht van zichzelf naar Jezus. Nu doet Jezus zelf dit ook. Hij zegt: "Johannes was een lamp die helder brandde, en u heeft zich een tijd in zijn licht verheugd. Maar ik heb een belangrijker getuigenis dan Johannes,...".

De schriftgeleerden van die tijd kunnen Jezus niet accepteren, ook al bestuderen zij dagelijks wat er in de Schriften staat! Door dit stuk te lezen sta je bij de schriftgeleerden. Je kunt er niet omheen: geloof jij wat Jezus zegt?

Johannes 6:1-27

Vraag eerst in een gebed of je mag begrijpen wat je leest. Door te lezen, sta jijzelf ook tussen de grote menigte mensen die gezien hebben welke wondertekene Hij bij zieken deed. Jezus lijkt eerst de stilte te willen opzoeken. Met dat doel ging Hij al vaker de berg op om te spreken met de Vader. Maar als Jezus om zich heen kijkt, ziet Hij dat er een enorme menigte mensen naar Hem toe komt. Dan gebeurt er een geweldig wonder. De hele menigte krijgt te eten van vijf broden en twee vissen. En als iedereen gegeten heeft, is daar misschien wel het grootste teken: er is nog eten óver! De leerlingen krijgen de opdracht het overgebleven brood te verzamelen. Jezus legt er de nadruk op, dat ze niets van het overgebleven eten verspillen. Later vergelijkt Jezus zichzelf met het brood. Hij is het brood dat door het te eten niet minder wordt, maar méér. Jezus deelt zichzelf uit, en door Hem te eten, stil je niet alleen je tijdelijke honger, maar krijg je eeuwig leven in overvloed. Maar pas op: het leven dat ontstaat bij Jezus, mag niet verspilld worden! Verzamel alles om te eten en uit te delen!

Johannes 6:28-71

Verleg opnieuw je aandacht naar Jezus. Lees het evangeliëgedeelte aandachtig door. Vraag of je mag begrijpen wat Jezus zegt, Hij is het brood dat leven geeft. Herken je jezelf in de reactie van de menigte? Eerst ben je enthousiast, want je ziet geweldige tekens. En wat wil je daarna? Nóg meer tekene en wonderen (vs. 30)! Let ook op de enthousiaste reactie in vers 34: Geef ons altijd dat brood, Heer!

Dan zegt Jezus twee keer: "Ik ben het brood dat leven geeft". Je moet mijn lichaam eten en mijn bloed drinken. Voor veel Joden uit de menigte, die eerst zo enthousiast waren, wordt dit toch te gek. Trouwens, het was voor Joden verboden om bloed te nuttigen, want in het bloed zit het leven!

Als je de kruisweg die Jezus ging op je laat inwerken, kun je op een soortgelijke manier verontwaardigd raken van de pretentie van deze Jezus. De zonden van de wereld wegnemen?? Maak je maar eens een voorstelling van de mensen voor wie Jezus een aanstoot was, en ontdek hoe dat ook voor jou zo kan zijn.

Om deze dag te overwegen: Matteüs 11:2-6.

Johannes 7:1-36

Bid, dat je door deze woorden te lezen dichter bij Jezus mag komen, en meer van Hem mag gaan begrijpen.

Het gaat over Jezus. Nadat velen Hem de rug weer hebben toegekeerd, trekt Hij door Galilea. Door dit evangeliëgedeelte te lezen ga je iets proeven van de situatie waarin Jezus verkeert. Mensen bejubelen Hem om de spectaculaire tekene die Hij heeft laten zien. Tegelijkertijd kijken de mensen niet door de tekene heen. Mensen keren zich weer van Hem af, maar verzamelen zich dan toch weer om Hem heen. Door te lezen, sta je erbij en je ziet dat ook zijn eigen broers Hem niet in bescherming nemen. "Blijf dan niet hier, ga naar Judea", zeggen ze. Dáár is het onveilig, de Joden proberen Hem te doden. Maar Jezus neemt zijn broers wél in bescherming, door niet ópenlijk naar Jeruzalem te gaan. En in Jeruzalem blijkt, dat iedereen versteld staat van zijn woorden.

Verleg je aandacht naar deze Jezus. Proef iets van de tweestrijd die Hij doormaakt. Zie het beeld van Hem al weerspiegeld worden door Jozef in het Oude Testament: zijn broers hadden hem verkocht. Nu is hij koning. Hoe zal hij zich bekend maken aan zijn broers, nu zij hem weer komen opzoeken?

Johannes 7:37-8:20

Luister naar de woorden van Jezus en de reacties van de mensen daarop. Probeer ook je eigen reactie op Jezus te formuleren. In hoofdstuk 8 kun je lezen dat Jezus de vrouw die overspel pleegde, niet veroordeelt. Hij veroordeelt ook jou niet. Hij maakt je vrij om niet meer te zondigen. In vs. 50 van hoofdstuk 7 komen we Nicodemus weer tegen. Kwam hij eerst nog in de nacht bij Jezus, nu neemt hij het voor Jezus op bij de leiders van de Joden. Hij blijft niet meer in de schaduw staan. Met de kracht van God komt hij steeds meer openlijk uit voor Jezus. Wat kun jij leren van Nicodemus?

Johannes 8:21-59

Vraag eerst in gebed of je mag begrijpen wat er staat. Vraag of steeds dieper tot je mag doordringen wie Jezus is. Het evangelie van Johannes begon met het getuigenis van Johannes over Jezus. Nu is de aandacht volledig gericht op Jezus. Eerst op zijn tekene en wonderen, maar nu ook steeds meer op wat Hij zélf zegt. Laat goed tot je doordringen wat deze Jezus zegt, terwijl Hij aan het woord is in dit evangelie. Als je de woorden van Jezus bijvoorbeeld zou onderstrepen dan valt het op dat Jezus volop de aandacht op zichzelf richt. Johannes richtte al de aandacht op Jezus. Dat deed hij niet uit beleefdheid. Als Jezus van Johannes het woord krijgt, is dat niet om het beleefd weer door te geven aan iemand anders! Blijkbaar gaat het om Jezus zélf. Gaat het jou om Jezus zelf?

Om deze dag te overwegen: Jezus zegt: "Wanneer ik mezelf zou eren, zou mijn eer niets betekene, maar het is de Vader die mij eert, de Vader van wie u zegt dat hij onze God is, hoewel u hem niet kent. Ik ken hem."

Johannes 9

Bid of de Geest je duidelijk mag maken wat er staat. Het zijn niet alleen de woorden en zinnen, maar het is de stem van de Vader die ook nu nog tot mensen spreekt. Door de woorden uit het evangelie te lezen, zie ook jij dat er een blinde man genezen wordt. Weer is de reactie op het wonderteken dubbelzinnig. Iedereen loopt te hoop en iedereen heeft een mening. Bijna niemand ziet door het teken heen. Pas op dat op de dag van het oordeel de mensen van Ninevé niet zullen opstaan om ook jou te veroordelen, "want zij hebben zich bekeerd na de prediking van Jona, en hier zien jullie iemand die méér is dan Jona!" (Lukas 11,32). Door te lezen komt de vraag aan de man die blind was, ook bij jou: wat denk jij van deze Jezus?

Johannes 10

Verleg - ook in gebed - de aandacht eerst weer naar Jezus. Alles draait om Hem. Om te beschrijven wie Hij is, worden in de bijbel heel veel beelden gebruikt. In het Johannes' evangelie is Jezus al vergeleken met het licht dat schijnt in de duisternis. Hij is ook het ware brood uit de hemel, en het levende water. In Johannes 10 worden we geconfronteerd met één van de mooiste beelden uit de bijbel. Jezus zegt: Ik ben de goede herder. Laat je overtuigen door het getuigenis van Johannes. Proef de woorden van Jezus zélf, en wees kritisch op je eigen reactie. Herken jij de stem van jouw Herder?

Lees in dit verband ook: psalm 23

De HEER is mijn herder,
het ontbreekt mij aan niets.
Hij laat mij rusten in groene weiden
en voert mij naar vredig water,
Hij geeft mij nieuwe kracht
en leidt mij langs veilige paden
Tot eer van zijn naam.

uw stok en uw staf,
zij geven mij moed.

U nodigt mij aan tafel
voor het oog van de vijand,
U zalft mijn hoofd met olie,
Mijn beker vloeit over.

Al gaat mijn weg
door een donker dal,
ik vrees geen gevaar,
want U bent bij mij,

Geluk en genade volgen mij
alle dagen van mijn leven,
ik keer terug in het huis van de HEER
tot in lengte van dagen.

Johannes 11:1-44

Het dralen van Jezus is erop gericht om Maria en Martha binnen te voeren in het geheim van de opstanding. Dat Lazarus uit de dood teruggeroepen gaat worden, heeft niet alleen te maken met het feit, dat Jezus de *macht* heeft om de dood te overwinnen. Het zit 'm ten diepste vast op het feit, dat Hij *zelf de opstanding in eigen persoon is*. Jezus is geen 'afgod' die zelfs het staaltje van dodenopwekking verrichten kan. Jezus gaat in eigen persoon dat wat aan de dood ten grondslag ligt, de doodsschuld wegnemen door zijn eigen dood aan het kruis, een dood die in Joh.11 aanstaande is. Ook nu weer is het wonder aan Lazarus verricht, een *teken* dat zich helemaal samentrekt op de betekenis van Jezus Christus zelf. Daarom: wie in *Mij* gelooft, ook van hem geldt dat hij zal leven ook al is hij gestorven.

Johannes 11:45-12:19

Te midden van al het gekonkel en het wondergeloof van de mensen die zich om Jezus verdringen, stijgt de geur van Maria's nardusolie op. Het lijkt verspilling, maar het is in wezen het *uitgieten van al Maria's liefde over Jezus heen*. In deze kostbare mirre schenkt zij zichzelf aan Jezus weg. Het is vol symboliek: Jezus'voeten, het laagste, gezalft met het duurste van het duurste, en vervolgens ingemas-seerd en afgedroogd met het hoogste dat Maria van haarzelf in huis heeft: haar haren, haar kroon. *Al onze kronen aan uw voet*, dat gebeurt hier letterlijk. Het huis geurt inmiddels al wel naar de grafspel-tonk waarin Jezus binnenkort gelegd zal worden, zo zegt Jezus zelf immers. Liefde en naderende dood: het zet alles in een enorme spanning. De intocht in Jeruzalem lijkt alles nog te verbloemen. Geen vuiltje aan de lucht, gestoffeerde straten, komt laten wij aanbidden. Maar het is schijn.

Johannes 12:20-50

Het uur van de in de aarde gezaaide graankorrel staat voor de deur. Jezus noemt het *Zijn ure*. Als een rode draad zigzagt dat *uur* van Jezus al vanaf de bruiloft in Kana (Joh.2) door het evangelie heen. Naar dit uur stuwt alles toe. Alle spreken en alle tekenen van Jezus zijn daarop gericht. Het is de ure *van zijn verheerlijking*, van zijn *verhoging*. Zoals de slang eens verhoogd werd in de woestijn op een paal, zo gaat Jezus verhoogd worden aan een kruispaal: en wie in geloof naar Hem opziet, zal omhooggetrokken worden vanuit de dood naar het leven. *Ik zal allen tot Mij trekken*, zegt Jezus. Het zijn die 'allen' die de Vader aan Hem gegeven heeft, want uit jezelf kun je niet geloven en tot de Zoon komen. En toch: ik wordt opgeroepen om naar de verhoogde Zoon te kijken. Om m'n ogen *open* te doen en niet mee te doen met de blindheid die alomt heerst. Dat is mijn verantwoordelijkheid.

Johannes 13

Zoëven zijn Jezus'voeten nog met nardusolie gewassen door Maria (12:1-11). Nu komt het tegenbeeld: Jezus wordt aller dienaar. Filipp.2 zegt, dat Hij zich totaal leeggeschud heeft voor ons, ja voor ons slaaf geworden is tot op het kruis. En nu is het aan ons *dat wij elkaar zullen liefhebben*, niet maar naar onze eigen maatstaven, want het zit niet zo in ons om elkaar de voeten te wassen (-wij drogen elkaar liever op een andere manier af-), om werkelijk je *de minste van die ander te betonen*. De maatstaf is Jezus zelf: 'gelijk Ik u liefgehad heb, dat gij elkaar liefhebt'. Ga maar eens na, wat je vandaag dan nog praktisch naar elkaar toe in te halen en christelijk bij te stellen hebt. En dat niet, omdat dat moet, maar omdat je achter Christus aan niet anders kunt en wilt.

Johannes 14

Nu komen we bij Jezus' afscheidswaarden. Zijn testament. Laatste wilsbeschikking. Daarin speelt Jezus' onderwijs, beter: Jezus' blijde aankondiging *van de Heilige Geest* een centrale rol. Jezus gaat heen, Hij laat ons zijn Geest achter. Het wil mij voorkomen, dat we in onze charismatische tijd, die zwanger is van allerlei speciaals van de Geest, dit basisonderwijs van Jezus als *het fundamentele onderwijs over de Heilige Geest* dienen aan te houden. Hier spreekt niet maar een charismatische gemeente over wie de Geest nu eigenlijk is (zoals de gemeente van Korinthe bijvoorbeeld), zelfs Paulus is hier niet aan het woord over de Geest, *nee de Zoon zelf*. En steeds koppelt Jezus daarbij ook terug op de Vader. *Vader en Zoon beloven hier de Geest en kondigen aan wat ons te wachten staat*. Het is heel eenvoudig: dat de Geest ons verbindt aan wat de *Vader in de zending van de Zoon voor ons gedaan heeft*. Dat is de grote 'bijstand', de enige *troost in leven en sterven* die we mogen verwachten. Hou eens bij wat de Geest allemaal volgens deze woorden van Jezus voor ons doet; en bemerk tot je grote vreugde, dat *de Geest mij gelukkig helemaal terugwerpt op Jezus Christus*, in alles, met lichaam en ziel. En niet op mezelf dus. Al is wel pertinent duidelijk, dat het voor mij nu aankomt op het *bewaren* van wat Christus mij door zijn Geest geeft: zijn woorden van eeuwig leven. En 'bewaren' is naar Jezus' gelijkens niet: wegbergen in de grond. Een geloofsdocument opgeborgen ergens in een la van je bestaan. Bewaren is: ermee aan de gang gaan. Jezus' woorden kun je allen maar *leven*.

Johannes 15

De vrucht waar Jezus op doelt bestaat blijkbaar allereerst uit: elkaar liefhebben (9-17) en van Jezus getuigen (en dat tegen de haat van de wereld in, 18-27). Getuigende liefde dus. Daarin mogen we, geplant in de wijngaard van de Vader (Jesaja 5), en nu geënt op de volbrachte liefde van de Zoon, een geur en een smaak van Jezus Christus zijn. God houdt van goede druiven. Ja, God heeft onder het regime van de Geest de beste wijn voor het laatste bewaard.

Johannes 16

Jezus trekt nu alles samen op het werk van De Vader, Hemzelf en de Geest. Nu de *ure* er zo goed als is, nu komen er krachten in het geding die mensen niet meer kunnen mannen. God komt thans *geheel alleen te staan om de daad van het overwinnen van de Tegenstander te volvoeren*. De discipelen zullen uiteenstuiven. Verdriet, onmacht, onbegrip en angst zullen hen alle kanten opjagen. Alleen God drieënig is *tegen deze ure opgewassen*. Het is aangrijpend hoe Jezus telkens de Vader en de Geest erbij betreft, nu het grote Heilsfeit, de beslissende wending in de geschiedenis volbracht moet gaan worden. De Vader laat hem niet alleen, ook niet in de ure van het kruis (16:31), al komt straks in de diepste diepte van het lijden wel Jezus' kreet over de verlaten van de Vader (onontwarbaar mysterie, dat we ook maar aanbeddend zo moeten laten); en ondertussen staat de Heilige Geest op uitgestort worden, stromen van leven, die de aarde getuigend, maar daarin ook veroordelend voor wie niet wil (16:8-11), zal overvloeien. De woestijn zal bloeien als een roos.

Johannes 17

Dit 'hogepriesterlijke' gebed van Jezus is inderdaad pure *voorbede*. Jezus bidt niet voor Zichzelf -dat zou je haast wel verwachten nu de kruisgang voor de deur staat - , maar heel zijn gebed staat in dienst van de discipelen (zij, die door de Vader aan Jezus 'gegeven' zijn) en van hen die door de verkondiging van de discipelen in Jezus zullen gaan geloven. Jezus bidt voor hen om bewaring en heiliging *in de waarheid*: en blijkens Jezus' gebedswaarden betreft het hier de waarheid omtrent zijn *Zoonschap van de Vader (vs.8)*, dat Hij van de Vader is uitgegaan. In Jezus Christus heeft God Zich in volkomen waarheid uitgesproken. Jezus kennen is daarom Gods *Naam* kennen en daarom het eeuwige leven kennen. Rondom die waarheid kan alleen maar *éénheid* ontstaan. Zoals De Vader in de Zoon is en andersom, zo ook wij in Hen en Zij in ons. En wij in elkaar. Waarheid heeft dus inderdaad met 'de leer' te maken, maar die moet wel relaties smeden en leven inblazen, de waarheid moet 'organisch' worden, de kerk het *levende lichaam* van Christus, het Hoofd. Anders zal de kerk ook geen leven *uitstralen (vs.20,23,24!)*. Van enkel een belijdenis-op-papier komt geen warmte en leven af. Elke keer noopt dit gebed van Christus tot zelfonderzoek: hoe lichamenlijk-levend zijn wij eigenlijk als kerk?

Johannes 18:1-27

Tijdens de gevangenneming is er op geen enkel moment sprake van overmacht van de vijand. De uitgetrokken horde valt zelfs bevend ter aarde op het moment dat Jezus zegt: *Ik ben*. Ik ben het. Maar de diepte van de Naam van Jahwe (Ik ben, Ex.3:14) dreunt er in door (zoals in heel het Johannes-evangelie wanneer Jezus zijn *Ik-ben-uitspraken* laat klinken). Jezus' Godheid doet hen van hun stokje vallen. En dan dat tweeluik daarna in de hogepriesterlijke hof: enerzijds Johannes ('de andere discipel', vs.15) met anderzijds Petrus. Dat tweeluik keert ook weer terug bij Petrus' eerherstel (21:20,21). Allebei hebben ze lief, allebei volgen ze tot in het hol van de leeuw. Maar dan scheiden zich blijkbaar de wegen, voor even maar, want na Jezus' opwekking verzamelt Jezus zijn discipelen weer. Ik geloof niet in de theorie (die je steeds vaker van kansels hoort), dat Petrus Jezus verloochende, omdat hij het niet eens zou zijn met de weerloze manier waarop Jezus zich had laten boeien en meevoeren. *De overmacht van Jezus, ook in de gevangenneming, droop van alles af*. Nee, Petrus kan de krachten niet aan, de krachten van de boze en van de vijandschap, die zich nu rondom Jezus gaan samenballen. Daarin had Petrus eerder bombastische woorden gesproken. *Maar de Zoon zal de pers van de gramschap van God alleen treden*. Die beker zal niemand, zelfs Petrus (maar ook Johannes) niet, kunnen drinken. De haan kraait, dat de victorie in geen enkel opzicht van mensen, maar alleen van de Zoon zal komen.

Johannes 18:28-19:16

Jezus verzet zich niet, *omdat zijn Koninkrijk niet van deze wereld is*. Daarom heeft Pilatus macht. Dwars door dit door en door aardse gekonkel heen, spelen zich de krachten van het Koninkrijk af. De vervulling van de Raad van God die op onze verlossing gericht is, stuwt Jezus onontkoombaar heen naar het kruis. Daarin zijn de mensen slechts werktuigen (Rom.9:17, 19vv.), alhoewel ze voluit verantwoordelijk blijven voor hun handelen. Tegelijk zal Jezus straks inzake hun verblinding *juist vanaf het kruis* voorbede voor hen doen (Lc.23:34). Gods verkiezende raad (geheim van Gods Geest, wee de mens die meent dat in mensenbegrippen sluitend in kaart te kunnen brengen) behelst nooit dat mensen door God als 'materiaal voor de hel' gebruikt zouden worden. God is geen pottenbakker met een linker- en een rechterhand. Dat te denken is godslasterlijk. God is Licht en in Hem is in het geheel geen duisternis.

Johannes 19:17-42

Het kruis van Jezus wordt het kruispunt van Gods Raad. Telkens benadrukt Johannes het: hier, op deze plaats Schedel genaamd, in deze gebeurtenis, kruisen de woorden en de patronen van Gods spreken en handelen zich definitief: *opdat de Schrift vervuld zou worden*. Hier, in deze verknoping van de Schriften, waar Jezus alles volbrengt naardat alles voorzeggd is, worden onze knopen ontbonden. *Het is volbracht*. Heel het relaas van onze verlossing uit de duisternis van schuld en dood, ja heel het lijden en de vruchteloosheid van onze mensenbeschaving (tot op de dag van vandaag!) vindt hier zijn ontknoping. *Enkel hier. Maar hier dan ook definitief en voorgoed*. Eigenlijk kunnen we die informatie en de diepte daarvan helemaal niet aan. We staan er maar wat bij te kijken. Het lichaam van Jezus halen we van het kruis af. We zetten onze geijkte patronen gewoon door. Zonder het Licht van de Geest zullen we nooit wakker worden. Zo gaat dat bij stervelingen, als de Zoon van God bezig is je met het leven te overkleden.

Johannes 20:1-18

De cocon van de dood blijkt opengebroken en leeg (Van Bruggen), vers 6,7. Toch haakt het pas aan, het evangelie van de opstanding, als Jezus Maria *bij haar naam* noemt: 'Maria'. Jezus bezorgt de opstanding thuis in onze persoonlijke levens. *Hoofd voor hoofd gedoopt bij je naam*. Zo sta je op tot een nieuw leven. Vanaf dit moment is Maria een ander geworden. Wedergeboren. Omdat ik gehoord heb met eigen oren hoe Jezus mij bij mijn naam noemt. Hij in mij en ik in Hem.

Johannes 20:19-31

De verschijning aan de discipelen en een week later nog eens met Thomas (in de discipelkring) erbij, maakt de discipelen enorm blij. Maar ze moeten niet maar fundament van blijdschap (want weerzien met Jezus) worden, maar fundament van *geloof*. Daarin is Jezus' verschijning aan hen een eerste stap, alhoewel Jezus de tweede en *beslissende* stap juist nu ook meteen zet: jullie zien me en zijn blij, maar zalig wie *gelooft* zonder gezien te zullen hebben. Zo sluit Johannes dan ook in eerste instantie af: *opdat gij gelooft*, dat Jezus is de Christus, en *opdat gij, gelovende*, het leven hebt in zijn Naam. Het blijft, ook na de komst van de Zoon, achter Abraham aan: zijn *geloof*, dat is: zijn volledige vertrouwen op en overgave aan God die doet wat Hij zegt, werd hem tot gerechtigheid gerekend.

Johannes 21:1-14

Vissers moeten vissers van mensen worden. Een stukje vroeger onderwijs van Jezus (Luc.5:5) wordt voor zijn discipelen herhaald, zij het dat alles nu staat in het kader van Jezus' volbrachte werk. Het net tot barstens toe vol: teken en zegel van de Geest die komt en die mensen in het net van Jezus zal brengen door de verkondiging van Zijn dood en opstanding. Petrus trekt (ongewild?) toch weer teveel de aandacht naar zichzelf toe. Een mens verandert zomaar niet.

Johannes 21:15-25

Petrus, die al weer haantje de voorste geworden is, moet toch eerst nog eens die vroegere haan horen kraaien, die van zijn drievoudige verloochening. Petrus krijgt er tranen van in z'n ogen. Toch is het zo bevrijdend, en dat voor het oog van alle discipelen: dat de Here mij enkel en alleen afrekent op het feit *of ik Hem liefheb*. Want dat vraagt Jezus aan Petrus en het antwoord op die vraag mag zijn verloochening stillen. Natuurlijk hou ik van *deze* Heiland, hoeveel zonden van mij daar ook tegen in te brengen zijn. *Wie Christus liefheeft mag met zijn zondige aard, waarmee hij z'n hele leven lang strijd heeft, mee om de netten van Christus te vullen*. Daarbij neemt God *jou* in dienst, met jouw aard, jouw karakter, jouw weg, jouw zonden ook. Johannes is geen Petrus en Petrus geen Johannes. Dat gaat zijn Heer aan. We zouden elkaar es minder moeten beoordelen, en meer moeten stimuleren tot liefde, tot het liefhebben van Christus. Die liefde is namelijk in geen boekenrij te omvatten, zo groot, zo diep, zo lang, zo breed. De *gemeente* van Christus is als het goed is er een klein beetje een bibliotheek van (Ef.3:18,19!), als we elkaar tenminste niet de maat nemen, maar met elkaar proberen de maat van Christus liefde te nemen en die uit te stralen.

Handelingen 1

Nadat hij in 'zijn' evangelie het optreden van Jezus heeft beschreven, vervolgt Lucas hier zijn verhaal. Wij noemen dit boek 'Handelingen van de apostelen', maar in feite gaat Lucas gewoon verder met zijn beschrijving van de handelingen van Jézus, maar nu zoals Jezus actief is vanuit de hemel en via zijn apostelen.

Bij zijn vertrek is Jezus' opdracht duidelijk: het evangelie moet uitgedragen worden 'in Jeruzalem, in heel Judea en Samaria, tot aan de uiteinden van de aarde.' En dat is precies zoals het gegaan is, want dank zij Christus' bestuur vanuit de hemel hebben zijn apostelen allereerst Jeruzalem het evangelie laten horen (hoofdstuk 2-7); door de vervolging die dan tegen de gemeente losbreekt, bereikt het evangelie ook Samaria en Judea (hoofdstuk 8-12), waarna al gauw de grenzen van Palestina worden overschreden (11:19-30 en 13-28). Het boek sluit af met de woorden dat Paulus in Rome het evangelie doorgaf 'zonder dat hem iets in de weg werd gelegd' (28:31).

Dit dynamische optreden van de apostelen was alleen mogelijk doordat Christus hen zijn Geest wilde geven (1:8) en doordat Hij hen eerder ooggetuige had gemaakt van zijn leven op aarde (de voorwaarde om apostel te kunnen zijn, 1:21-22).

Door deze inzet van niemand minder dan Christus zelf heeft het evangelie ook Groningen bereikt. En nog steeds handelt Christus wereldwijd. We zijn bevoorrecht met zo'n Heer.

Handelingen 2:1-21

De apostelen hadden als mens allerlei kwaliteiten, maar ze konden hun taak alleen aan door de kracht van Christus' Geest. Daarom werd die Geest-kracht op de pinksterdag royaal aan Christus' volgelingen geschonken. Dat ging samen met een ongekend wonder: ze spraken een grote verscheidenheid aan talen, waardoor de toegestroomde mensen in hun moedertaal van Gods grote daden hoorden. Door dit wonder bewees Jezus dat Hij leeft en naast God op de troon zit; ook riep Hij hierdoor de mensen op hun redding bij Hem te zoeken; ten slotte maakte Hij duidelijk dat Hij met het evangelie de hele wereld wil bereiken. Vandaar dat dit pinksterwonder in het boek Handelingen herhaald wordt als er een volgende stap gezet wordt, de wereld in: in Samaria 8:17; bij Cornelius, 10:44-47; in Efeze, 19:6. Zonder Christus en zijn Geest zijn we als christen nergens.

Handelingen 2:22-47

We denken gauw dat het op het pinksterfeest om de Geest gaat, maar Petrus wees in zijn toespraak erop dat we in de Geest met Christus te doen hebben. Hij hoort centraal te staan in ons geloof en in ons leven. Dat hebben zijn toehoorders goed begrepen: 'Hoe kunnen wij nog gered worden, nu wij deze Jezus hebben laten kruisigen?' Petrus' antwoord hierop is zo eenvoudig als wat: ze moesten het van Jezus verwachten en zich door de doop met Hem laten verbinden; dan zouden ze vergeving ontvangen en zou de Geest ook over hen vaardig worden. Ze hoefden zich dus niet via ingewikkelde en langdurige rituelen laten inwijden in allerlei geheimen; ook hoefden ze geen lange weg te bewandelen van ascese en andere oefeningen. Ze hoefden zich alleen aan Christus vast te klampen en als bedelaars hun handen op te houden. Zo makkelijk is het evangelie, maar tegelijk: zo moeilijk, want daarmee doen we afstand van de drang onszelf te willen redden.

Die pinksterdag groeide de kleine groep volgelingen uit tot een massale gemeente, met als kenmerken: trouw aan het apostolisch onderwijs, toegewijd in het bidden en royaal tegenover wie hulp nodig hadden, en dat alles gedrenkt in vreugde. Is dat ook het beeld van onze gemeente?

Handelingen 3

Dat Petrus en Johannes naar de tempel gingen voor het middaggebed, was niet alleen omdat ze daar toehoorders konden vinden. In de begintijd sloten de christenen aan bij wat ze tot dan toe als gelovigen gewoon waren. Zo bleef ook Luther aanvankelijk preken in zijn monnikspij en hield hij allerlei rooms-katholieke gebruiken aan. Reformatie is altijd wat anders dan revolutie. Het is waar, het doet radicaler aan om ineens en compleet met het oude te breken. Maar daarmee stoot je mensen af die meer tijd nodig hebben. Gelukkig gunt God ons een groeiproces. Natuurlijk mag dat nooit een smoes zijn om keuzes te ontwijken en slapheid goed te praten.

In de tempel genazen ze met een beroep op Jezus een verlamde. Daarmee bewezen ze die ene persoon een geweldige dienst. Tegelijk gaven ze daarmee aan dat de vermoorde Jezus weer leefde en zich op aarde liet gelden. Ook gaven ze een voorproef waar het in Christus' plannen uiteindelijk op uitdraait: een nieuwe wereld waarin geen dood en verderf meer voorkomt. In zijn toespraak lichtte Petrus dit alles uitgebreid toe. Er kon zo geen misverstand over bestaan: zijn toehoorders moesten bij Christus vergeving zoeken; dan zouden zij, net als die genezen man, gezegend worden. Deze oproep is niet veranderd: zoek uw houvast bij Christus en vind zo het leven!

Handelingen 4:1-22

Ondanks alle eenheid en liefde was ook toen het kerkelijk leven allerminst paradijselijk. Er waren dreigingen van binnenuit, blijkt uit Hand.5a en 6a, en er waren dreigingen van buitenaf, blijkt uit dit hoofdstuk. Hoe enthousiast de meeste mensen ook waren over het optreden van Petrus en Johannes, de joodse leiders voelden zich ongemakkelijk. Met de terechthouding van Jezus meenden ze van Hem af te zijn, en nu werden in de naam van diezelfde Jezus toespraken gehouden, tot op het tempelplein; ook werden in zijn naam mensen gedoopt en genezen. Dat moest afgelopen zijn. Ze zouden die plattelanders eens flink intimideren; dan zouden ze wel voorgoed in hun schulp kruipen. Maar ze kregen te doen met de kracht van Jezus' Geest. Want in plaats dat deze Galileërs zich lieten overdonderen door de hoge heren, droegen ze enthousiast de boodschap uit van redding door hun Heer. Jezus had hen dat al aangekondigd: 'Als jullie voorgeleid worden, vraag je dan niet bezorgd af hoe je moet spreken. Het wordt je ingegeven' (Mat.10:18-20).

Overigens gaf God hiermee gehoor aan het gebed van zijn Zoon op Golgota: 'Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen.' Bij deze gelegenheid kregen de leiders een herkansing om zich alsnog door Jezus te laten zeggen. Maar ze weigerden zich gewonnen te geven en zetten de apostelen onder druk om voortaan hun mond te houden. Voor niets, want alleen al die genezen man was een tastbare reclame voor de kern van de apostolische boodschap dat Jezus leeft.

Handelingen 4:23-37

Vrijgelaten realiseerden Petrus en Johannes zich dat ze niet door hun eigen welsprekendheid de dans waren ontsprongen. Samen met de gemeente richtten ze zich in gebed tot God. Bij Hem zochten ze bescherming tegen de krachten die zo dreigend op hen afkwamen. Ook vroegen ze Hem om hulp, zodat ze het aandurfden om door te gaan met het uitdragen van de boodschap. In antwoord op hun gebed liet God hun plaats van samenkomst trillen en hen volschieten met de Geest. Daardoor geruggesteund gingen ze onverdroten door.

En dan volgt een tekening van de eerste gemeente die ons met weemoed vervult: wat een eendracht, wat een vergaande onderlinge hulp, wat een werfkracht. Dat is ook zo. Maar blijkens het vervolg valt er meer te zeggen. Intussen maakt dit bijbelgedeelte duidelijk waar het geheim ligt van effectieve gemeenteopbouw. Dat geheim vinden we niet allereerst in bepaalde modellen, vormen, acties. Wat in dit gedeelte naar voren komt, is: gebed, dus: je afhankelijk weten van God, maar ook: invloed van de Geest, warmlopen voor het evangelie, hart hebben voor elkaar. Daar hoort elke inzet voor gemeenteopbouw mee te beginnen.

Handelingen 5:1-16

De paradijselijke sfeer in de gemeente, getekend in het slot van hoofdstuk 4, wordt door het optreden van Ananias en Saffira verstoord. Ze hadden een stuk land verkocht, maar anders dan iemand als Barnabas (4:37) volstonden ze ermee een déél van de opbrengst ter beschikking van de armen te stellen. Dat was hun goed recht, blijkt uit Petrus' reactie. Maar ze deden net alsof ze de héle opbrengst afstonden. Daarmee maakten ze voor de mensen wel goede sier, maar bedrogen ze God en zijn Geest. Het gevolg was fataal: beiden stierven ze. Hard? Inderdaad, maar de zonde was ook erg. En God wilde eens voor altijd duidelijk maken dat Hij ontrouw aan Hem hoog opneemt. We zijn dus gewaarschuwd. Doordat nu Gods reactie meestal uitblijft, kunnen we denken dat het met Gods straf wel losloopt. Het verhaal over Ananias en Saffira bindt ons op het hart: we moeten goed weten hoe wij ons in de gemeente en tegenover God opstellen: we zondigen nooit goedkoop; eens vindt de confrontatie met God plaats, onontwijkbaar.

Doordat God zo duidelijk de grenzen van de kerk had aangegeven, hielden de apostelen de ruimte voor hun helende en missionaire werk, met alle werfkracht van dien. Trouw zijn aan wat God opdraagt of ook verbiedt, lijkt tactisch niet aantrekkelijk, maar blijkt uiteindelijk dienstbaar aan gemeenteopbouw.

Handelingen 5:17-42

De invloed van de apostelen werd de leiders te gortig. Ze besloten drastisch in te grijpen. Maar God zorgde ervoor dat de apostelen ongehinderd de gevangenis uit konden en hun missionaire werk konden voortzetten. In plaats dat de leiders hierdoor tot bezinning kwamen, lieten ze de apostelen ophalen om zich te verantwoorden. Die hadden één onweerlegbaar tegenargument: 'Men moet God meer gehoorzamen dan de mensen'; bovendien: ze konden niet om het feit heen dat Jezus leefde. Goede raad was duur, te meer omdat de massa kennelijk op de hand was van de apostelen. Gamaliël, Paulus' leermeester, kwam met een advies: 'We moeten gewoon afwachten. Deze Jezus-beweging was óf een mensenzaak en zou dan vanzelf een keer verlopen; óf die was Gods zaak en dan konden en mochten ze die niet vernietigen.' Ogenschijnlijk heel wijs, maar daarmee weigerde de Gamaliël kleur te bekennen. De andere leiders gingen hierin mee, maar in feite kozen ze toch, want ze lieten de apostelen geselen en legden hun een spreekverbod op.

En de apostelen? In plaats dat ze gedeprimeerd waren door deze tegenslag,, waren ze vol vreugde, want ze vonden het een voorrecht dat ze voor Jezus hadden mogen lijden; ook voelden ze zich gesterkt om gewoon door te gaan: hun hart was zo vol van het evangelie dat hun mond er wel van over móest lopen.

Handelingen 6:1-7:16

We zijn gauw wat schrikkerig als er ruzie in de kerk ontstaat en al helemaal als de kerk door leidende personen uit de samenleving vijandig behandeld wordt. Uit dit hoofdstuk blijkt dat we daar niet vreemd van moeten opkijken. Vanaf het begin heeft de kerk hiermee te maken gehad.

Allereerst wordt verteld dat er onlust ontstond omdat de weduwen uit de Griekstalige groep bij de dagelijkse ondersteuning achtergesteld werden. Bedoeld zal zijn dat zij te weinig ingeschakeld werden bij het diaconale werk. Door toedoen van de (vooral Arameestalige) apostelen werden toen zeven Griekstalige mannen aangesteld die het evenwicht in de leiding moesten herstellen. Deze zeven waren dan ook niet de eerste diakenen (zoals vaak wordt gedacht); ze traden vooral als predikers op maar moesten kennelijk er ook voor zorgen dat de Griekstalige weduwen ingeschakeld werden. Van dit eerste kerkelijke conflict valt dus veel te leren: leiders moeten delegeren en ze moeten rekening houden met de verschillende groepen in de kerk.

Stefanus, een van de zeven, preekte zo aanstekelijk dat de joodse leiders hem als een gevaar begonnen te zien. De flansten een valse aanklacht in elkaar en daagden hem voor de Sanhedrin. Dat gaf hem de mogelijkheid de leiders nog één keer te confronteren met Gods liefde door Christus, zoals die in het Oude Testament al zichtbaar was geworden. Zo is God: Hij zet altijd alles op alles om mensen met het evangelie te bereiken. Hoe reageren we daarop?

Handelingen 7:17-43

Stefanus verhaalde hoe veel voorrechten God telkens weer aan zijn volk heeft gegeven. Daardoor werd hun structurele ondankbaarheid tegenover God extra pijnlijk. Neem nou Israël uit Mozes' tijd. Wat hadden ze veel van God gekregen, maar wat was typerend aan hen: hun koppigheid. Hoeveel moeite had God niet moeten doen om ze achter Mozes aan te krijgen. En toen ze eenmaal in de woestijn waren, barstten ze telkens in gejammer en gemopper uit.

In Kanaän aangekomen gaven ze zich telkens af met afgoden en weigerden ze te luisteren naar de waarschuwingen van de profeten. Dat is kennelijk een zwak punt bij Gods kinderen: dat ze te weinig oog hebben voor wat God hun allemaal geeft. We hebben vaak zo onze eigen wensenlijst en als God daaraan niet voldoet, hebben we niks meer met Hem, hoe veel liefde Hij ons ook bewijst. Het is goed telkens kritisch naar onszelf te kijken, hoe wij omgaan met Gods geschenken aan ons.

Handelingen 7:44-8:3

Stefanus sloot zijn historische verhaal af met de toepassing: 'In feite zijn jullie geen haar beter dan jullie voorouders.' In plaats dat ze toen stil vielen en kritisch naar zichzelf gingen kijken, barstten ze in haat tegen Stefanus uit. Te midden van de chaos van hun reacties gunde God Stefanus een blik in de open hemel. Daar zag hij God zitten, terwijl Jezus aan zijn rechterhand stond (niet: zat), klaar om op te treden. Hardop sprak Stefanus uit wat hij zag, vs.56. Daarmee greep hij terug op wat Jezus tijdens zijn proces zei: 'Vanaf nu zal de Mensenzoon gezeten zijn aan de rechterhand van de Almachtige' (Luc.22:69). In feite zei Stefanus tegen z'n toehoorders: 'Toen hebben jullie Jezus niet willen geloven, maar nu zie ik Hem in de hemel zoals Hij heeft aangekondigd.'

Via Stefanus' woorden strekte God nog eenmaal zijn armen naar hen uit, gedachtig aan het gebed van zijn Zoon: 'Vader, vergeef het hun, ze weten niet wat ze doen.' Daarmee rekenend gaf God hen bij deze gelegenheid nog eens een kans. Maar ze weigerden zijn uitgestoken hand te grijpen en stenigden Stefanus. Stervend sprak Stefanus zijn meester nog eens na: 'Reken hun deze zonde niet aan.' Ook naar dit gebed heeft God geluisterd, want een van de deelnemers, een zekere Saulus, die op de mantels paste, werd een belangrijk apostel van Jezus. Zo is God: hoe koppig mensen zich ook tegen Hem afzetten, Hij kan langs ongedachte wegen hun hart bereiken.

Handelingen 8:4-40

Na Stefanus' terechtstelling barstte er een vervolging los tegen de gemeente, waardoor de gelovigen overal heen zwierven. De zaak van Jezus van Nazaret leek op niets uit te lopen. Maar zo groot is Christus' macht (om met art.13 van de Ned. Geloofsbelijdenis te spreken) dat Hij in staat is zijn werk zeer goed en rechtvaardig te beschikken, ook al handelen de duivelen en de goddelozen onrechtvaardig. Want wat gebeurde er? Juist doordat de gelovigen overal verspreid werden, werd ook het evangelie van Christus overal doorgegeven. Zo bleek het evangelie aan te slaan in Samaria. Een geweldig wonder. Allereerst omdat Samaritanen erg negatief tegenover joden stonden. Bovendien hadden ze lang in de ban geleefd van een magiër. Maar Christus' Geest wist de harten te bereiken, terwijl de magiër onschadelijk werd gemaakt. Daarnaast werd het evangelie door Filippus (een collega van Stefanus) verteld aan een Ethiopische minister, die van een verblijf in Jeruzalem naar zijn land terugkeerde. Hij was erg geïnteresseerd in het Oude Testament, maar om z'n handicap (hij was een eunuch) had hij geen toegang gekregen in de tempelvoorhof (Deut.23:1). Uitgerekend deze ontmande werd gedoopt, waarmee een profetie uit Jes.56:3-5 werd vervuld, want hij hoorde zonder enige beperking bij Christus. Geen wonder dat de man na zijn doop z'n weg naar huis vol vreugde vervolgde. Wat heb je nog meer te wensen als je helemaal aanvaard bent door Gods Zoon, onze Heer Jezus Christus?

Handelingen 9:1-31

De kerk is niet van ons. Zij is eigendom van Jezus Christus. Als Saulus dan ook de leden van de kerk vervolgt, zegt Jezus tegen hem: Saul, Saul waarom vervolgt je mij? God bewerkt in het leven van Paulus een niet te geloven ommekeer. Van vervolger van Christus wordt hij verkondiger van Christus. Andere christenen kost het moeite om in dit wonder te geloven. Maar geloven blijft altijd een wonder.

Handelingen 9:32-10:16

De zendingsactiviteit van de apostelen wordt begeleid met wonderen. Maar het zijn geen mogelijkheden waarover de apostelen beschikken. Dat hoort ook de verlamde Aeneas. Zelfs de dood verliest tegenover de Here alle macht. Dat ervaart Dorcas. Bij alles wat ze doen, zitten de apostelen ook nog in de leer-school van Jezus: ze moeten leren dat ze met het evangelie niet alleen naar hun volksgenoten toe moeten. Petrus ervaart dit wel op een heel bijzondere manier.

Handelingen 10:17-48

Petrus krijgt als antwoord op een visioen, mensen aan de deur die hem vragen om bij de niet jood Cornelius binnen te gaan. Cornelius leert dat je in de kerk nooit mensen moet vereren. Petrus houdt een echte Christusprek. En het raakt de toehoorders en de Geest valt op hen. Zij geloven, en zij worden gedoopt.

Handelingen 11

Petrus moet zich in de broederkring verdedigen. Met wat hij heeft meegemaakt, maakt hij duidelijk dat God geen exclusieve rechten meer laat gelden voor de gelovigen uit de joden. Ondertussen groeit de kerk. Tegen de verdrukking in. Of zoals wordt gezegd: het bloed van de martelaren is het zaad van de kerk. Hier was martelaar uit de vroege kerk: de trouwe diaken Stefanus. Mensen trekken naar veiliger plekken maar zo breidt de kerk zich als een olievlek uit. Barnabas en Paulus worden zendelingen. Aan de mensen in de stad Antiochië hebben we het te danken dat volgelingen van Christus voor het eerst de naam christen hebben gekregen.

Handelingen 12:1-13:12

Petrus lijkt na Stefanus de volgende leider van de kerk te Jeruzalem te worden die wordt gedood. Maar God heeft hem nu nog op aarde nodig. Petrus ontkomt door goddelijk ingrijpen. De mensen die ervan horen kunnen het eerst niet geloven terwijl ze bijeen in gebed waren en zeker om zijn vrijlating gebeden zullen hebben. Herodes denkt machtig te zijn, maar komt op het toppunt van zijn roem ten val. Het woord van God zette door en bracht veel mensen tot geloof. Zo wies het woord.

Handelingen 13:13-52

Paulus maakt aan zijn volksgenoten duidelijk dat de Here Jezus er op dezelfde wijze is voor joden en niet joden. Nogal wat joden hadden het er erg moeilijk mee. In Perge opent Paulus hun de ogen door hen de kerkgeschiedenis voor te houden. Dat Jezus de macht over de dood heeft, raakt de mensen diep. Maar afkerige joden komen in verzet en lasteren de zendelingen.

Handelingen 14

Ook in Ikonium bezoekt Paulus eerst weer zijn volksgenoten in de synagoge. Ook hier komt strijd. Het leven van de zendelingen loopt gevaar en daarom wijken ze uit naar Lystra. Zij doen er een wonder met als gevolg dat de mensen hen als goden zien. Joden van elders zetten de mensen tegen hen op zodat het tot een steniging komt maar Paulus blijft leven. Vervolgens gaan Gods boodschappers weer terug langs de eerdere plekken waar volwaardige kerken worden gesticht door ouderlingen aan te stellen.

Handelingen 15:1-35

Een snelgroeiende kerk brengt veel mensen samen met diverse meningen. En dat geeft gemakkelijk spanning. Hier gaat het vooral om de verschillen tussen gelovigen uit de joden en uit de kring van de niet-joden. De joden dachten: je zet toch niet zomaar allerlei vaste gebruiken aan de kant. De spanningen liepen hoog op in de stad Antiochië, naar aanleiding van de besnijdenis. In Jeruzalem wordt vervolgens een eerste synode gehouden. Men besluit onder de leiding van de Heilige Geest van welke dingen de gelovigen uit de heidenen zich zullen onthouden. De besluiten worden ook schriftelijk aan Antiochië overgebracht.

Handelingen 15:36-16:15

De bijbel toont ons de realiteit van het kerkelijke leven uit de vroege kerk. Het is niet allemaal mooi. Wat een vervelend moment: de ruzie tussen Paulus en Barnabas. Er is sprake van verbittering. Toch gaat het zendingswerk wel door. En nu nog meer uitgebreid. God gebruikt deze kromme weg van mensen voor een sterkere uitbreiding van zijn kerk. De besluiten van Jeruzalem worden telkens in de gemeenten die worden bezocht, doorgegeven. Paulus en zijn vriend Silas weten niet wat er precies aan de hand is als de Heilige Geest hun weg zo leidt dat ze tenslotte bij de zee kust terecht komen. Het blijkt Gods bedoeling te zijn dat de boodschap nog veel verder gaat: Europa in.

Handelingen 16:16-40

In de stad Filippi gebeuren de meest wonderlijke dingen. De stroom van waarzeggende boodschappen houdt op. Dure toverboeken kunnen in het vuur; deze zijn waardeloos geworden. De gevangene wordt gevangene door God de Here en met heel zijn huis gedoopt. Paulus weet ook van wanten als het gaat om de rechten die hij heeft als Romeins burger.

Handelingen 17

In Thessalonica komt weer een scherpe tegenstelling tot uiting onder hen die God kennen, maar vervolgens wel of niet in Jezus als de beloofde Messias geloven. Er wordt een lastercampagne opgezet doordat men zegt dat Paulus en de zijnen met een nieuwe koning op de proppen komen en dat zou een concurrent van de Romeinse keizer kunnen zijn. Ook in de plaats Berea weten de lasteraars hen te vinden. En dus moeten ze ook hier ook weer vandaan, naar Athene en spreekt Paulus voor hooggeleerde mensen. Met als gevolg dat het evangelie van Jezus in een hoge versnelling de wereld rondgaat. In Athene knappen de meesten af op het voor hen gloednieuwe idee dat er een opstanding van dode lichamen zal plaatsvinden.

Handelingen 18

In de stad Korinthe oefent Paulus een tijdlang zijn oude vak weer uit. Maar als zijn medewerkers bij hem komen gaat hij weer vol voor de prediking.

Ook hier stuit zijn prediking bij de joden op verzet. Als hij niet meer in de synagoge mag komen, krijgt hij elders onderdak. Opvallend is wel dat de overste van de synagoge met heel zijn huis tot geloof komt. Op last van de Here moet Paulus hier langer blijven want er zijn in deze stad veel mensen die in God gaan geloven. Een poging van de joden om de landvoogd voor hun karretje te spannen mislukt finaal. Van Korinthe gaat het naar de overkant van de zee, naar Efeze. En na een kort verblijf zet Paulus koers naar Caesarea. In Efeze is een evangelist heel actief die tegelijk ook nog verder onderwijs nodig heeft.

Handelingen 19:1-20

Paulus, weer terug in Efeze, moet uitleg geven over het verschil tussen de doop van Johannes en de doop van Jezus. Krachten van de Geest breken los als mensen de christelijke doop ontvangen. Drie maanden lang is prediking in de synagoge mogelijk. Maar dan is het gebeurd. De prediking over Jezus wordt heel opvallend 'de weg' genoemd en doet denken aan Jezus' uitspraak: Ik ben de weg. God versterkt de prediking door het laten gebeuren van wonderen. Het doet boze geesten op de vlucht gaan en doet mensen een vuur ontsteken om hun goddeloze toverboeken te verbranden.

Handelingen 19:21-40

In Efeze zijn de verkopers van Artemis tempeltjes de wanhoop nabij.

De prediking van Paulus was de dood voor deze handel. De wereldse overheid komt de kerk te hulp als massa's mensen schreeuwend in het theater roepen dat Artemis groot is. De secretaris van de stad waarschuwt de mensen. Voor je het weet zal de Romeinse overheid de stad kunnen beschuldigen van oproer.

Handelingen 20:1-16

Paulus' dienstjaren in Efeze waren wel de zwaarste van zijn leven. Zou hij tijdens zijn drie zendingsreizen ooit zoveel tegenstand ontmoet hebben als daar? Toch heeft hij zich vol liefde en zelfopoffering gegeven voor de opbouw van een christelijke gemeente in die stad. Lees daarover ook zijn brieven 1 Timoteüs en Efeziërs.

Halverwege zijn werkperiode in Efeze heeft Paulus al een reis naar Achaje en Macedonië gemaakt. Na zijn afscheid van Efeze reist hij opnieuw via diezelfde regio's, maar nu is hij op weg naar Jeruzalem (19:21). Hij bezoekt de gemeenten en spreekt de gelovigen moed in. Zo ook in Troas waar Paulus enkele dagen na het Paasfeest (gevierd in Filippi) aankomt en een week blijft. Na de zondagse kerkdienst waarin ook het Avondmaal wordt gevierd, spreekt Paulus de gemeente toe. Dit duurt tot na middernacht (ja, ja, dat waren nog eens tijden!). Het is laat, de vergaderzaal zit propvol en het is er warm door de vele lampen. In één woord: slaapverwekkend. Eutyclus valt uit het venster. Hij is op slag dood, maar wordt opgewekt door Paulus. Die gaat gewoon weer verder met zijn toespraak: tot de morgen. Maar de christenen in Troas gingen opgewekt naar huis. Paulus had ze buitengewoon bemoedigd, door zijn woorden en zijn daden. Wie levert daarvoor niet graag zijn nachtrust een keertje in?!

Handelingen 20:17-38

Paulus wil graag het Pinksterfeest in Jeruzalem doorbrengen. Daarom gaat hij met zijn gezelschap per schip verder. Om geen tijd te verliezen passeren ze Efeze en maken een stop in Milete (zie de kaart van Paulus' zendingsreizen). Per bode vraagt hij de ouderlingen van Efeze om hem daar te ontmoeten. Dat doen ze met liefde.

We zijn als bijbellezers getuige van een van de meest ontroerende momenten in Handelingen: het afscheid tussen Paulus en de ouderlingen van Efeze. Ze zullen elkaar niet meer zien. Beide partijen staan moeilijke tijden te wachten. Er is alle reden om tranen met tuiten te huilen (zendelingen weten ervan mee te praten). Behalve een moeilijk afscheid, is het ook een fijn afscheid: Paulus spreekt over zijn dienen van Christus; hij spreekt de ouderlingen moed in en hij spoort ze aan om de Here trouw te blijven ondanks verzet en vijandschap (dat was in Efeze niet gering). En dan bidden ze samen. Schitterend! Belangrijk ook voor ouderlingen vandaag. (Tip: lees dit gedeelte langzaam en laat elke zin een poosje op je inwerken.)

"En zij deden hem uitgeleide naar het schip." Ze scheuren zich van elkaar los en zullen nog wel lang naar elkaar gezwaaid hebben. Weg uit het oog, maar dichtbij in het hart!

Handelingen 21:1-26

Via-via komt Paulus in Tyrus aan. Daar blijft hij een week. Ook daar is weer een afscheid met gebed! Dan komt het gezelschap in Caesarea en logeert "verscheidene dagen" bij evangelist Filippus en zijn vier dochters-profetessen. Had men in Tyrus Paulus al afgeraden – door de Geest! – om naar Jeruzalem te gaan, in Caesarea wordt er zwaar geschut in stelling gebracht: Agabus uit Judea profeteert met handen en voeten de gevangenneming van Paulus, opnieuw door de Geest! Maar Paulus is niet te vermurwen: hij is bereid om zelfs te sterven voor de naam van Jezus. De enig mogelijke reactie: "Laat de wil van de Here gebeuren!"

In Jeruzalem worden Paulus en zijn reisgenoten hartelijk welkom geheten door de broeders. Ze logeren bij Mnason, maar gaan de dag na aankomst meteen Jakobus, de 'leider' van de gemeente van Jeruzalem (halfbroer van Jezus, schrijver van de Brief van Jakobus), bezoeken. De complete 'kerkenraad' is daarbij aanwezig. Men looft God om wat Hij onder de heidenen door Paulus' dienst heeft gedaan. Trouwens, ook veel Joden zijn tot geloof gekomen. Alleen, daar zit wel een probleem, want die Joodse christenen blijven zich houden aan de Joodse traditie. En dan komt er iets wat toch wel vragen oproept: Paulus wordt gevraagd om mee te werken aan een Joods ritueel. En hij stemt nog toe ook! Het lijkt wel of Paulus en Jakobus terugkomen op het kerkenraadsbesluit in Handelingen 15! Toch is dat niet zo. Ze doen juist een uiterste poging om Joden- en heidenchristenen bij elkaar te brengen. Om een lang verhaal kort te maken: a) *situatie*: de gemeente van Jeruzalem zit blijkbaar in een spagaat door aanhoudend onbegrip van Joods-christelijke kant met betrekking tot Paulus' zendings-methode; b) *doel*: het verzoek aan Paulus is alleen bedoeld om de kritiek van deze Joden-christenen te pareren en om ze gerust te stellen; c) *strategie*: net zoals Paulus bij de heidenen de Grieken een Griek was, is hij nu de Joden een Jood; niet meer dan dat. Hand. 15 blijft dus overeind! Zendingswerk vraagt veel geduld: dat hebben wij vaak niet. God wel.

Handelingen 21:27-22:21

Paulus wilde graag met Pinksteren in Jeruzalem zijn (20:16). Het lijkt erop dat dat gelukt is. Dat blijkt uit het feit dat Joden uit Asia (verstrooiing) hem in de tempel signaleren. Die zijn natuurlijk naar het *joodse* Wekenfeest gekomen. Tijdens dat feest is destijds de Heilige Geest uitgestort en daarom valt het *christelijke* Pinksterfeest op dezelfde dag. Maar juist deze Joden uit Asia zijn Paulus' grootste vijand. Ze trekken meteen hun (onterechte) conclusie: die Paulus heeft de tempel ontwijfd. Ze grijpen hem bij de kraag en ontketenen in Jeruzalem een enorme rel. (NB: het gaat hier om Joden, niet om Jodenchristenen).

Als het Romeinse garnizoen niet ingegrepen had, was Paulus vast en zeker gelyncht. En dat op basis van een hele serie misverstanden. De commandant kan uit de heksenketel niet gewaar worden wat er aan de hand is en laat Paulus geboeid afvoeren naar de kazerne. "Weg met hem", gilt de massa, net als bij Jezus' veroordeling. Paulus krijgt permissie om de kokende menigte toe te spreken. Wonderlijk genoeg wordt het op Paulus' wenk "geheel stil." Hij verdedigt zich – in het Hebreeuws: voor alle Joden begrijpelijk – door zijn levensverhaal te vertellen (Hand. 9), en zo een krachtig pleidooi voor Christus te houden. Blijde boodschap!

Handelingen 22:22-23:11

Op het moment dat Paulus de zwijgende menigte vertelt dat hij door de Here zelf naar de heidenen is gezonden, breekt de hel los. Deze man mag niet blijven leven. De commandant laat hem naar de kazerne brengen. Hij wil hem laten geselen en dan verhoren. Maar Paulus is een Romeins burger en mag daarom niet zonder vorm van proces veroordeeld worden (niet-Romeinen blijkbaar wel). De volgende dag laat hij Paulus voorkomen voor het Joodse Sanhedrin. Hij wil weten wat voor beschuldiging ze tegen hem hebben. De zitting duurt niet lang. Paulus speelt op een handige manier de partijen van de Farizeeën en de Sadduceeën tegen elkaar uit, door te zeggen dat hij – zelf een Farizeeër – terecht staat in verband met zijn hoop op de opstanding uit de doden (dat is inderdaad de kwestie, zie Mat. 28:11-15, 1 Cor. 15). De Romeinse commandant laat Paulus terugbrengen naar de kazerne. Daar laat de Here hem weten dat hij zo ook in Rome van Hem moet getuigen. Hij zal toch nog in Rome komen. Op Gods tijd (19:21, Rom. 1:8-15)!

Handelingen 23:12-35

Een complot van meer dan 40 Joden tegen Paulus: ze vervloeken zich met de gelofte niet te zullen eten en drinken voor zij Paulus hebben gedood (dit gaat verder dan een eed - NBV). Ze vragen de Joodse Raad Paulus opnieuw te laten voorkomen. Dan zullen zij onderweg met hem afrekenen. Kennelijk gaat de Joodse overheid positief in op de plannen voor deze aanslag. Paulus' neef krijgt er weet van en licht Paulus in. Deze laat zijn neef bij de commandant brengen. Die moet dit weten. Hij neemt meteen passende maatregelen. 's Avonds laat hij Paulus onder strenge bewaking naar procurator Felix in Caesarea brengen. Per brief geeft hij de stadhouder tekst en uitleg. Hij laat duidelijk uitkomen dat volgens hem Paulus vrijspraak verdient. Opmerkelijk dit verschil in benadering tussen Joodse en Romeinse gezagsdragers, of – anders gezegd – tussen godsdienstige en wereldlijke leiders.

Handelingen 24

Binnen een week geeft een afvaardiging van het Sanhedrin, onder leiding van hogepriester Ananias in eigen persoon, en vergezeld van een gladde advocaat – ene Tertullus – acte de présence. Ze dienen bij Felix een aanklacht in tegen Paulus. In aanwezigheid van Paulus houdt de advocaat zijn requisitoir. Hij begint met zoete broodjes en eindigt met leugens. Ook commandant Lysias krijgt een veeg uit de pan, omdat hij de Joodse rechtsgang met grof geweld in de weg gestaan zou hebben. (Die groep gezworenen zal intussen wel flink honger en dorst hebben, zou het niet?) Paulus is er niet van onder de indruk en verdedigt zichzelf overtuigend. Hij heeft niets uitgelokt. Er is geen enkel bewijs tegen hem. Paulus schaamt zich er niet voor om voor zijn christen zijn uit te komen ("de Weg"). Dat is de enige reden waarom de Joden hem ter dood willen veroordelen. Felix, die heel goed van "de Weg" op de hoogte is, verdaagt de zaak. Paulus wordt gevangen gehouden onder een 'mild regime'. Hij mag "uit zijn kring" bezoek en verzorging ontvangen. Felix en zijn vrouw Drusilla laten zich regelmatig nog verder informeren over het geloof in Christus. Vrijuit preekt Paulus het evangelie aan het hof (vgl Fil. 1:13). Wat een zegen van God! Maar wat zou er bij Felix eigenlijk achter zitten? Geloof? Tactiek? We horen over angst, over losgeld en over de Joden ter wille willen zijn. Jammer. Met een dubbele houding komt je niks verder.

Handelingen 25

Festus volgt Felix op. Paulus zit nog steeds gevangen. En de Joodse leiders zijn hem nog steeds niet vergeten. (Ik denk opnieuw aan die samenzweerders. Als ze zich aan hun vervloeking gehouden hebben, is geen van hen nu meer in leven, zou je zeggen. Of zouden ze...? Als dat zo is, hebben de Joden geen been meer om op te staan. Dan meten ze met twee maten.) De geschiedenis herhaalt zich: opnieuw zware aanklachten van de Joden zonder enig bewijs, weer een verdedigingsronde van Paulus, en een voorstel van de procurator met de bedoeling de Joden te paaien. Maar nu is het afgelopen! Paulus beroept zich op de keizer.

Dan komen Koning Agrippa en zijn vrouw Bernice Festus begroeten. Festus legt Agrippa de zaak voor. Hij geeft wel een wat gekleurd verslag, maar geeft de kern wel nauwkeurig weer: het gaat over "een zekere Jezus die dood is, van wie Paulus beweerde dat hij leeft". Agrippa wil die Paulus wel eens horen. Wellicht kan hij Festus dan adviseren over de inhoud van de brief aan de keizer. Want wat moet hij schrijven over deze onschuldige? Je kunt hem toch niet om zijn geloof in Jezus veroordelen?

Handelingen 26

Paulus volgt de gebruikelijke retoriek: eerst prijst hij Koning Agrippa om zijn kennis van het jodendom. Hij zal Paulus vast en zeker begrijpen. Paulus' samenvatting van de eeuwenlange hoop van Israël en zijn eigen levensverhaal vloeien door elkaar. Opnieuw benadrukt hij dat Christus zelf hem gezonden heeft naar de heidenen "om hun ogen te openen ter bekering uit de duisternis tot het licht en van de macht van de satan tot God, opdat zij vergeving van zonden en een erfdeel onder de geheiligden zouden ontvangen door het geloof in Mij" (vs 18).

Paulus heeft gehoorzaam die opdracht uitgevoerd en Joden en heidenen opgeroepen om zich te bekeren. Maar nu willen de Joden hem hierom veroordelen! Hij heeft toch niets anders gezegd dan Mozes en de profeten. Het enige verschil is dat het toen belofte was en dat die belofte nu vervuld is. Als je hierover nadenkt, is het toch wel te zot voor woorden dat mensen gaan oordelen over Gods werk. De mens op Gods stoel. Hiermee zijn we echt terug bij af: de zondeval in Gen. 3! De Joden gaan God narekenen ... en met Hem afrekenen (eerder ook al: Hand. 4/5). Festus kan het allemaal niet meer volgen, maar Agrippa weet drommels goed waar Paulus het over heeft. Hij kent immers zelf de profeten. Maar – opnieuw: jammer – wanneer Paulus hem te dicht op de huid komt, laat hij de zitting beëindigen. Maar de beide hoogheden zijn het erover eens dat Paulus onschuldig is. Als hij zich niet op de keizer had beroepen, zou hij nu vrij zijn. Wonderlijk: mensen proberen Gods werk te stoppen, maar het breidt zich alleen maar uit (vgl 8:1 en 4). God is er zelf bij! Bij zendingswerk is het altijd: Immanuël.

Handelingen 27:1-26

Varen, varen over de woeste baren: Lukas schrijft een spannend verhaal over Paulus' reis naar Italië. In Jeruzalem was hij bijna door de Joden vermoord, op zee dreigt het schip waarop hij reist met man en muis te vergaan. Je houdt soms de adem in. Maar zoals altijd: God beschermt Paulus en zijn reisgenoten. Paulus' werk is immers nog niet klaar. De reis moet dus wel goed aflopen! (Tip: Lees het verhaal in één ruk uit en pak er een kaart bij.)

Is het je opgevallen? Paulus functioneert ongevraagd als loods. Helaas luistert de schipper niet naar de wijze adviezen van deze door God geïnspireerde landrot. Ze vertrekken van Goede Rede (Gronings: Schierhoavens) op Kreta. Het weer lijkt goed, maar dat duurt niet lang: de zgn Eurakylon jaagt de golven op. Die beuken de rondobberende boot. Het is noodweer. Paulus stelt de mensen gerust met de openbaring die hij van God gekregen heeft: niemand zal omkomen. Als je dat nu maar gelooft! God heeft nog nooit gelogen.

Handelingen 27:27-28:10

Wat zullen al die mensen (276 man) bang geweest zijn. Ondanks Paulus geruststellende woorden. Wat zullen ze voor hun leven gevochten hebben. Wat zullen ze moe geweest zijn. En hongerig. Wie heeft er nu zin in eten in zulke omstandigheden? Toch gaan ze eten, op aandringen van Paulus. En dan komt de landing op Malta: er valt niet één slachtoffer. God doet wat Hij via Paulus heeft beloofd. Wat een geweldige God. En de reactie van al die geredde mensen op deze wonderlijke redding? Onbekend!

De schipbreukelingen worden door de Maltezers hartelijk verwelkomd en opgevangen. Ze stoken een groot vuur tegen de kou. Daarbij gebeurt er iets waardoor de positie van Paulus meteen helder wordt. Hij wordt door een gifslang gebeten – conclusie van het heidendom: straf van de wraakgodin Dikè – maar er overkomt hem niets ongewoons – nieuwe conclusie van het heidendom: hij is zelf een god. Ook dat is niet zo, maar Paulus is wel door de Geest in staat om grote wonderen te doen tot eer van de levende God. Die naam mag hij op Malta verkondigen in woord en daad.

Handelingen 28:11-31

Via Puteoli waar Paulus en de zijnen een week lang bij broeders en zusters logeren (een fijne verrassing) arriveren zij in Rome. Ze worden ingehaald door christenen die al op de hoogte zijn van de recente gebeurtenissen. "Toen Paulus hen zag, dankte hij God en greep moed." Hij krijgt een eigen woning, met een soldaat als bewaker.

Paulus is nu eindelijk in Rome. Hij ontmoet er de gemeente aan wie hij enkele jaren geleden al een brief geschreven heeft. Deze gemeente is gesticht door en bestaat uit niet-Joodse christenen. Dat blijkt al uit de brief van Paulus aan de Romeinen. Het blijkt ook uit wat er enkele dagen na Paulus' aankomst gebeurt: hij zoekt contact met de Joodse leiders. Dezen zijn niet op de hoogte van Paulus' "belevissen" en stellen zich neutraal op. Ze willen graag Paulus' denkbeelden vernemen. Tot nu toe hebben ze zich blijkbaar niet met de kerk in Rome bemoeid. Ze weten alleen dat deze 'secte' overal tegenspraak vindt. Wanneer Paulus de Joden het evangelie verkondigt, geven sommigen wel gehoor, maar anderen blijven ongelovig. Na een ernstige vermaning van Paulus, vertrekken zij al ruziënd.

Twee jaar lang verblijft Paulus in Rome. Zonder angst en zonder belemmering verkondigt hij het Koninkrijk van God en geeft onderwijs over de Here Jezus Christus. Hoe het verder met hem gegaan is, wij weten het niet. Wel is duidelijk dat hij in Rome een spilfunctie vervulde voor de prediking van het evangelie in het Romeinse rijk. Vanuit de hoofdstad gaat het evangelie in alle richtingen tot aan de einden van de aarde (1:8).

Romeinen 1:1-17

Het lezen van Paulus' brief aan de Romeinen heeft Maarten Luther diepgaand veranderd. Hij 'ontdekte' de bevrijdende boodschap van Gods genade in deze brief. Wellicht verandert er in de komende weken ook iets bij u of jou... In deze eerste verzen is het indrukwekkend om te lezen, hoe Paulus zich een ge-roepene, gezondene en knecht weet van Jezus Christus. Hij heeft maar één missie, één evangelie, één doel: mensen in de weg van het geloof brengen onder beslag van het evangelie van Jezus Christus dat een kracht van God is tot behoud (1:16).

Romeinen 1:18-32

Een ongezoeten cultuuranalyse. Messcherp brengt Paulus het doen en laten van mensen terug tot de kern: verzet tegen God. Dat maakt wat Paulus hier schrijft bijzonder leerzaam. Ga het bij jezelf maar na: als de band met God wordt losgelaten, raakt het leven ontwricht. God laat je de consequentie van dat verzet tegen Hem voelen (1:26). Oftewel: het leven raakt geperverteerd. Niet meer 'naar God toe', maar 'van God af'. Overigens, in dit verband, als *voorbeeld* van deze omdraaiing (pervertie) vallen Paulus' woorden over de natuurlijke seksuele omgang die vervangen wordt door de tegennatuurlijke (1:27).

Romeinen 2

De neiging is groot om vanaf de zijlijn van de cultuur hoofdschuddend een oordeel uit te spreken over al die ongelovige en onbekeerlijke mensen die de wereld rijk is. Maar ga je zelf soms vrijuit? Wie weet 'hoe het moet' en het niet doet, wordt des te harder aangepakt in Gods oordeel (2:5). Het *hebben* van een wet van Mozes zegt dus nog niks (2:11-14). Breng je in praktijk wat in die wet staat, daar gaat het om (2:21-24). Al of niet lichamelijk besneden zijn, zegt dus ook niet zoveel (2:25-29). Is je hart besneden? Is dat niet veel belangrijker? Denk erom dus: geen misplaatste superioriteitsgevoelens!

Romeinen 3

De farizeeër van Lukas 18: 9-14 blijkt springlevend in een ieder van ons. Heeft een christen niet iets voor op een jood? En een jood op een heiden? Paulus rekent er mee af. Wij zijn allemaal zonder uitzondering in de macht van de zonde (3: 9). Niemand is ten opzichte van de ander moreel superieur, wet of geen wet (3:20). Vermeende morele superioriteit levert dus ook niks op. In Gods oordeel gaan vrijuit (of: worden gerechtvaardigd, 3:21) wie geloven. Dat is de boodschap van de hele Bijbel (3:21)! Gerechtigheid buiten de wet om. Gerechtvaardigd door geloof in Jezus Christus. Dat is de stijl van God.

Romeinen 4

Schriftbewijs. Kijk naar Abraham. Het was zijn geloof dat hem tot gerechtigheid werd gerekend en niet zijn gehoorzaamheid aan de wet (4:2). Abraham heet niet voor niks de vader van de gelovigen en dat gaat altijd vooraf aan zijn vaderschap van de besnedenen (4:11-12). Doordat hij bleef geloven, 'tegen hoop op hoop' bouwen op onmogelijke beloften (4:18), werd hij rechtvaardig verklaard. En deze woorden, zegt Paulus, zijn voor ons neergeschreven (4:23). Zo is het evangelie van Jezus Christus een kracht van God tot behoud (1:16-17), want door geloof in Jezus gaan mensen (joden en heidenen!) vrijuit in Gods oordeel (4:24-25).

Romeinen 5:1-11

Groots zet dit hoofdstuk in: de uiteenzetting van de leer van de rechtvaardiging krijgt de hoogte van een loflied. Wij hebben vrede met God! Dat betekent niet dat alles daarom maar vredig verloopt. Het woord verdrukkingen schijnt een dissonant, maar ze dwingt tot de oplossing die uitkomt bij beproefdheid en hoop: dat karakteristieke woord voor het leven van een christen! Deze hoop heeft immers haar basis in het onverwoestbare feit van de verzoening die door Christus is bewerkt. Heeft God ons lief? Ken ik die liefde? Hoe weet ik zeker dat God mij lief heeft? Het zijn de vragen die miljoen keer gesteld zijn en gesteld worden. Er is maar één antwoord : God heeft het bewijs van zijn liefde gegeven doordat Hij zijn Zoon voor ons ter beschikking stelde, terwijl niemand van ons daar om vroeg. Wie van ons zou zo iets doen? Hou dan op met die vragen en begin met aanbidding!

Romeinen 5:12-21

Ellende kwam er door één mens. Dood en bederf. De dood heerste als een koning. Door die eenling: Adam Maar toen kwam Christus. Ook een eenling. Maar wat er door hem is bewerkt, is veel geweldiger. Hij overwint de dood en brengt weer léven. Iets kapot maken is gauw gebeurd. Maar uit de scherven iets nieuws bouwen, dat is pas geweldig! Dat gebeurt door Jezus Christus. Zijn opstanding is het feit, dat de wending der wereld betekent.

Romeinen 6

Trek nu de consequenties: als Christus de overwinnaar is, dan zijn allen die aan hem verbonden zijn, overwinnaars met en door hem. En die verbinding is bezegeld met de doop: het is een verbinding met die hele Christus, met zijn dood en met zijn opstanding. En dus kun je zeggen dat zijn dood op onze rekening staat en zijn leven ook. Nog sterker, nog vreemder kun je het zeggen: zijn dood is onze dood en dus is zijn opstanding onze opstanding. Leef dan in dat nieuwe leven. Laat dat dan zien. Het doel van het werk van Christus is de heiliging van het leven.

Ja, dáár is het allemaal voor bedoeld: dat er mensen in de wereld worden gezet, vrijgemaakt van de overmacht van de zonde, om God te kunnen dienen. De vrucht van zijn werk is de heiliging en het einde is het eeuwige leven. En dat in een wereld waar de dood heerste als koning! Dat doet God. Die slotzin van hoofdstuk zes is een zin om te onthouden!

Romeinen 7:1-13

Daar staat het: doordat Christus aan de eis van de wet gestorven is, zijn wij vrij van de wet geworden. Maar in één adem volgt dan: om aan een ander verbonden te worden, namelijk aan Christus die uit de doden opgestaan is. De vrijheid van de wet betekent geen vrijheid voor jezelf, maar verbinding aan Christus, om dan nu ook voor God vrucht te dragen. Is het eigenlijk allemaal niet heel erg begrijpelijk, haast logisch? Zijn al die moeilijke redeneringen rondom dit hoofdstuk niet vaak bedoeld als afleidingsmanoeuvres, om te ontkomen aan de claim van Christus, die ons verlost heeft? Gebruiken we de vrijheid niet al te vaak voor onszelf? Maken we de vrijheid die Christus ons geeft niet altijd weer los van Christus en God, om er vrijheid-voor-ons-zelf van te maken?

Romeinen 7:14-25

Daar staat het nu, de keiharde werkelijkheid: al die goede dingen die ons ten deel gevallen zijn door Christus wissen de werkelijkheid niet uit, dat ons leven lang verkeerde dingen in ons opkomen. We weten wel beter. En we stemmen Christus wel toe. Maar we vinden deze regel: als ik het goede wil, is het kwade toch aanwezig. Wie door God gekeerd is, kan niet volhouden dat de mens van zichzelf goed is of uit zichzelf het goede bereikt. Elke theologie die niet de radicale bedorvenheid van de mens erkent, breekt stuk op Romeinen 7. Elk mens breekt daarop stuk. Als we niet wisten dat wij in stukken en brokken in handen mogen vallen van deze Jezus Christus, zou Romeinen 7, zou de leer van de bijbel onverteerbaar zijn.

Romeinen 8:1-17

Er komt toch iets tot stand van het werk van God in mensen. Wat de wet niet heeft klaar gekregen, omdat ze stuk gelopen is op de onmacht van ons mensen, krijgt God klaar: door zijn Geest bewerkt hij iets in mensen zoals wij, van gehoorzaamheid, van luisteren naar God, van goede werken. Dat is regelrecht een Godswonder. En daar begint dit hooggestemde stuk van deze brief nu mee: er is geen veroordeling voor hen die in Christus Jezus zijn. Laat het een stuk rust geven aan opgejaagde zielen en bekommerde geesten en angstige gelovigen. De Geest van God doet wat in mensen, reëel, je weet niet precies waar of wanneer het begint, maar het begint en als het begonnen is, zal het niet eindigen. Gods investering in mensen is van eeuwigheidswaarde. Als hij mensen van vlees en bloed niet te min vindt om er met zijn Geest in te werken, dan is er zelfs toekomst voor dat vlees en bloed! Voor mensen zoals wij! Delen in de verheerlijking is ook lichamelijk. God is uit op de redding van hele, en heel echte mensen.

Romeinen 8:18-39

Vanuit de zinloosheid van dit bestaan omschrijft Paulus de basis van de hoop: De hele schepping zucht, maar het zijn zuchten van "zwangerschap": er komt dankzij Christus nieuw leven. En de Geest geeft de kracht om de moeiten van de tijd van deze "zwangerschap" te doorstaan. Volhouden dus! Als God nu al in dit bestaan zoveel krachten geeft (bewijzen van zijn "uitverkiezing") dan kun je het ook volhouden. Zelfs in de meest verschrikkelijke omstandigheden. Ja, dat schrijf ik zo maar even naar vanachter mij computertje, en ik huiver er zelf bij. Want het is zo gemakkelijk om dat even op papier te zetten. Maar het waar te maken..... En toch: Paulus schrijft het: God heeft zijn Zoon niet gespaard, maar hem voor ons allen overgegeven, zou Hij ons dan met hem ook niet alle dingen schenken? Niets kan de stroom van liefde die van God naar ons uitgaat in Jezus Christus stuiten. Gods liefde is bewezen in het feit van de zending van zijn Zoon! Dat hangt niet af van onze beleving, ons gevoel, ons geloof. Dat is een feit, buiten ons. En niemand veegt dat uit de wereld weg. Oefen je erin om dat vast te houden!

Romeinen 9:1-29

Nu komen de hoofdstukken 9-11, waarover dissertaties zijn gepleegd en kasten zijn volgeschreven. En daarom kan er bij de eenvoudige bijbellezer wel eens de gedachte ontstaan, dat het wel erg moeilijk zal zijn. En dat is het ook wel, en in de korte stukjes voor elke dag kan uiteraard geen gedetailleerde uitleg gegeven worden bij de nogal lange stukken die gelezen moeten worden. Hier wordt het probleem aangeraakt dat de eerste christenen al net zo in de greep gehouden heeft (lees maar wat Paulus zegt van zijn eigen gevoelens, vs. 3) als het nog altijd voor de christelijke kerk is: hoe komt het toch dat het 'oude' volk, dat God in zo'n bijzondere verhouding tot zichzelf gezet had, die bijzondere positie kennelijk kwijtraakt? Heeft het tenslotte geen waarde wat God in het verleden gedaan en gezegd heeft? Ja wel, dat is de geweldige inzet (vs. 1-5). En dan volgt eerst dat grootse betoog, waarin Paulus alle nadruk legt op Gods keuze en zijn ontferming die daaruit blijkt! En nooit heeft dat betekend, dat allen die in die bijzondere verhouding gezet werden ook maar automatisch gered zouden worden. Niet allen zijn kinderen van Abraham, omdat ze nakomelingen van Abraham zijn. Daar begint dit betoog mee. En het eindigt met het citaat van Jesaja, dat spreekt over een rest die behouden wordt uit de duizenden: als God ons niet wat zaikoren had overgelaten, zouden we geworden zijn als Sodom en Gomorra! Het komt aan op gelovige aanvaarding van wat God geeft.

Romeinen 9:30-10:13

Wie steunt op eigen daden, niet op geloof, struikelt over de steen die God kennelijk zelf heeft neergelegd als een struikelblok in Sion. Daar ligt de testcase dus: als je met de wet die God gegeven heeft je eigen gerechtigheid 'opricht', werk je verkeerd met de wet. En dat smeert je ogen al meer dicht. Dat is er gebeurd met het 'oude' volk. Wat God gegeven heeft was niet verkeerd (zie 9:1-5), integendeel, maar ze hebben er verkeerd mee 'gewerkt'. Wie daarmee niet bij Christus uitkomt, komt verkeerd uit. En bij Christus uitkomen betekent : in hem geloven, je van hem afhankelijk weten. Dat is: geloven. Dat geldt voor ieder. Voor de Jood-van-vroeger en de Jood-van-vandaag. Ja, voor ieder: Jood en Griek. Geen verschil. Geloof, daar komt het op aan. Voor ieder.

Romeinen 10:14-11:10

Geloven door het horen. Het geloof komt voort uit de boodschap (Willibrord vert.) . En als er geen geloof is, dan ligt da niet aan de boodschap. Dat geldt in alle gevallen. Ook in het geval van de leden van het 'oude' volk. Een eveneens nog altijd vandaag.

Romeinen 11:11-36

Door de ongehoorzaamheid van de Joden is het evangelie bij ons gekomen. Dat geeft ons geen reden om ons boven hen te verheffen. Integendeel: het zal slechts moeten aansporen om nu niet net als zij dat wat God ons gegeven heeft te verspelen. Want dat kan dus: Gods strengheid voor de takken die weggekapt zijn, zal de takken die ingeplant zijn tot waarschuwend voorbeeld moeten zijn! Het is eindeeloos om te debatteren over de mogelijke bekering van Israël, waar al boeken over vol geschreven zijn, maar de spits van dit gedeelte komt naar ons zelf toe. Als God de takken die aan de boom thuishoorden niet heeft ontzien, dan zal Hij jou ook niet sparen (vert. Willibrord vs. 21)

Romeinen 12

Nu worden de conclusies getrokken: Gods barmhartigheid, barmhartigheden, meervoud, zijn breed beschreven in al die voorgaande hoofdstukken. Dan moet er juist bij hen die Christus kennen iets duidelijk worden van datgene wat God altijd al heeft bedoeld: de geestelijke eredienst die juist christenen past. En laten ze het dan maar zien aan de leden van het 'oude' volk, dat juist op deze manier de hele bedoeling van God van oude tijden duidelijk wordt. Het christelijke leven wordt getypeerd met termen aan het oude testament ontleend! Maak de joden die zich tegen de christenen gekant hebben maar jaloers, door ze te laten zien, dat juist onder het regime van Christus al de oude voorschriften van de 'wet' tot leven komen. Maak ze jaloers!

Romeinen 13

Een paar praktische uitwerkingen en dan juist op de voor iedereen allermoeilijkste punten. Je houding tegenover gezag. Dan moet je vaak zelf inleveren. Je houding tegenover de ander naast je. Dan moet je vaak zelf inleveren. En dan die slotzin in dit hoofdstuk: je houding tegenover je eigen lichaam. De Willibrord-vertaling zegt: vertroetel je eigen lichaam niet, er mogen geen begeerten worden opgewekt. Het is voor de 21^e eeuw geschreven.

Romeinen 14:1-15:6

Laten we er eens over nadenken wat de consequentie is van wat hier staat, dat je vrijheid van ethisch handelen bepaald wordt door - niet wat een ander ervan vindt, maar - of een ander er ook tegen kan. Dat is een fundamentele behoedzaamheid, die we ons denk ik alleen door voortdurende oefening kunnen eigen maken. Sterken zijn pas sterk als ze niet overheersen. En wat kunnen inleveren ter wille van de eensgezindheid. Het kost een leven om dat te leren!

Romeinen 15:7-33

Nog eenmaal wordt de kern van de brief samengevat: jood- en heiden-christen samen in eensgezindheid, vrede en vreugde. En tenslotte volgt nog een aantal persoonlijke mededelingen, die behalve interessant zijn voor de informatie over de plannen die Paulus had, ook inzicht geven in de opvatting die hij had over zijn werk.

En is het verzoek niet ontroerend om gebed voor hem, "dat ik mag ontkomen aan de weerspanningen en dat mijn hulpactie voor de Jeruzalem bij de heiligen aldaar in goede aarde mag vallen" (vert. Willibrord) . Ga eens na, wat hem overkomen is, en hoe hij tenslotte in Rome is aangekomen en hoe juist die gang van zijn leven de bevestiging is geweest van zijn boodschap, dat het heil van Christus is voor ieder die gelooft!

Romeinen 16

Wat blijkt uit die lange lijst van groeten - aan mensen in een gemeente, die Paulus nog nooit bezocht heeft - de belangstelling over en weer voor elkaar. Wat blijkt er ook een hartelijk meeleven uit. En het belang van netwerken. Een streep door individualisme. Er zal wel niet vaak over zo'n lijst geprekeet worden maar wat kun je er hartverwarmende conclusies uit trekken voor de samenwerking van kerken zelfs over de grenzen! En dan tenslotte die geweldige slotzinnen waarin als het ware de kern van hele diepzinnige brief terug komt!

1 Korintiërs 1:1-25

Over de gemeente te Korinthe als geheel is Paulus opvallend dankbaar, en hoopvol met het oog op de dag van Jezus' terugkomst (4-9). Opvallend, vergeleken met de scherpe kritiek op onderdelen; hier: de eenheid in Christus opgeofferd aan een concurrentieslag tussen groepen gemeenteleden die elk van weer een andere voorganger sympathisanten zijn (10-17). Centraal dient te staan: het 'dwaze' evangelie van God: de behoudende kracht van Christus' kruisigingsdood (18-25).

1 Korintiërs 1:26-2:16

Maatstafgevend voor God is niet je plek op de maatschappelijke ladder (integendeel: 1:26,27), ook niet de sprekersgaven van verkondigers (2:1-4), maar de aanvaarding van het evangelie van de gekruisigde Christus. Die aanvaarding door ons ("ongestelijk" als we zijn; 2:14) en de beoordeling van dat evangelie (2:14) kan alleen door de Geest van God (2:11-14). Hoe belangrijk voortdurend gebed om de Geest! "Wij hebben de zin van Christus" (slot 2:16) zoveel als: de gedachten van Christus: Paulus en z'n helpers kennen door Gods Geest Gods plannen en overleggingen.

1 Korintiërs 3

Tegenover menselijk denken binnen de gemeente (richtingenstrijd; 3,4) en menselijk werken aan de opbouw van de gemeente (kan verkeerde leer of motivatie zijn; 12) stelt Paulus: Jullie zijn als gemeente Gods bouwwerk (9), Gods tempel (16). Die hoge geestelijke status is de gemeente verleend op basis van het fundament: Jezus Christus zelf (11). Dit relativeert zelfs Paulus' eigen inbreng en die van alle voorgangers (7-9), zonder er overigens geringschattend over te doen.

1 Korintiërs 4

Beoordeling van mensen door mensen (zoals van apostelen door gemeenteleden) is een valkuil. Totdat het tegendeel blijkt (uit daden en verkondiging), gaat niemand anders dan God over de betrouwbaarheid (integriteit) van de apostelen (4,5). Als geestelijk verwekker van deze gelovigen (15,16) stelt hij zichzelf ten voorbeeld: Geen reden tot hoogmoed. Paulus weet zichzelf kleingehouden (11-13). Blijf maar klein onder je geloof in Jezus Christus: je hebt het alleen maar kado gekregen (7).

1 Korintiërs 5

Iemand overleveren aan de satan, dat is nogal wat! Het doet ons denken aan de uitsluiting uit de gemeente. Dat gebeurt zelden. We zijn er ook voorzichtig mee. Als je hierbij een fout maakt, heeft dat verschrikkelijke gevolgen. Misschien vraagt iemand zich zelfs af, of tucht tegenwoordig nog wel kan. Ik wil hier volstaan met twee vragen. Eerst: 'heeft het kwade in de gemeente van de Here Jezus een wettige plaats.' En de tweede vraag is: 'zo niet, neemt u uw eigen overtuiging dan ook serieus?'

1 Korintiërs 6

Als een gemeentelid zijn kerkenraad voor de rechter daagt, spreken velen daar schande van. Hij gooit nota bene de vuile was van zijn kerk op straat. Waarom lost hij zijn probleem niet binnen de kerk op? Misschien heeft hij inderdaad te weinig geduld. Maar je kunt jezelf ook afvragen, of binnen de kerk wel voldoende ruimte is om recht te doen aan het kwaad. Persoonlijk en samen zijn wij een tempel van de Geest. Maar in die tempel woont ook de zonde. Durven wij de confrontatie met deze realiteit wel aan? Wie durft rechter te zijn?

1 Korintiërs 7

Goed om niet getrouwd te zijn? Goed om wel getrouwd te zijn! 'Je kunt wel zien', denkt iemand misschien, 'dat de apostel Paulus niet getrouwd was. Hij weet gewoon niet, wat liefde is.' Toch is dat maar de vraag. Uit 1 Korintiërs 9:4 blijkt, dat Paulus de voordelen van het getrouwd zijn goed kent. Hij weet wat hij, in vergelijking met Petrus en andere apostelen, mist. Maar het leven is complex. Ook het getrouwd zijn en het niet getrouwd zijn kun je maar zo niet op één noemer brengen. Niet getrouwd zijn kan je eenzaam maken. Maar het kan je ook heel veel ruimte geven om jezelf in te zetten voor het Koninkrijk dat spoedig komt. Je moet het alleen wel kunnen!

1 Korintiërs 8

Wij mogen geen aanstoot geven. Iemand kan door ons gedrag in zonde vallen. Dat kan inderdaad. Het gaat dan echter wel om mensen die zwak zijn. Wat Korinthe betreft moet u denken aan iemand, die niet kan geloven dat de goden niet bestaan. Daarom koopt hij ook geen offervlees. Het heeft nota bene diezelfde morgen nog op het altaar van een god of godin gelegen! Van zo'n pasbekeerde Christen kun je ook niet verwachten, dat hij in één keer die hele godenboel onzin gaat vinden. Maar hoe zit het met hen die aanstoot nemen? Kunnen zij daar zelf echt niets aan doen? Van een aantal zal dat zeker gelden. Maar ook van iedereen?

1 Korintiërs 9

Het Woord van God brengt aan het licht wat er in iemand leeft. Het is een tweesnijdend scherp zwaard. De één gelooft het, maar de ander verzet zich ertegen. Maar dat Woord wordt wel door mensen doorgegeven. Die zijn verantwoordelijk voor de manier waarop zij dat doen. Iemand die zich dat goed bewust was, was de apostel Paulus. Hij trachtte het evangelie zo dicht mogelijk bij de mensen te brengen. Hij vergat daarbij niet wat het is om Jood te zijn en kroop in de huid van de Griek. Was God ook niet in Jezus heel dichtbij gekomen? Aan God zal het niet liggen. Aan ons mag het ook niet liggen.

1 Korintiërs 10:1-22

Je moet elkaar in de gemeente geen dingen opleggen die God iemand niet oplegt. Toch zijn er ook dingen die God verbiedt. Zo kon je in Korinthe verschillend denken over het eten van offervlees, maar niet over de deelname aan heidens offermaaltijden. Inderdaad, goden bestonden niet, maar demonen wel. De heidense cultus is niet iets onschuldigs. Integendeel. Denk bijvoorbeeld aan de voodoo. Voor een Korinthische christen best moeilijk om op zo'n offermaaltijd te ontbreken. Hij ontmoette daar zijn familie of zijn collega's. 'Een bovenmenselijke beproeving', zou je bijna zeggen. Maar de apostel relativeert het een beetje. 'U hebt geen bovenmenselijke verzoeking te doorstaan.' 'Niet al te dramatisch, alstublieft.'

1 Korintiërs 10:23-11:16

"Daarom moet de vrouw een macht op het hoofd hebben ... " Ik zag deze tekst eens staan op de muur van een zware Gereformeerde Bonds-kerk. Ook zag ik een vrouw daar naartoe fietsen met een plastic tasje aan haar stuur. Driemaal raden wat daarin zat. Wij lachen daarom. Laten we het niet te vlug doen. Misschien lachen anderen om ons, bijvoorbeeld als vlak vóór de dienst de kerkenraad binnenkomt: allemaal mannen. Dit voorlopig alleen maar ter overdenking.

1 Korintiërs 11:17-34

De week vóór het avondmaal houden wij vaak onze voorbereiding. Het wordt bijna een gewoonte. En als je iets uit gewoonte doet, moet je oppassen. Trouwens ook, als je jezelf niet uit gewóónte voorbereidt. Zo gauw groeit de gedachte, dat je jezelf op eigen kracht op het geestelijk niveau moet brengen waarop je het avondmaal kunt vieren. Kun je dan zomaar avondmaal vieren? Niet zomaar. Maar als je jezelf onthoudt, moet daar wel een duidelijke reden voor zijn, zoals die er ook in Korinthe was.

1 Korintiërs 12

"Dit is mijn hand en dat is mijn voet. 'k Heb ze allebei nodig.' Een liedje van Elly en Rikkert over 1 Korinthe 12. Zo duidelijk als wat. Hoe komt het, dat het in de kerk vaak opeens niet meer duidelijk is?

1 Korintiërs 13

"Alles bedekt zij, alles gelooft zij, alles hoopt zij, alles verdraagt zij." Hang dat maar boven je bureau of in uw slaapkamer. Niet als een gebod: 'zorg ervoor, dat jij ...' Maar als iets om echt naar te verlangen. Als ik toch eens

1 Korintiërs 14:1-25

In de gemeente van Korinthe waren gaven die wij niet kennen. Waarom niet? Je kunt zeggen, dat God aan het eind van de Nieuwtestamentische tijd een streep trekt. Onder die streep staan geen tongen meer. Je kunt ook zeggen, dat ze daar juist wel staan en dat wij echt iets missen. Ik vind beide iets krampachtigs hebben. Ik zou zeggen: 'sta open voor alles wat God vandaag wil doen. 'Dwing' Hem tot niets en 'verbied' Hem ook niets.

1 Korintiërs 14:26-40

Het ging in de gemeente van Korinthe dus anders toe dan bij ons. In onze erediensten is vooral die ene predikant aan het woord. Moet het dan ook bij ons niet anders? Moeten niet. Waarom zou een christelijke gemeente in alle tijden en in alle culturen op dezelfde manier vorm moeten geven aan haar erediensten. Het kan dus anders dan in Korinthe. Maar het kan dus ook anders dan in onze 20e eeuw.

1 Korintiërs 15:1-28

'Je moet de bijbel letterlijk nemen', zegt de één. 'Nee', zegt de ander, 'wat waar is, is nog niet altijd echt gebeurd.' Nu komen wij in de bijbel inderdaad ook veel symbolen tegen. Maar waar zijn we dan met de Schrift aan toe? Het mooie is, dat de bijbel zelf aangeeft wanneer zij ons harde feiten aanreikt, bijvoorbeeld in 1 Korinthe 15.

1 Korintiërs 15:29-49

Wat is nu dat geestelijk lichaam, waar Paulus over spreekt? Er is dus in elk geval verschil tussen het lichaam dat wij nu en het lichaam dat wij straks hebben. Laten we ook niet te gauw denken, dat wij precies weten hoe het straks zal zijn. Aan de andere kant is er ook continuïteit, zoals er verband bestaat tussen die korrel en de aar die eruit groeit. Dít lichaam wordt opgewekt.

1 Korintiërs 15:50-58

Kort maar krachtig! 'Dood, waar is uw prikkel?' Voor een bij zonder angel hoeft je niet bang te zijn. Je hoeft de dood niet te overschreeuwen. Huil maar, als je iemand kwijt bent. Probeer niet zo nodig flink te zijn. Maar laat het daar niet bij. Durf ook eens zo triomfantelijk zijn als de apostel.

1 Korintiërs 16

Een hoofdstuk, dat we misschien geneigd zijn over te slaan. Er staan geen verheven teksten in. Maar is het Woord niet mens geworden? God openbaart zich in dat heel concrete leven van mensen die elkaar brieven schrijven en daarin groeten overbrengen. In dat leven openbaart God zich echt!

2 Korintiërs 1:1-22

Paulus schrijft deze brief na een diepgaand conflict met de gemeente. Na verschillende vergeefse pogingen om de tegenstellingen uit de weg te ruimen is er een opening gekomen. Titus heeft een scherpe brief van Paulus (aangeduid als "tranenbrief") overgebracht en de zaak achter die brief heel verstandig aangepakt. Op die manier heeft God ingegrepen. Zo stuurt Paulus Titus nu opnieuw met een brief naar Korinthe.

De inzet van deze brief is Gods troost. Er zijn allerlei vormen van lijden en allerlei gevaren, maar wat we moeten leren is om ons vertrouwen op God te stellen.

Er is kritiek op Paulus. Maar het is ongefundeerd. Paulus houdt het bij de eenvoud en de kracht van het Evangelie van het kruis.

2 Korintiërs 1:23-2:17

Wat is het bitter om vals beschuldigd te worden. Als je aan de kant geschoven wordt, terwijl je met grote inzet en toewijding alles gegeven hebt. Als leugenachtige figuren met mooie woorden de mensen naar hun hand weten te zetten.

Het is Paulus overkomen. Een dwaalleer in Korinthe maakte het aardse leven ondergeschikt aan het zogenaamd geestelijke. Daardoor werden allerlei zonden op seksueel terrein gedoogd. En Paulus werd als "ongeestelijk mens" uitgerangeerd.

Gelukkig is de zaak in het juiste licht komen te staan. Maar Paulus heeft geen plezier in zijn gelijk of voldoening in hun schuldgevoelens. De liefde van Christus drijft hem. Daarom is er ook hartelijke en royale vergeving, gesteld dat er door hem iets te vergeven zou zijn. Het was een zaak van de gemeente, maar Paulus verheugt zich in de bereikte verzoening!

2 Korintiërs 3

We kennen uit Exodus 34 die geschiedenis dat toen Mozes bij God vandaan kwam zijn gezicht de heerlijkheid van God weerspiegelde. Het was meer dan het volk verdragen kon. Maar nu gaat Paulus dit op ons toepassen.... Dat wij door de Heilige Geest God Zelf ontmoeten en Zijn heerlijkheid gaan uitstralen....!

Het is dat het overduidelijk in Gods Woord staat, maar het botst met wat ik bevatten kan. Het is ook iets dat me onrustig maakt. Want zoveel bespeur je daar nu niet van in de kerk. Gods heerlijkheid. Barmhartig en genadig, lankmoedig, groot van goedertierenheid en trouw, vol vergeving zonder de onreinheid te verdragen. Blijkbaar moet er niet alleen bij Israël maar ook bij ons een bedekking weggenomen worden! Verlangt u daarnaar?!

2 Korintiërs 4:1-5:10

De waarheid mag gezien worden. Het licht van God mag onze duisternis aan de dag brengen. Zodat we kunnen belijden en vergeving mogen ontvangen. Zodat er ruimte is voor echte vernieuwing en geestelijke groei.

Paulus weet er alles van. De geestelijke schat die hij van God ontvangen heeft is als het ware opgeslagen in zijn gewone menselijk-zondige leven. Zoals men in die tijd geld bewaarde in alledaags aarde-werk. Aan de buitenkant is het lang niet altijd zichtbaar. En toch is daar die bijzondere schat van Gods genade.

Wat dwars door alles heen wel zichtbaar is, is dat verlangen om de Here welgevallig te zijn. Maar dan kun je geen dingen meer voor God en mensen verbergen....

2 Korintiërs 5:11-6:10

Veel mensen snappen niks van het Evangelie van het kruis. Hoe is het mogelijk dat die Ander voor jouw overtredingen gestraft wordt en dat jij vrijuit gaat? Onverteerbaar goedkoop!

Deze moeite heeft mede te maken met het feit dat wij bij de dingen van hoofdstuk 5:21 gemakkelijk een punt zetten, terwijl Gods Woord verder gaat. Paulus vermaant ons namens de Here om de genade van God niet tevergeefs te ontvangen. Niet als een gapend gat, een bodemloze put, leeg, zonder inhoud of gevolg.....

Omdat God ons in Zijn welbehagen alles wil geven om tot Zijn eer te leven verwacht Hij dat ook van ons. Daarom zie je hoe Paulus in alles tracht om Christus na te volgen. Als die nieuwe schepping zichtbaar wordt komt er ruimte om van Gods genade te spreken!

2 Korintiërs 6:11-7:16

De dwaalleer in Korinthe maakte het "aardse" ondergeschikt aan het "geestelijke". Dit bracht ook een onderschatting van het aardse leven als terrein van de strijd van het geloof met zich mee. Vanuit de gedachte dat men de heerlijkheid al bereikt had was men zorgeloos t.o.v. de verzoeken, die een christen ten val kunnen brengen. Daarnaast had men niet in de gaten, hoezeer de eer van God met deze dingen gemoeid was.

Met klem roept Paulus op om je af te keren van alles en iedereen waardoor je naar lichaam of geest verontreinigd zou kunnen worden. Wij moeten het contact met God en Zijn volk zoeken, om Hém te eren en naar Hém toe te groeien. Ken jij dat verlangen, om echt helemaal van God te zijn?

2 Korintiërs 8

Door de verdachtmakingen van de tegenstanders van Paulus waren diens bedoelingen met de collecte voor Jeruzalem in kwaad daglicht gezet. Daardoor waren plannen niet uitgevoerd. Via Titus en andere betrouwbare mannen wordt de zaak nu weer opgepakt. Paulus zet zich in voor de eenheid van de kerk van Joden en niet-Joden. De rijke Grieken worden aangespoord om van hun materiële welvaart te delen met de arme broeders en zusters in Jeruzalem.

In het veel armere Macedonië had de oproep heel wat losgemaakt. Zij gaven wat ze konden, ja méér dan dat. Paulus heeft er een brok van in de keel. De liefde van Christus maakte de harten en de portemonnees open. De genade van de Here Jezus doet wat met mensen. Dat verwacht Paulus ook in Korinthe. En in Groningen....!?

2 Korintiërs 9

Met een knipoog weet Paulus de Korintiërs te prikkelen niet onder te willen doen voor de Macedoniërs. Maar er zit ook een diepe ondertoon in: De wetmatigheid van het zaaien en oogsten. Je wordt niet rijk door te schrapen en alles voor jezelf te houden. Je wordt niet arm door mild te geven. Bedenk van Wie je alles hebt ontvangen! Wie gelovig royaal zichzelf en zijn bezittingen aan de Here wijdt mag zegen verwachten. De gerichtheid op God en de ander betekent een beleving van de eenheid en verbondenheid in het geloof. Het wordt overvloedig door de dankzegging aan God, want degenen die via de materiële steun geholpen worden prijzen Hem!

2 Korintiërs 10

Paulus doet een indringend beroep op de Korintiërs, verwijzend naar de zachtmoedigheid en vriendelijkheid van Christus. Dat is de stijl die je in de kerk mag verwachten. Hoezeer de apostel soms ook gedwongen wordt om in de bres te springen en op de barricades te staan, hij is helemaal niet zo'n geestelijke vechtersbaas. Hij zal vanwege de zaak geen duimbreed wijken, maar in het persoonlijk verkeer is hij alles behalve opvallend, veeleer bescheiden, ja schuchter..... Heel anders dan de pseudo-apostelen waar ze in Korinthe mee weglopen. Dat zijn mensen die geweldig goed kunnen (s)preken en daarbij hun eigen geestelijkheid prachtig kunnen etaleren. Mensen die zichzelf aanprijzen. Voor Paulus telt iets anders veel zwaarder: Hoe zou God over mij denken?

2 Korintiërs 11

Als het dan echt zo nodig moet wil Paulus zich best meten met die geweldige "apostelen", waar ze in Korinthe vol van zijn. Paulus heeft de gemeente nooit gediend om er zelf beter van te worden. Echte liefde dreef hem. Dat maakt het ook zo bitter, dat men in Korinthe zich zo gemakkelijk van de waarheid liet afbrengen. De eerste de beste prediker die een andere Jezus verkondigde, bij wie een andere geest ontvangen werd en een ander evangelie klonk, liep men achterna....

Het is maar geen platte jalousie die Paulus verteert, maar oprechte bezorgdheid. Die enorme sprekers doen zich wel voor als apostelen van Christus, maar het zijn bedrieglijke arbeiders, ja, knechten van Satan. De vorst van de duisternis doet zich immers wat graag voor als een engel van het licht. Met alle gevolgen van dien. En hij is nog geen steek veranderd....!

2 Korintiërs 12

In de manier van spreken hoor je de pijn van Paulus doorklinken. Zijn liefde is afgewezen. Nu hij plannen heeft om naar Korinthe toe te gaan vreest hij het conflict. Want Paulus zoekt de tegenstelling niet, maar kan evenmin zwijgen waar de Naam van Christus onteerd wordt. Op geen enkele manier heeft hij ondergedaan voor die onvergelijkelijke "apostelen", maar dat wil nog niet zeggen dat er naar hem geïdoolt wordt....

Paulus kan de vergelijking best doorstaan, maar zoekt zijn kracht niet in opzienbarende dingen. Hij heeft geleerd dat Gods kracht juist naar voren kwam, als Paulus zwak was. Je bent sterk als je God nodig hebt! Als we de betekenis van het woord "genade" echt leren kennen!

2 Korintiërs 13

Paulus is in zijn spreken herkenbaar als joods rabbijn. Zijn derde komst in Korinthe is de derde "getuige", op grond waarvan de zaak ook beslist zal zijn. Paulus roept in verband daarmee op tot zelfonderzoek. Weet je wel heel zeker dat je door Christus gedreven wordt? Het kan geen kwaad om die vraag ook tot ons te laten doordringen....

Via een vrij ingewikkelde vorm van redeneren maakt Paulus duidelijk, dat hij het goede wenst voor de gemeente. Opvallend is in het rijtje van vers 11 die oproep "weest blijde". Bij het goede nieuws van het Evangelie en de heilrijke doorwerking ervan hoort ook die blijdschap. Blijdschap over wie de Here is en over wat Hij tot stand brengt onder ons!

Galaten 1

Paulus begint zijn brief met: 'Paulus een apostel niet vanwege mensen, noch door een mens, maar door Jezus Christus'. Een begin om even bij stil te staan. Juist omdat het ons bekend in de oren klinkt. Ook in andere brieven komt een dergelijk begin voor. Maar nergens zo uitvoerig als hier. Want Paulus moet zich verdedigen dat zijn apostelschap zuiver is. Hij is echt geroepen en onderwezen door Jezus Christus. Hij is niet stiekem via een achterdeur met behulp van andere mensen ook apostel geworden. Maar daarover bestaan onder Galaten toch wat twijfels. En twijfel aan de geloofwaardigheid van voorgangers is al gauw dodelijk voor een kerk.

Galaten 2

Paulus spreekt over zijn komst in Jeruzalem na jaren van zendingswerk onder de heidenen gedaan te hebben. Toen hij er kwam, hoefde zijn vriend Titus, een Griek, niet besneden te worden. Dus Galaten : het is overduidelijk dat jullie met je aandringen op de besnijdenis op een verkeerd spoor zitten. En het is maar niet een kwestie van de besnijdenis alleen . Het hangt samen met een veel groter probleem. Men wil de wet volbrengen om zo zelf mee te werken aan de eigen zaligheid. Een pertinente fout. En dat moet heel duidelijk worden gezegd. Paulus heeft een keer zelfs Petrus moeten terechtwijzen.

Galaten 3:1-14

Onverstandige Galaten. Het is niet zonder emotie dat Paulus hen zo aanspreekt, want ze dreigen Christus kwijt te raken. Christus die alles alleen voor ons gedaan heeft als het gaat om onze zaligheid. Het is alleen geloof, vergelijk het met het geloof van Abraham.

Galaten 3:15-29

Er is verbinding tussen Abraham en Jezus. Abraham kreeg de belofte dat in hem alle volken gezegend zouden worden. En dat wordt tot stand gebracht in zijn nageslacht. Het gaat dan om die ene unieke nakomeling: Christus. Door hem wordt het werkelijkheid dat voortaan zijn kinderen uit alle volken komen. .

Paulus wijst op de wet van de Sinaï die 400 jaar na Abraham kwam. Die wet had een tijdelijk karakter als een tuchtmeester met alle gebruiken en regels om de mensen in het goede spoor te houden.

Galaten 4:1-20

De Israëlieten onder het oude verbond waren onmondig. En daarmee in de positie van slaven. Hoewel ze toch ook erfgenamen waren van wat God had beloofd. Maar na de komst van Christus zijn ze echt helemaal in de positie van zonen. Nu zij God hebben leren kennen, ja meer nog, nu ze door God gekend zijn. In de vrijheid waarin een christen nu leeft is het verkeerd om dingen uit het religieuze leven van vroeger vast te houden: door het houden van speciale dagen, maanden, vaste jaren en tijden.

Galaten 4:21-31

Abraham stond zwak toen hij God meende een handje te moeten helpen om kinderen te krijgen. Dat was de weg van het vlees: een eigen weg gaan.

De wet van de Sinaï met alle gebruiken worden nog stipt in Jeruzalem nageleefd. Door Joden die Christus niet aanvaarden. Daar staat tegenover: het hemelse Jeruzalem waar Christus is. Bij die Christus en bij dat Jeruzalem hoort de nieuwtestamentische gemeente. Wie van dat Jeruzalem burger is, is echt vrij.

Galaten 5

Paulus is vuurbang dat men weer onder de slavernij komt. Daarom zegt hij met nadruk: laat je niet besnijden. Wie het wel doet, zet Gods klok helemaal terug. Je bent rechtvaardig voor God alleen door geloof. Weersta meteen het begin. Er zijn van die dingen in het leven waarvan je meteen moet zeggen: stop. Anders werkt het als een zuurdeeg dat het hele deeg zuur maakt. Na alles wat Paulus tot nu toe heeft gezegd, kun je gaan denken: het lijkt erop dat alles mag. Paulus ziet die gedachte ook aankomen en reageert er duidelijk op.

Galaten 6

Er worden aanwijzingen gegeven op allerlei terreinen van het leven. Besef ook in de gewone dingen waar je elke dag mee te maken hebt: je moet er eenmaal verantwoording van afleggen voor God. Wie in zijn of haar leven openstaat voor het werk van de Geest die alleen zal eeuwig leven ontvangen. Weer komt het punt van de besnijdenis voor de aandacht. Het zit Paulus erg hoog.

Efeze 1:1-14

Als er één hoofdstuk in de bijbel is dat laat merken dat God met zijn zoekende liefde ons vóór is geweest dan is het dit eerste hoofdstuk van de brief aan Efeze wel. De apostel Paulus heeft het over de tijd voor (!) de schepping (= de grondlegging van de wereld), toen Hij de zijnen in Christus uitkoos. Hij heeft het over Gods kinderen die tevoren (!) ertoe bestemd waren om tot zonen van God te worden aangenomen. En nog een keer valt het woordje tevoren, als het gaat om de erfenis die voor Gods kinderen van te voren was weggelegd. Gods verkiezende liefde wordt getoont niet in een mineur stemming maar in lof en dank. Nu is Gods verkiezing niet vanuit ons denken te doorzien. Het kan allemaal vragen oproepen. Maar dat is ook het geval als we zien wat het de Here God gekost heeft om de zijnen uit te kiezen: zijn eigen Zoon. Het hele eerste hoofdstuk staat vol van de lof op God. Het is alles: opdat wij zouden zijn tot lof van de heerlijk van God. Het staat in vers 6, 12 en 14. En zijn zoekende liefde is niet beperkt gebleven tot het volk Israël.

Efeziërs 1:15-2:10

Paulus bidt voor gemeenteleden dat zij Jezus goed leren kennen. Voor het kennen van God en het geloven gebruikt God dezelfde kracht als die Hij gebruikt heeft om Jezus uit de doden op te wekken. Gaan geloven wordt daarmee: opstaan uit de dood! Jezus Christus wordt genoemd als degene die ook alle macht heeft in hemel en op aarde. Maar alleen Hij is van de gemeente het hoofd. Wat een erepositie voor de kerk! Tot die kerk behoren zowel de christenen uit de joden als de christenen uit de heidenen. Wie bij het Hoofd Christus hoort, heeft daarmee nu al een plek in de hemel.

Efeziërs 2:11-22

De tussenmuur die er tussen Joden en heidenen was, is helemaal weggefallen. Christenen uit joden en heidenen hebben dezelfde positie. Er is geen onderscheid. Want zij hebben allemaal toegang tot God door één Geest.

En we staan allemaal op hetzelfde fundament: het Woord van God., te weten : wat apostelen en profeten namens God hebben opgeschreven. Daarbij heeft een christen geen boek-geloof, waarbij je nakomt wat God voorschrijft. Het is vooral een geloof waarin de gelovige in een relatie met God leeft. Vandaar dat Jezus wordt genoemd de hoeksteen van de kerk. En de gelovige mag ook zelf een levende steen van dat gebouw zijn.

Efeziërs 3

Door Paulus' prediking onder de heidenen is hij in de problemen gekomen en gevangen gezet. Maar hij ziet het als een groot voorrecht dat hij tot die prediking door God is uitgekozen.

Het gaat om het grote geheim van God dat hij bekend mag maken: dat God zich niet beperkt tot het ene volk van de joden maar dat Hij zijn kinderen roept uit alle volken. De heidenen die eerst zo veraf stonden van Gods volk, zijn nu medeburgers geworden. En nu mogen op alle mogelijke plaatsen in de wereld gemeenten een spiegel zijn voor 'hemelingen': de engelen. Zij kijken naar wat de kerk doet en doen daar hun winst mee. Weer gaat Paulus voor de gemeente bidden. Ook laat hij zien hoe nodig gelovigen elkaar hebben als het gaat om het kennen van Gods werk. Daar heb je de kerk bij nodig.

Efeziërs 4:1-16

Elke gemeente wordt geroepen om de eenheid te bewaren. Verdeeldheid doet de kerk schade. Verdeeldheid past ook niet want we hebben allemaal te maken met slecht één Geest. Tegelijk is er binnen de eenheid sprake van een geweldige variatie aan gaven. Aparte aandacht wordt gegeven aan de taak van 'leidinggevenden' in de kerk. Onderlinge samenwerking is belangrijk. Verder wordt gewaarschuwd voor het toelaten van een verkeerde leer.

Efeziërs 4:17-32

Centraal in dit gedeelte staat: U geheel anders, u hebt Christus leren kennen. Leven met Christus en leven zonder Christus is een wereld van verschil. Met allerlei praktische voorbeelden wordt dit aangewezen. Je ondergaat een verjongingskuur als je de oude mens aflegt. Paulus wijst niet alleen kernachtig aan waar de fouten zitten. Hij laat ook op een mooie manier zien hoe wij op een positieve manier ons leven vulling kunnen geven.

Efeziërs 5

Er is een opdracht om Christus na te volgen. Dat kan dus en dat moet ook.

Paulus wijst met voorbeelden aan waardoor de toegang tot het koninkrijk van God voor je dicht gaat. Grijp ook de kansen aan om in de wereld om je heen te laten zien dat je een volgeling van Jezus bent.

We lezen aan het eind iets over de onderlinge verhoudingen. Men moet in de gemeente aan elkaar onderdanig zijn. Dat voorkomt dat de een over de ander de baas kan gaan spelen. Dat wederzijdse zet ook door als het gaat om de man en de vrouw. Bedenk dat het in dit gedeelte veel meer gaat over de man dan over de vrouw. De man wordt opgeroepen om zich helemaal aan zijn vrouw te geven en opofferingsgezind te zijn. Zo is hij ook onderdanig.

Efeziërs 6

Werd in het vorige gedeelte het huwelijk naar beide kanten toe beschreven. Dat geldt ook voor de relatie ouders-kinderen en voor de relatie heer-knecht. Er wordt geen opvoedingsmodel of een arbeidsmodel gegeven. Een paar knelpunten worden onder de loep genomen. Het in de wereld staan met dwaling en verleiding vraagt om het dragen van een goede bewapening. Er wordt ons een model van de geestelijke wapenrusting getoond.

Nu vraagt dat ook om goede geloofstraining, want je moet ook met je bewapening kunnen omgaan. Daarbij is het gebed een eerste vereiste. Laat het gebedsleven nooit verslappen. Op eigen kracht lukt het je niet om christen te zijn. En laten we daarom voor elkaar bidden.

Filippenzen 1

Een cel is klein, benauwd en bedompt. Maar de gevangene Paulus heeft een prachtig uitzicht : Christus' evangelie gaat de wereld over. Door dat evangelie kwam er een gemeente in Filippi. Dat evangelie gaat zelfs via Paulus' gevangenschap zijn weg. En dat vindt Paulus van zo groot belang dat hij zijn grootste wens - bij Christus te zijn - nog maar even opschoort. Eerst het evangelie over de aarde en dan samen naar Jezus...heerlijk.

Filippenzen 2

Het evangelie van Christus is een vreemde eend in de bijt in onze wereld vol eigenbelang. De kern van dat evangelie is dat Gods Zoon alles opgaf. Hij zocht bepaald niet Zijn eigen belang. Hij liet werkelijk alles los om anderen te redden. Door Hem kwam een andere mentaliteit in deze wereld. In de kerk van Christus heerst geen belangencultuur, maar zet de christen het belang van de ander voorop. Wat merkt u van die houding bij uzelf en anderen?

Filippenzen 3

De Benjaminit Paulus lag vaak in de clinch met de mensen van zijn eigen volk. De omkeer in zijn leven maakte (nog) niet iedereen mee. Paulus had zijn oude 'gerechtigheid' juist opgegeven toen Hij door Christus was gegrepen. Dat wilde hij nooit meer kwijt, al zou het hem z'n leven kosten. In zijn cel was de dreiging van de dood, maar wie met Christus sterft zal ook de kracht van Zijn opstanding ervaren : we zijn hemelburgers.

Filippenzen 4

In een cel kun je eerst agressief en dan depressief worden : je kunt geen kant op. Maar in de cel van Paulus heerst vrede, die inderdaad ons verstand te boven gaat. In de cel van Paulus is zelfs blijdschap, die inderdaad niet menselijk meer is. Waar Christus je leven is geworden, ben je niet meer afhankelijk van de omstandigheden. Paulus gaat ondanks de omstandigheden van kracht tot kracht steeds voort (psalm 84). Hoe kan dat?

Kolossenzen 1:1-23

Ook nu schrijft Christus' apostel uit een cel (zie o.a. 4:18). De machten lijken het in deze wereld voor het zeggen te hebben, maar hij benadrukt in deze brief dat Christus boven al die machten staat. Ondanks tegenstand groeit het evangelie (vs.6) over de breedte van deze wereld. Paulus bidt voor de gemeente dat die ook mag groeien. Door de juiste kennis groei je. Kunt u zeggen hoe dat werkt?

Kolossenzen 1:24-2:15

Altijd weer beweren verlichte geesten dat er meer nodig is dan het geloof in Jezus. Je moet ook zelf wat doen, bijv. door je te laten besnijden of je in New Age te verdiepen. Paulus noemt dat een werelds denken dat voorbij gaat aan Christus. Christus heeft Gods diepste plan onthuld. Alleen in Hem ontmoet je de volheid van God. Alle groei buiten Christus om is scheefgroei.

Kolossenzen 2:16-3:17

Hoe groei je in Christus? Door met Hem te sterven en op te staan. Het mét Christus sterven betekent loslaten van de oude (heidense) levensstijl. Het mét Christus opstaan betekent een nieuwe (christelijke) levensstijl aannemen. Dat nieuwe leven kent vergeving in plaats van wrok. Je gaat samen op weg in de gemeente in plaats van op je eentje te blijven. En samen kun je zingen...

Kolossenzen 3:18-4:18

Na de gemeente de weg met Christus gewezen te hebben, gaan de gedachten van zendeling Paulus al weer verder : het evangelie moet de wereld over. Hij vraagt om gebed voor die voortgang van het evangelie : een open deur. Hij wijst op een goed gesprek bij die voortgang van het evangelie : het juiste moment. Je moet niet te pas en te onpas het evangelie rondbazuinen - wacht, bidt om het goede moment. Weet u hoe u aan ieder het juiste antwoord moet geven? (vs.6)

1 Tessalonicenzen 1

Wat schrijf je iemand die net christen is? Deze brieven aan Tessalonica zijn de oudste brieven, gericht aan de jonge gemeente (zie Hand.17:1-9). Dit is dus basisonderwijs. In dit eerste hoofdstuk zie je hoe Paulus hen leert dat hun keus voor God een keus van God is. Hun gehoor geven aan het evangelie is een blijk van verkiezing (vs.4 en volgende). De jonge christen hoeft niet op eigen kracht verder, maar mag altijd terug naar de bron : God Zelf.

1 Tessalonicenzen 2

Wat willen goede ouders? Ze willen graag dat hun kind zelfstandig wordt. Paulus zorgde als een vader (vs.11) en moeder(vs.7,17) voor de jonge gemeente. Maar in die zorg gaat het om zelfstandigheid. Wat houdt die zelfstandigheid in? Een mondige gemeente blijft niet hangen in de relatie tot de predikers, maar leeft uit het Woord als Gods Woord. Herkent u dat?

1 Tessalonicenzen 3

Eén van de gevaarlijkste momenten voor jonge christenen komt als blijkt dat de weg achter Jezus aan je moeite oplevert. Deze gemeente kreeg ook de nodige tegenstand (van de joden). Laten ze terugdenken aan het eerste onderwijs (vs.3-5): Paulus zei toen dat de weg achter Christus aan de weg van het kruis is. Nu stuurt Paulus Timoteüs om te checken of ze de proef hebben doorstaan. Wat is zijn rapport?

1 Tessalonicenzen 4

Wie net christen is, zit met de vraag hoe je nieuwe leven eruit hoort te zien : wat verandert er? Op Gods weg gaat het om reinheid (vs.4-8), broederliefde (vs.9-10), ijver in je werk (vs.11-12) en hoop in rouw (vs.13-18). De weg van de heiliging is de weg van het nieuwe leven naar de toekomst van Christus. Onderweg verander je steeds meer - vorming naar Zijn beeld.

1 Tessalonicenzen 5

De Geest leidt de jonge kerk via profetieën. Maar die moeten beoordeeld worden. Nu zijn mensen gauw op hun teentjes getrapt of raken van al dat gepraat in de war en doen niet meer mee. Maar dan veracht je de profetieën. Je bent de Geest aan het "doven". Alle warmte gaat uit je geloofsleven als je niet meer met de gemeente meedoet in het luisteren naar en spreken over de bijbelse boodschap.

2 Tessalonicenzen 1

Er zijn mensen die zich verzetten tegen de term 'geloofsgroei'. Dat zou niet bijbels zijn. Geloof is geloof, een kwalitatief begrip, en daar mag je dus niet kwantitatief, in termen van minder of meer, over spreken. Je gelooft of je gelooft niet. Nou, de apostel weet wel anders. Hij dankt God (!) voor het 'sterk toenemen' van het geloof (en de liefde, want die zijn niet los van elkaar verkrijgbaar) van de Tessalonicenzen. Natuurlijk dreigt het gevaar, dat je met 'geloofsgroei' je zekerheid weer gaat zoeken in je eigen daden en niet in Gods daden, lees: Christus' voor jou volbrachte werk. Maar toch kun je wel degelijk groeien in hoeveel je daarvan houdt, ja in hoeverre het de schat van je leven wordt. Wie daarin niet groeit, staat stil, en stilstand is achteruitgang, geloof is juist organisch, het neemt bezit van jou, van jouw persoon, en het groeit en bloeit (net zoals het ook wel eens slechte tijden heeft), want het leeft, want Christus leeft in jou. Statisch geloof zal straks ontmaskerd worden door het vuur van Jezus' wederkomst.

2 Tessalonicenzen 2

Wij zijn zo argeloos. Ik ook. We leven in onze maatschappij en nemen er deel aan, alsof er geen greintje gevaar is. Vergelijk het met een mijnenveld: we hollen erover heen en weer als kinderen, die niet door hebben wat er vlak onder de grond verstopt ligt: dood en verderf. Ik merk, dat ik het er in m'n gemeente ook nauwelijks 'ingepreekt' krijg. De mensen verklaren je zomaar voor een zwartkijker: gevaar?, hoezo gevaar. We hebben toch onze eigen gereformeerde goot wel, vanwaaruit we deelnemen aan onze geseculariseerde maatschappij, en die goot beschermt toch? Dus niet. Tegen de Wetteloze, waar Paulus over spreekt, is een wapenrusting van levend geloof nodig. En je zult van dag tot dag bewust moeten kiezen en selecteren, want de Wetteloze legt juist zijn hand op de maatschappij, op heel het openbare leven met heel zijn aanbod; waar wij juist zo vrij en onbekrompen gebruik van maken? Wie wil overleven, zal vreemdelingschap moeten leren. Geen eigen gootje, dat eigenlijk met heel het moderne leven meeloopt, gereformeerde heidenen om het nu maar eens hard te zeggen. Nee, geheel andere mensen. Gij hebt toch Christus leren kennen, zegt dezelfde apostel in Efeziërs 4. Je zou het soms niet zeggen, als je onze argeloosheid in oenschouw neemt.

2 Tessalonicenzen 3

Ondertussen vraagt Paulus van ons geen buitensporige dingen. Heiligheid, leven in nauwe verbondenheid met Christus, betekent gewoon je werk blijven doen. We hoeven echt geen geestelijke exercities uit te gaan halen, die bij het dweperige en werkeilige af zijn en die als een loden last gaan wegen; die ons ook wereldvreemd maken. Geloof groeit op de gewone werkplek; mits we maar leven en werken in Christus. Maar we werken zo vaak buiten Christus om. We werken nogal eens als de heidenen; alsof ons leven er vanaf hangt en door bepaald wordt. Lees Mat.6:24-34 er nog maar eens bij. Gewoon werken dus, trouw, en in het vertrouwen dat God zorgt, en dat de dag van de Heer eraan komt. Op die dag ben je gewoon op het veld bezig en je zult aangenomen worden. Zo van de fabriek Gods nieuwe wereld in. Maranatha!

1 Timoteüs 1

God gebruikt ónze relaties voor zijn doel, zoals Hij dat ook deed met de relatie tussen Paulus en Timoteüs. Ze zijn leraar en leerling met elkaar. Maar ook meer. Timoteüs is voor de apostel als een zoon, een zoon in het geloof. God gebruikt ónze relaties. De relatie tussen een catecheet en zijn catechisant bijvoorbeeld. Als die predikant bij wie je altijd met plezier catechisatie hebt gevolgd jou iets vraagt, betekent dat meer dan wanneer een willekeurig iemand precies hetzelfde vraagt. Wat dacht u: zou Timoteüs doen, wat de apostel hem opdraagt? Vast en zeker! Góð werkt, maar niet in het luchtledige. In Efeze wordt op zeker moment minder gezeurd over die dingen die er eigenlijk zo weinig toe doen. Daar heeft God voor gezorgd. Maar heel opvallend: daar koos Hij een goed instrument voor. En als wij dat lezen in het boek van God zelf, moet dat ons wel iets te zeggen hebben.

1 Timoteüs 2

'God wil dat alle mensen gered worden en de waarheid leren kennen.' Een moeilijk tekst. Wil dit niet zeggen, dat ieder mens behouden wordt? Dat klopt toch niet? Als je niet in Jezus Christus gelooft, ga je verloren. Het antwoord weet u waarschijnlijk wel. Het gaat om een opdracht. Met die opdracht moet je naar iedereen. Niemand is te slecht voor het Evangelie. Gelukkig, er is weer een dogma gered! Toch zet Hij die Paulus ook tot deze woorden inspireert, ons wel aan het denken. Ons wereldje is vaak zo klein. Soms lijkt het alsof het alleen bestaat uit mensen die geloven en behouden worden. Met anderen is het vaak ook heel moeilijk praten. Maar als God nu iets wil? Dat zouden we tegen die ander ook graag willen zeggen: 'God wil dit. God wil dat. Daar mag je niet tegenin gaan. Dat komt je duur te staan.' Maar nu heeft God het tegen u. 'God wil het.' Hoe vaak is dat niet volkomen ten onrechte uitgesproken. Maar de apostel vergist zich niet.

1 Timoteüs 3

De ambtsdragers in de kerk moeten aan een aantal voorwaarden voldoen. Ik noem er een paar. Ze moeten verstandig zijn en beschaafd, gastvrij, niet opvliegend. Ze moeten hun eigen gezin goed weten te leiden en op waardige manier gezag kunnen uitoefenen over hun kinderen. Al met al is dat nogal wat. De kerkenraad is meestal al lang blij, dat hij weer voldoende kandidaten aan de gemeente voor kan dragen. In zijn tijd remt Paulus de begeerte naar het ambt een beetje af. 'Het is waar', zo zegt hij, wie in de gemeente de leiding op zich wil nemen, streeft ene uitstekende taak na. 'Maar En dan volgen al die voorwaarden. Volgens mij zou Paulus vandaag dat denken uit nood willen afremmen. Beter geen ambtsdragers dan ongeschikte.

1 Timoteüs 4

Over seksualiteit wordt al een stuk opener gesproken dan vroeger. Maar we zijn er nog niet. Er rust nog steeds een taboe op. Hoe vaak wordt over het Hooglied gepreekt? En als dat heel open gebeurt, vindt een aantal mensen dat toch wel wat griezelig. De liefde is ook onder ons vaak een god. Als Eros je met zijn pijl in het hart raakt, valt daar niets aan te doen. Zo wordt althans gedacht. Maar de liefde is geen god. Het is iets wat God geschapen heeft. Het is dus ook iets waar Hij, de Schepper, stuur over heeft. En wat moet je nu doen? God bedanken voor je seksualiteit. Als je dat doet en je leest ook nog eens het Hooglied, is het net alsof de seksualiteit wordt overgeplaatst in een heel andere sfeer, de sfeer van de heiligheid.

1 Timoteüs 5:1-6:2

Moeilijk, zo'n gesprek met een ouder iemand over iets dat hij zou moeten veranderen. Eigenlijk zou het andersom moeten zijn. Moeilijk om een leeftijdgenoot terecht te wijzen. 'Kijk naar jezelf', zal hij zeggen en anders zie je het hem denken. Paulus begrijpt het probleem wel. Wat heeft hij vaak getroost én vermaand. Vanuit die ervaring geeft hij een gouden tip. Stel je jezelf eens voor, dat je met je vader spreekt of met een broer. Een goed advies ook voor ouderlingen, die graag goede leiding willen geven. Inderdaad, God spreekt niet in het luchtledige.

1 Timoteüs 6:3-21

'Geldzucht is de wortel van alle kwaad.' Je kunt daar gemakkelijk een theoretische boom over opzetten. Is er niet heel veel kwaad, dat uit een andere wortel voortkomt?

Ja natuurlijk. Maar proef dan eens, hoe bewogen de apostel is. "Wie rijk wil worden, komt in verleiding en raakt verstrikt in veel dwaze en schadelijke verlangens, die een mens in verderf en ondergang storten." Paulus zag het gebeuren, hoe christenen de gevangenen werden van hun verlangen naar geld. Hij maakte het mee, hoe deze zelfde mensen juist hierdoor op de duur de gemeente en God de rug toekeerden. Het zei hen allemaal niets meer. Daarom verzucht hij: 'Geldzucht is de wortel van alle kwaad!' Overdreven?

2 Timoteüs 1

Echt geloof, is dat eigenlijk wel mogelijk? Vandaag wordt ons geloof regelmatig onder druk gezet. Er gebeurt zoveel en er zijn zoveel vragen.

De apostel Paulus zit gevangen. Vanuit zijn gevangenis schrijft hij een brief aan Timoteüs in Efeze. Hij weet, dat het geloof van zijn leerling onder druk staat. Het is ook niet niks, als die bewonderde leraar van je gevangen zit. Toch twijfelt Paulus niet aan Timoteüs' geloof. Hij kent hem als een oprecht kind van God. Trouwens ook zijn moeder en grootmoeder waren echte gelovigen.

Van belang is niet, dat je op alle vragen een antwoord krijgt. Van belang is wel, dat je het geloof kunt zien leven in concrete personen die je regelmatig ontmoet.

2 Timoteüs 2

Is dat niet een beetje te gemakkelijk? Ook al zijn wij ontrouw, God blijft trouw. Werkt dat niet in de hand, dat wij doen wat wij willen? God laat ons immers toch nooit los.

Als je misbruik maakt van de goedheid van God, dan ga je met zo'n uitspraak aan de haal. Maar als je van Hem houdt, en je zet je voor Hem in, vind je in zo'n tekst een geweldige steun.

2 Timoteüs 3

In Efeze waren dwaalleraars actief. Timoteüs had het er maar moeilijk mee Paulus maant hem tot nuchterheid. 'Blijf jij bij wat je geleerd hebt en met overtuiging hebt aangenomen.' Hij wijst hem ook op het nut van de Schrift.

Dwaalleraars komen wij niet of nauwelijks tegen. Wij leven in een beschermd klimaat.

Vragen zijn er wel. Die kunnen ons zelfs bang maken. Maar als je de bijbel leest, kom je een heel eind. Wel goed lezen, dus niet haastig, om maar gauw een antwoord te hebben.

2 Timoteüs 4

Al die groeten: het lijkt zo menselijk. En als iets te menselijk op ons overkomt, denken wij al gauw aan concurrentie met het goddelijke. Maar waarom eigenlijk?

Ze staan gewoon naast elkaar: Timoteüs, Paulus' beste vriend, God, die te prijzen is tot in eeuwigheid, Prisca, Aquila, Erastus, Claudia, Timoteüs nog een keer, God nog een keer.

Zo moet het ook. Als mens heb je met God, maar ook met mensen te maken. En ieder blijft zichzelf. De mens blijft mens en God blijft God.

Titus 1

Titus moet bekwame opzieners aanstellen met het oog op de situatie waarin de jonge gemeenten op Kreta verkeerden. Zij hadden niet gemakkelijk. Er was goede geestelijke leiding nodig van mensen die thuis waren in Gods Woord en de Here oprecht dienden. Ze moesten allerlei verkeerde invloeden op de gemeenten weren. Paulus is daar erg bezorgd over. Er zijn mensen die van geen gezag willen weten. Ze vinden dat je niemand iets mag opdringen. Anderen moet je niet vertellen wat je geloven moet en hoe je je leven zal inrichten. Herken je daarin iets van onze tijd?

Titus 2-3

Het 2^e hoofdstuk van de brief aan Titus begint met het spreken over de gezonde leer. Gaat het hier over de belijdenis, het zuivere dogma? Nee, het blijkt dat Paulus hier doelt op het christelijk leven. Die gezonde leer moet uitkomen in de levenspraktijk van ouderen, zowel vrouwen als mannen. En ook de jongeren worden terechtgewezen. Leer en leven horen bij elkaar. Zuiver spreken over God moet samengaan met dankbaar leven voor God. Ben jij ook 'volijverig in goede werken' (2:14b)?

Paulus sluit zijn brief af met de bekende bede: 'de genade zij met u allen'. Wat is die genade?

Filémon

De relatie met God, door Christus, stimuleert tot een goede relatie met mensen. Genade geneest. Het geneest zelfs verbroken relaties. Geloof in God geeft oog voor je eigen verkeerde opstelling in conflicten. Als je weet dat God je aanvaardt, durf je ook je zonden aan de ander toe te geven. Dat geloof in Gods genade geeft ook die ander ruimte om weer verder te willen, als je zo berouwvol terugkeert. Echt: genade geneest!

Hebreeën 1

De brief aan de Hebreeën kent geen briefhoofd, geen adres en geen afzender. Vragen genoeg rondom dit geschrift, dat misschien niet eens een brief is. Hoe dan ook, de schrijver valt met de deur in huis. De inzet is de inhoud: God heeft op veel verschillende manieren gesproken, maar Gods diepste woord vernemen we in zijn Zoon Jezus Christus, de afstraling van Gods heerlijkheid en de afdruk van zijn wezen.

Hebreeën 2

Om Jezus Christus gaat het dus. Hem heeft de Vader gekroond met macht. Maar dat strijdt misschien met onze waarneming, want wat zien we daar nou van? Pastoraal is dan de toonzetting: we zien alleen nog een lijdende Heer Jezus. Maar de weg van God is: door lijden heen tot glorie. En Jezus is de Gids die ons voorgaat op deze weg. Door lijden heen brengt Hij vele zonen tot heerlijkheid.

Hebreeën 3

Gidsen op weg naar het behoud zijn er meer geweest. Mozes was zo'n gids. Maar hij haalt het niet bij Jezus Christus, die immers de Zoon van het Huis is. Dus klinkt de aansporing: hou je vast aan Jezus Christus. Met andere woorden, herhaal niet de fouten van het verleden door als het volk Israël in de woestijn je hart te verharderen en daardoor de beloofde rust te missen.

Hebreeën 4:1-5:10

Je hebt sabbatsrust en sabbatsrust: eentje in de 'diepte' (rusten van je - boze - werken) en eentje 'aan de oppervlakte' (een dag rust). Het gaat natuurlijk om die 'diepe'. Het gaat erom dat je die rust bereikt, die het volk Israël nooit bereikt heeft. Dus moet je vasthouden aan de belijdenis dat Jezus onze Hogepriester is. Hij voelt mee met onze zwakheden en Hij kan brengen wat Aäron en zijn zonen niet konden brengen: eeuwig heil.

Hebreeën 5:11-6:20

Gemakkelijk is het niet, wat de briefschrijver allemaal zegt. Dat geeft hij zelf toe. Maar zegt dat niet eerder dat zijn hoorders traag zijn geworden? Kennelijk is het mogelijk, dat geloven stilstaan wordt of zelfs achteruitgaan. Inzet is daarom vereist: blij leergierig, blij ijverig. En vooral: blij hopen. Hoop is altijd gericht op iets dat vóór je ligt. Wie niet meer hoopt, staat stil of gaat achteruit.

Hebreeën 7

Het thema 'Jezus Hogepriester' is al eens aangesneden. Nu wordt het uitgewerkt. Jezus is Hogepriester naar de ordening van Melchisedek (vgl. Gen. 14) en dus hoger hogepriester dan Aäron en zijn zonen. Zij waren gebonden aan afkomst, aan zonde en aan dood. Jezus is Hogepriester krachtens onvernietigbaar leven: zonder afkomst, zonder zonde, zonder dood. Hij kan dus volkomen behouden.

Hebreeën 8

De schrijver heeft een lange aanloop nodig naar zijn hoofdonderwerp, zou je kunnen concluderen uit vers 1. Maar het is het refrein dat tot nu toe al steeds tot klinken is gebracht. Ik zou zelfs zeggen: het is niet alleen het hoofdonderwerp van deze brief, maar van de hele Bijbel. Oude en Nieuwe Testament zijn één in Jezus Christus. Het Oude wijst vooruit en het Nieuwe vertelt, dat Hij het is: Jezus Messias, onze enige Hogepriester.

Hebreeën 9

Dit hoofdstuk moet je eigenlijk lezen als één lange uitleg van het vorige. Het werk van de priesters in het Oude Testament in de aardse tabernakel had een onaf, voorlopig karakter vergeleken met wat Hogepriester Jezus heeft gedaan in de ware tabernakel, de hemel. Wat Jezus doet is volmaakt en definitief. Het is eens en voor altijd. Leesoefening: zet de verschillen die de schrijver noemt eens op een rij.

Hebreeën 10:1-18

Eén verschilpunt licht de schrijver van de brief er nog eens extra uit: het offer. De offers uit het Oude Testament kunnen niet verzoenen. Hoogstens herinneren ze je eraan, dat je zondig bent. Vandaar ook de herhaling: je blijft erbij bepaald worden dat de echte verzoening met God van de andere kant moet komen. En die komt er: het offer van Jezus, eens voor altijd gebracht, brengt volmaakte verzoening.

Hebreeën 10:19-39

Na de uitleg komt de toepassing, zou je kunnen zeggen. En die luidt: treed binnen in het heiligdom van God, zonder angst, maar vrijmoedig, in de volle zekerheid van het geloof, want Christus heeft voor jou het offer gebracht. De triomf van de genade! Vrijblijvend is het niet. Wie deze genade achteloos naast zich neerlegt of die met voeten treedt, moet zich klaarmaken voor een ontmoeting met de levende God.

Hebreeën 11:1-22

Nu gaat de schrijver van de brief dieper door op het thema 'geloof'. Geloof is altijd verder kijken dan de grenzen van je eigen werkelijkheid. Geloven is boven het hier en nu uitkijken. En dus is geloven een afscheid van het denken in 'what you see is what you get'. Nee dus: er is meer. Zo hebben veel heiligen geleefd. Ze waren zeker van dingen, die ze alleen nog konden hopen en die ze nog niet konden zien. Dit geloof hield hen gaande.

Hebreeën 11:23-40

We lezen verder in het bekende hoofdstuk met 'geloofsgetuigen'. Variaties op hetzelfde thema. Mensen geloofden en hoopten, terwijl niets in hun werkelijkheid erop wees dat ze het bij het rechte eind hadden. Alles wat ze deden was een keuze maken en daarbij blijven. De gevolgen namen ze voor lief, hoe die ook waren: goed of slecht. Indrukwekkend, nietwaar, de heiligen ons voorgaand.

Hebreeën 12:1-13

De tribune zit dus volgepakt. Allemaal geloofsgetuigen die je mag zien als supporters. Gedragen door hun aanmoedigingen kun je de wedloop lopen. En hou je oog gericht op Jezus: moest Hij ook niet lijden en zit Hij nu niet aan Gods rechterhand? Het wordt dus afzien, die wedloop. Maar geef nooit op, vind eerder motivatie en stimulans in afzien en lijden: je zit op de goede weg (vgl. 1Petr. 4:12-16).

Hebreeën 12:14-29

Een dringend appèl horen we nu. Blijf niet achter. Haal niet onverschillig je schouders op als Esau. Wijs Hem die spreekt niet af. Want we hebben niet over zomaar een way of life. Nee, we zijn genaderd tot God, de Rechter over allen. Als in het Oude Testament zijn verschijning zo ontzagwekkend was, hoeveel te meer nu. Weet wat je doet dus: onze God is een verterend vuur.

Hebreeën 13:1-16

Hebreeën 13 is een uitwerking – een concretisering – van het voorgaande. We moeten niet achter blijven, maar God vereren met eerbied en ontzag (Heb 12:28). Wat dat inhoudt lezen we nu. Je kunt er dus mee aan de slag in het hier en nu. Tip: zet de 'vermaningen' eens op een rij en probeer er voor jezelf actiepunten van te maken voor je dagelijks bezig zijn of gebedspunten voor de dag van vandaag.

Hebreeën 13:17-25

In vers 20-21 trekt de schrijver nog even in een paar streken de hele brief samen. Hij vat samen in een zin die als een zegen gelezen wil worden. Dit is dus het laatste woord, het hart onder de riem voor al de lezers: dat God u maar mag bevestigen. Hoe afhankelijk voel jij je van Gods zegen? Hoe dan ook: ik wil jou persoonlijk het laatste vers van de brief meegeven en ik hoop dat je de inhoud ervan zult ervaren: de genade zij met u allen!

Jakobus 1

Jakobus, een broer van Jezus, schreef deze brief aan 'de twaalf stammen in de diaspora' (vs.1). Daarmee doelde hij op de joden-christenen die uit Jeruzalem en Judea gevlucht waren naar Samaria en Syrië (Hand.8:1; 11:19); dat was na de dood van Stefanus en in reactie op de vervolging die hierna losbarstte. Berooid als ze waren hadden ze het niet makkelijk; ook hadden ze te maken met rijke volksgenoten, die hen vaak slecht behandelden. Met z'n brief wil Jakobus z'n lezers daarom een hart onder de riem te steken. Maar hij is ook kritisch, want het christelijk geloof blijkt onvoldoende een stempel te zetten op hun gedrag. Jakobus' brief heeft hierdoor een praktische inhoud.

Hij begint met de opmerkelijke uitspraak: 'Het moet u tot grote blijdschap stemmen als u allerlei beproevingen ondergaat.' Als we dit tegenwoordig van een pastor te horen zouden krijgen, zouden we vast steigeren. Toch is het goed het van de apostel aan te nemen dat moeiten vormend kunnen zijn. Maar dan is het wel nodig dat we die moeiten in ons gebed aan God voorleggen. Dan begrijpen we ook dat God ons beproeft om ons verder te brengen. Dat betekent meteen dat verleidingsen niet van God komen, want die zijn altijd destructief. Hoofdstuk 1 sluit af met een hoofdthema van de brief: ons geloof in Christus moet een tastbaar effect krijgen op ons gedrag.

Jakobus 2:1-13

Ons geloof moet zichtbaar worden in ons gedrag. Daarvan geeft Jakobus een heel treffend voorbeeld: het kan zomaar voorkomen dat je bij een rijke in het gevele wilt komen en dat je een arme negeert, tot in het kerkgebouw toe. Dat acht de apostel onbestaanbaar. Allereerst omdat God er niet van houdt dat we op het uiterlijk afgaan. Bovendien vergeten z'n lezers dan dat ze door hun voortrekken van de rijken soms heulen met de vijand, want de 'bonzen' die ze naar de ogen kijken zijn soms uitgerekend de mensen die zich ten koste van hen laten gelden. 'Trappen naar beneden en likken naar boven' heet dat tegenwoordig; zo hoor je niet met elkaar om te gaan. Waar God wel van houdt, is: barmhartig zijn; daarvoor komen mensen en verhoudingen tot bloei.

Jakobus 2:14-26

Geloof en handelen horen hand in hand te gaan (vs.22). Soms zien bijbellezers op dit punt een tegenstelling tussen Jakobus en Paulus. Immers, Paulus zegt in Rom.3:28: 'Een mens wordt vrijgesproken door te geloven en niet door de wet na te leven'; als voorbeeld haalt Paulus Abraham aan: God heeft hem niet op grond van zijn daden maar door zijn geloof rechtvaardig verklaard (Rom.4:2-5). Jakobus zegt het anders: 'Geloof zonder daden is nutteloos' (vs.20); volgens hem bewijst Abraham het dat iemand rechtvaardig wordt verklaard om wat hij doet en niet alleen om zijn geloof' (vs.24).

Bij nader inzien is hun tegenstrijdigheid maar schijn: Paulus benadrukt dat wij niet gered worden door onze prestaties maar door ons geloof. Jakobus benadrukt dat het geloof dat ons redt, wel een levend geloof moet zijn; het moet ook uit ons gedrag blijken dat we geloven. Ons geloof moet niet alleen een zaak van ons hoofd of onze mond zijn, maar van ons hart en onze handen. Anders gezegd: Jakobus zingt de lof op de vrucht van de Geest, waar trouwens ook Paulus enthousiast over is, Gal.5:22. Dus één boodschap, maar een verschillend accent.

Jakobus 3

Uit dit hoofdstuk blijkt dat het er onder de eerste christenen bepaald niet harmonieus toeling. Dat idee heb je gauw: 'Toen, in het begin, was het allemaal paradijselijk in de kerk. Er was alleen maar liefde voor Christus en voor elkaar.' Nee dus: er was sprake van betweterigheid, kwaadsprekerij, jaloezie, egoïsme. In beeldende taal waarschuwt Jakobus voor de destructieve macht van de tong. We zeggen wel eens 'schelden doet geen zeer', maar zo iemand heeft nog niks begrepen van een ander Nederlands gezegde: 'kwade tongen snijden scherper dan zwaarden'. Hoe vaak komt het niet voor dat mensen in de kreuken raken door vernietigende uitspraken die over hen zijn gedaan, misschien zelfs al in hun jeugd. Vandaar dat Jakobus ons aanspoort onze tong in toom te houden. Daar hoort ook bij dat we ons best moeten doen om ons te realiseren: 'Wat voor onbedoeld effect hebben mijn woorden misschien op de ander?' Daarnaast spoort Jakobus aan tot wijze zachtmoedigheid, met als slotuitspraak: 'waar in vrede wordt gezaaid, brengt gerechtigheid haar vruchten voort.'

Jakobus 4

Soms komt misschien wel eens de gedachte bij ons op: 'Wat een vrede zou er heersen in de kerken als er geen (liturgische) veranderingen meer plaatsvonden.' Een ijdele gedachte, want al door de eerste christenen werd er fiks geruzied. Als oorzaak daarvoor wijst Jakobus niet op allerlei uiterlijke zaken maar op het innerlijk van z'n lezers. Gedoe in de kerk begint in ons hart. En vrede in de kerk begint met gehoorzaamheid aan de opdracht: 'Nader tot God, verneder u voor de Heer' (vs.8,10).

Ook kwaadsprekerij - een bekende protestantse hobby voor bij de koffie na de kerkdienst - was in de eerste tijd al aanwezig. Daartegen is één recept: het besef dat alleen God als rechter het oordeel toekomt.

Dit hoofdstuk eindigt met de bekende 'Jacobitische voorwaarde' 'Deo volente' (D.V.): 'als de Heer het wil'. Daarmee bestrijdt Jakobus alle hoogmoed van mensen die denken dat zij de controle hebben over hun leven en plannen. Onzinnig, want hoe kwetsbaar zijn we niet. We moeten daarom altijd bedenken dat we over de hele linie altijd afhankelijk zijn van God. We leven en handelen bij zijn gratie.

Jakobus 5

Dit hoofdstuk begint met een fel anti-kapitalistische aanklacht van de 'dikke', vermoedelijk joodse boeren uit die tijd, die zich verrijkten ten koste van hun joods-christelijke werknemers. Ze gaan hun ondergang tegemoet: 'U hebt uzelf vetgemest voor de slachttijd'. Mogelijk wordt hier bedoeld op de ondergang van het joodse land rond het jaar 70. Een bemoedigend bijbelgedeelte voor alle mensen die ook nu nog te lijden hebben onder wreed kapitalisme: God neemt dat hoog op.

Maar Jakobus vervolgt meteen met een anti-revolutionaire aansporing van de slachtoffers. Ze mogen niet het recht in eigen hand nemen, want ze moeten geduldig wachten op Christus ingrijpen bij zijn terugkeer. Dat valt niet mee, want we willen het geluk graag hier en nu, en het liefst helemaal. Jakobus leert ons accepteren dat het complete geluk pas komt bij Christus' terugkeer.

De brief sluit af met een passage over het gebed. Er wordt vaak getwist over de precieze betekenis en reikwijdte van dit bijbelgedeelte. Maar zoveel kan duidelijk zijn: in situaties van ziekte of van zonde moeten we de waarde van het gebed niet onderschatten. God kan ons vragen heel verrassend verhooren, zodat iemand toch weer beter wordt of toch tot inkeer komt. Geen wonder, we hebben in Christus immers te doen met Hem die over alle macht beschikt in de hemel en op de aarde.

1 Petrus 1

Vanuit Babylon (5:13) schrijft Petrus aan de christenen in Klein-Azië. Hij begint ermee God te prijzen omdat Hij een pracht-erfenis voor ons bestemd heeft: de 'zaligheid', de redding die bij Christus' terugkeer een feit zal zijn. Daarom kan ons geloof in Christus samengaan met onuitsprekelijke vreugde: niet het verdriet over allerlei ellende heeft het laatste woord in de geschiedenis, maar Christus en de redding die Hij brengt. De profeten van het O.T. hebben daarvan al iets aanvoeld, ook al begrepen ze de reikwijdte van hun aankondigingen vaak niet. Om deze grootse toekomst hebben we alle reden om ons heilig te gedragen, als mensen die horen bij Christus en die door Hem voor een hoge prijs gekocht zijn. Dat betekent concreet: liefde voor elkaar. Het onvergankelijke zaad, Gods Woord, moet zo in ons leven tot bloei komen.

1 Petrus 2

Als christen hebben we niet alleen een eigen kijk op de dingen; als het goed is houden we er ook een heel eigen gedrag op na: het moet te merken zijn dat we bij Christus horen. Daarom spoort Petrus ons aan dat we ons als levende stenen voegen in het bouwwerk waarvan Christus de hoeksteen is. Tegelijk waarschuwt hij ervoor dat Christus voor ongelovigen fungeert als de steen waarover zij struikelen. Maar gelovigen hebben recht op unieke titels: ze zijn een koninklijk priesterschap, een heilige natie - woorden ontleend aan Ex.19:6. Maar adeldom verplicht: ons gedrag moet bij onze titels passen en zo een wervend effect hebben op onze omgeving. Daarbij hoort dat we voor ons christelijk gedrag desnoods lijden over hebben; we zijn immers volgelingen van Christus, en Hij had letterlijk alles over om zijn Vader trouw te blijven.

1 Petrus 3

Ook in het huwelijk moet het te merken zijn dat christenen zich door hun geloof laten leiden. Zo spoort Petrus vrouwen aan hun man niet te behagen door een modepop te zijn maar door hun christelijke instelling. Omgekeerd moeten mannen zich bewust zijn van de kwetsbaarheid én de waarde van hun vrouw. Vrouw-onvriendelijkheid heeft een blokkerende invloed op je leven met God.

En dan verbreedt Petrus zijn aansporingen weer: heb onderlinge liefde, kom voor je band met Christus uit, accepteer eventuele moeiten als gevolg van je christen-zijn - zoals ook Christus zijn lijden aanvaard heeft.

Daaraan verbindt Petrus een passage over Christus' prediking aan 'de geesten in de gevangenis' (vs.19-20). Die uitdrukking wordt verschillend uitgelegd:

- Overleden gelovigen uit o.a. Noachs tijd die opgesloten zaten in het voorportaal van de hel. Volgens rooms-katholieken zou Christus na zijn sterven hun de boodschap van de bevrijding hebben gebracht.

- Heidenen uit die tijd, die immers gevangen zaten in de duisternis van het ongeloof. Dan slaan deze verzen op Christus' prediking via de apostelen. In Noachs tijd hadden de heidenen geen gehoor gegeven aan Noachs prediking, maar Christus' prediking via de apostelen had gelukkig wel effect.

- Afvallige engelen die bijv. in Noachs tijd destructief bezig zijn geweest en voorlopig al opgesloten waren (verg. 2 Petr.2:4-5). Dan kun je deze verzen zo lezen dat Christus' gang naar de hemel deze gevangen engelen duidelijk maakte dat Hij Heer is van alles en iedereen.

Hoe je het ook uitlegt, er is duidelijk alleen redding bij de levende Christus met zijn woord.

1 Petrus 4

Christus' lijden moet ons aansporen zelfs het geschamper van niet-christenen ervoor over te hebben om te vechten tegen de zonde en gericht te zijn op wat God wil. En mochten we om ons christen-zijn moeiten ondervinden, dan moeten we daar niet verbaasd of geschrokken van opkijken: eigenlijk is dat te verwachten, alleen al als je bedenkt hoe Christus zelf ontvangen is. In zekere zin is het dan ook een vóórrecht dat we om onze band met Christus lijden, zoals Hij dat ook heeft ondervonden. Laten we ons daarbij toevertrouwen aan God, want als onze Schepper en Vader helpt Hij ons door het lijden heen.

1 Petrus 5

Petrus begint hier met een tekst die aangehaald wordt in het bevestigingsformulier voor ambtsdragers, met als kern: 'Wees goede onderherders van de hoofd-herder Christus!' Daarna spoort Petrus de gelovigen aan nederig te zijn. Daarmee bedoelt hij niet dat we onszelf de grond moeten instampen. We moeten onze plaats beseffen tegenover de heilige en almachtige God. Parmantigheid als zouden wijzelf god zijn, is belachelijk; we moeten, juist omgekeerd, ons realiseren dat we schuldig en nietig zijn. Ook moeten we ons in zijn bestuur van ons leven schikken. Dat gaat samen met geborgenheid, want dezelfde God die boven ons uit torent, zorgt voor ons in onze moeiten. Dat kan moed geven, ook als we pijnlijk ondervinden hoe de duivel z'n uiterste best doet mensen onderuit te halen. Maar God zij dank is het einde overwinning, volmaaktheid. Wie bij Christus hoort, kent daarom vrede.

2 Petrus 1

Blijkens 3:1-2 is dit een vervolg op 1 Petrus. Dus is ook deze brief oorspronkelijk vanuit Babylon geschreven aan christenen in Klein-Azië. Petrus maakt zich zorgen: er lopen zoveel dwaalleraars rond, dat de christenen daardoor het goede spoor bijster zouden kunnen raken. Dat wil hij tegengaan. Hij herinnert allereerst eraan hoe bevoorrecht we zijn door ons geloof in Christus. Naar Gods belofte krijgen we deel aan de goddelijke natuur (vs.4). Met deze opmerkelijke uitspraak bedoelt Petrus dat we het eeuwige leven krijgen. Gezien die toekomst moeten we hier en nu al vruchten laten zien van ons geloof. Dat geloof heeft overigens een stevig fundament, aldus Petrus: met twee andere apostelen is hij er getuige van geweest dat God op een berg Jezus als de Christus heeft aangewezen. Trouwens ook de oudtestamentische boodschap is niet door mensen uit de duim gezogen: ze hebben gesproken namens God en zijn gedreven door zijn Geest. Daarom is heel de Bijbel een lamp die het duister verdrijft.

2 Petrus 2

Ondanks de stevig gefundeerde boodschap van het evangelie (zie hoofdstuk 1) zijn er de eeuwen door dwaalleraars geweest. Ook in Petrus' tijd laten zij van zich horen. En zoals altijd zijn ook in hun geval leer en leven met elkaar vervlochten: ze doen afbreuk aan de leer over Christus, maar tegelijk kiezen ze voor een leven dat spot met Gods geboden. Tegenwoordig zijn we heel terughoudend in onze veroordeling daarvan. Maar Petrus gebruikt sterke typeringen: redeloze wezens (vs.12), schandvlekken (vs.13), bronnen zonder water (vs.17), slaven van het verderf (vs.19), die zich met allerlei ranzigheid bezighouden. Al zappend op tv komen we daar zo vaak mee in aanraking, dat we de verontwaardiging daarover misschien wat kwijtraken. Maar Petrus waarschuwt: zoals in de loop van de geschiedenis goddelozen telkens gestraft zijn, zo zullen ook de goddelozen van nu tenslotte niet vrijuit gaan.

2 Petrus 3

God neemt de afwijzing van Christus hoog op? Goddeloze ranzigheid wordt eens afgestraft? Juist die boodschap vond in Petrus' tijd en vindt in onze tijd geen gehoor meer: 'Kom nou, de geschiedenis gaat onafgebroken door. We kunnen doen en laten wat we willen! Volgens jullie komt Christus terug om te oordelen? Dat zeggen jullie al 2000 jaar.' Wacht even, zegt Petrus: in Noachs tijd dachten de mensen ook dat het wel zou loslopen. Maar toen kwam dan toch de zondvloed. Zo is nu het wachten op de grote eindbrand. Inderdaad wachten we al 2000 jaar, maar wat is 1000 jaar voor God?! Dus vergis je niet: die eindafrekening komt. Dat God die nog heeft opgeschort, is alleen omdat Hij ons nog de kans wil geven tot inkeer te komen. Want God ziet het liefste dat mensen zich aan Hem gewonnen geven. Maar op een gegeven moment is die eindbrand er. Daarop moeten wij ons hier en nu voorbereiden door gericht op God te leven; dan zullen we straks de nieuwe wereld persoonlijk meemaken. Er staat dus veel op het spel. Daarom moeten we ons niet van de wijs laten brengen door dwaalgeesten.

1 Johannes 1:1-2:11

Aan het einde van zijn leven, toen hij in Efeze woonde, richtte de apostel Johannes zich nog eenmaal tot de gelovigen in Klein-Azië. Een tijdje terug waren uit hun midden mensen vertrokken die er afwijkende ideeën op nahielden. Ze stonden negatief tegenover de geschapen wereld en konden het daarom niet aanvaarden dat Gods Zoon een echt mens was geworden (zie vooral 4:2-3). Zich daartegen afzettend begint Johannes z'n brief heel nadrukkelijk met: 'Wat wij gehoord hebben, wat onze eigen ogen gezien hebben, wat onze handen hebben aangeraakt, dat verkondigen wij' (1:1).

Zoals altijd stond ook deze dwaling niet op zichzelf. Met dat ze afbreuk deden aan de betekenis van Christus, verloren ze ook het zicht op de invloed van de zonde. Volgens hen konden gelovigen zonde-loos leven: een gevaarlijke opvatting, want dan gebeurt het zomaar dat de zonde juist veel vat op je krijgt. Dit betekent niet dat Johannes pessimisme bepleit, wel nuchterheid: altijd blijven we last houden van de zonde. Tegelijk wijst de apostel op het perspectief: we kunnen met onze vraag om vergeving terecht bij de Vader, bij Christus, onze pleitbezorger. Maar wie verbonden leeft met Christus, het licht voor de wereld, zal zelf ook in het licht leven. Hij is gehoorzaam aan de geboden en geeft liefde.

1 Johannes 2:12-27

Johannes spoort z'n lezers aan God toegewijd te zijn en zich niet door het slechte in de wereld op sleeptouw te laten nemen. Hij realiseert zich dat ze het daarbij niet makkelijk zullen hebben, alleen al door het optreden van dwaalleraars. Hij betitelt die mensen hier als 'antichrist'. Een scherpe typering uit de mond van de apostel die verderop zo uitvoerig over de liefde schrijft. Daar kunnen wij wat van leren. Terecht letten we tegenwoordig vóór alles op wat ons met andere christenen verbindt. Maar er zijn situaties dat je het niet mag verbloemen dat er een onoverbrugbare kloof gaapt tussen gelovigen.

Om te kunnen onderscheiden tussen waarheid en leugen zijn wij niet afhankelijk van deskundigen of geestelijken. Nee, zegt Johannes, jullie allemaal zijn door Christus' Geest gezalfd en zijn daardoor terzakekundig inzake de waarheid. Dus moeten we ons door niemand wat wijs te laten maken. Intussen moeten we nooit vergeten dat het geheim van onze weerbaarheid tegenover de leugen, de duisternis ligt in onze verbondenheid met Christus.

1 Johannes 2:28-3:10

Om z'n lezers ermee te helpen trouw te blijven, wijst Johannes met nadruk op hun unieke positie: dank zij Gods liefde zijn ze kinderen van God. Maar dan moeten ze ook in overeenstemming met hun positie leven, toegewijd aan Hem. En dan volgen die opmerkelijke woorden: 'Ieder die in Christus blijft, zondigt niet' (3:6). Kiest Johannes daarmee de kant van de dwaalleraars die hij in 1:8-10 zo scherp afwees? Hij bedoelt hiermee wat anders dan zij: wie verbonden is met Christus leeft niet in zonde, kiést daar niet voor. Natuurlijk, nooit lukt het een gelovige zich vrij te houden van de zonde, maar hij leeft niet in opstand tegen God. In Johannes' brief heeft de term 'zondigen' dus twee verschillende betekenissen; vroeger gebruikten we daarvoor deze uitdrukkingen:

- Liggen in zonde: dan ben je in het spraakgebruik van onze bijbelvertaling een echte zondaar, een volgeling van de duivel; dan leef je in de duisternis, hoeveel goede kanten je ook mag hebben. Je kunt daarvoor kiezen vanuit de gedachte dat de mogelijkheid tot vergeving je alle ruimte geeft er maar op los te zondigen; nee, zegt Johannes, wie dat doet, stapt in feite bij Christus vandaan.

- Vallen in zonde: dan ben je in het bijbels spraakgebruik nog geen zondaar, maar blijf je volgeling van Christus; dan leef je in het licht, hoeveel fouten je ook hebt en doet. De serieuze gelovige moet zich dus niet onzeker laten maken door de zonde, want wie 'valt in zonde' is daarmee de verbinding met Christus nog niet kwijt en kan voor vergeving bij Hem terecht.

1 Johannes 3:11-24

Hier schrijft Johannes uitvoerig over de noodzaak om de naaste in de gemeente lief te hebben. Die opdracht geeft hij in een situatie dat loyaliteit aan medechristenen allerlei problemen kan oproepen. Hij maakt er immers melding van dat de wereld-zonder-Christus de volgelingen van Christus haat. In zo'n situatie kun je toch beter je medechristenen op een afstand houden, zelfs als die in de problemen zitten; in onze termen gesproken: je houdt je christelijk geloof beperkt tot je binnenkamer. Daarmee voorkom je een hoop gezeur van je niet-gelovige omgeving. Zo'n opstelling kan niet, verklaart Johannes. Nu je gedragen wordt door de liefde van God is het vanzelfsprekend dat je ook je medechristenen je liefde toont, desnoods door je leven voor hen te geven. We zijn toch navolgers van Christus?! Hij heeft zijn leven voor de ander gegeven. Dan kunnen wij niet achterblijven. En gelukkig wil God met zijn Geest in ons werken zodat we ook in stáát zijn tot deze daadwerkelijke liefde.

1 Johannes 4

Christenen moeten niet naïef in de wereld staan. Het kan gebeuren dat je in eerste instantie diep onder de indruk bent van de gelovigheid van iemand, terwijl je later ontdekt dat diezelfde persoon er absoluut foute ideeën op nahoudt. Natuurlijk, we hoeven ons niet druk te maken over elk afwijkend idee. Maar soms ondergraven zogenaamd vrome mensen met hun ideeën de kern van het Evangelie; zulke mensen kunnen buitengewoon sympathiek aandoen terwijl ze in feite antichrist zijn. Het is erg lastig voor ons in confrontatie met mensen zo zwart-wit tussen leugen en waarheid te onderscheiden. Toch is het noodzakelijk in onze contacten met gelovigen er alert op te zijn of we al of niet gestimuleerd worden in onze verbondenheid met God. Want daar draait het om.

In dat verband gebruikt Johannes de uitdrukking: 'God is liefde'. Daarop is vaak gereageerd: 'Als God liefde is, waarom gebeurt er dan zoveel verschrikkelijks?' Die vraag is nooit afdoende te beantwoorden, want Gods bestuur is vaak ondoorgrondelijk; bovendien hebben de zonde van de mens en de haat van Satan daarin ook een plaats.

Intussen wordt hier duidelijk hoe we zicht krijgen op Gods liefde: door naar Christus te kijken. Hij heeft met zijn plaatsvervangend lijden Gods liefde tastbaar gemaakt. Als we ons door deze goddelijke liefde-door-Christus gedragen weten, kijken we niet meer angstig naar Gods eindoordeel over ons. Integendeel, zijn liefde voor ons stimuleert ons tot liefde voor Hem. Maar daar hoort weer bij: onze liefde voor onze mede-gelovigen.

1 Johannes 5

Nog eens benadrukt Johannes dat we de mens Jezus als Gods Zoon moeten erkennen en dat we God en elkaar moeten liefhebben. Vervolgens wijst hij erop dat Jezus' leven op aarde bepaald is door water (zijn doop door Johannes, toen Hij zijn taak op zich nam) en door bloed (zijn dood door de kruisiging, toen hij zijn taak voltooide). Op die manier heeft God voor ons de weg gebaad naar het leven. Wie echt en blijvend wil leven, moet dan ook geloven in Christus, de weg en het leven. Van dat leven kunnen we nu al profiteren, want we kunnen ons tot God richten in het vertrouwen dat Hij naar ons luistert. Een geweldig geschenk: kleine, schuldige mensen mogen als kinderen omgaan met Hem die troont boven alles en ieder. Tot Hem kunnen we ook bidden voor mensen die dreigen af te haken.

Johannes sluit z'n brief af door weer over het thema zondigen te spreken: wie bij Christus hoort, zijn Vader echt kent, die staat niet aan de kant van de zonde. Dat neemt niet weg dat we wel op onze hoede moeten zijn, want we kunnen zomaar de band met God laten verslappen.

2 Johannes

In deze twee brieven noemt Johannes zich 'dè oudste' omdat hij de leidende oudste in zijn omgeving is en mogelijk ook omdat hij de laatste apostel is die nog in leven is.

De brief is gericht tot 'de uitverkoren vrouw en haar kinderen'; daarmee doelt Johannes vast op de gemeente met haar leden. Hij spoort zijn lezers aan tot onderlinge liefde. Ook prijst hij hen omdat ze voor de waarheid, voor Christus blijven kiezen. Net als in 1 Joh. waarschuwt hij hen voor dwaalleraars die ontkennen dat Gods Zoon voluit mens is geworden. Ze moeten zulke antichristen niet eens de kans geven hun boodschap uit te dragen, want anders maken ze zichzelf medeplichtig aan de verspreiding van dwaalleer. Wij kunnen dit zo toepassen dat we goed moeten weten wat voor boeken we in huis halen en op wat voor sites we surfen. Wie op het gebied van lectuur en site-bezoek argeloos rijp en groen op zich af laat komen, kan zichzelf flink in de nesten werken.

3 Johannes

Johannes' derde brief is gericht tot Gajus, een leidend lid van een huisgemeente. De apostel is er blij mee hoe toegewijd Gajus is aan de waarheid en hoe gastvrij hij is voor gelovigen op doorreis. Heel anders is Diotrefes, een ander leidend gemeentelid; die weigert gastvrij te zijn en probeert het gezag van Johannes onderuit te halen. Gajus moet zich daardoor niet van de wijs laten brengen, maar gewoon zijn eigen goede spoor blijven volgen.

Judas

Judas, net als Jakobus een broer van Jezus, wil met zijn brief zijn joods-christelijke lezers oproepen trouw te blijven in de strijd voor het geloof. Onder hen zijn namelijk mensen naar voren gekomen die zich verzetten tegen het gezag van Christus en die zich goddeloos gedragen. Door verschillende momenten uit het Oude Testament op te halen maakt Judas duidelijk dat God ontrouw aan Hem hoog opneemt. Niemand moet denken dat hij z'n gang kan gaan omdat God toch niet reageert. Integendeel, zijn vroegere optreden tegen ontrouwe engelen en mensen bewijst dat God op een gegeven moment straffend ingrijpt. Daarom moeten de gelovigen zich door zulke mensen niet in verwarring laten brengen en dat temeer niet omdat ze voor hen al zijn gewaarschuwd door Christus en zijn apostelen.

Judas sluit zijn brief af met de aansporing te blijven bij het fundament van hun geloof: de leiding van de Geest, de liefde van God, Christus' barmhartigheid. Tegelijk moeten ze omzien naar mede-gelovigen die dreigen weg te dwalen. Overigens moet hun betrokkenheid bij deze mede-gelovigen er niet toe leiden dat ze ook maar iets met de zonde meegaan. Een leerzame brief die duidelijk maakt dat je in een gemeente niet altijd harmonieus met elkaar kunt omgaan: soms moeten harde dingen gezegd worden.

Openbaring 1

Op een (vs.10) verschijnt Jezus aan Johannes. Hij draagt hem op een brief door te geven aan elk van de zeven gemeenten van Klein-Azië (hoofdstuk 2-3); daarna geeft Hij Johannes door visioenen een kijkje achter de schermen van de geschiedenis (hoofdstuk 4-22). De aanleiding hiervoor is de verdrukking die de toenmalige christenen ondervonden; Johannes zelf is daarvan ook slachtoffer: hij is verbannen naar Patmos (vs.9). Om zijn volgelingen te bemoedigen gunt Jezus hun een blik op de toekomst.

Wat ons in dit bijzondere boek verteld wordt, roept vele vragen op: op welke tijd, welke situatie, welke personen slaat dit alles? Ook al blijven die vragen grotendeels onbeantwoord, dan nog kan dit boek ons een hart onder de riem steken, want zoveel wordt telkens duidelijk: Christus beschikt over alle macht en die macht zet Hij in voor de zijnen, want Hij heeft ons lief; en hoe alles ook mag lopen, Christus komt terug en brengt ons op onze bestemming (vs.5-6,8,18). Te midden van alle bedreigende ontwikkelingen kunnen we dus gerust zijn: verbonden met Christus hebben we iets onaantastbaars.

Openbaring 2

Het bemoedigende van het boek Openbaring geldt niet automatisch voor ons. We kunnen Gods geschenken verspelen. Daarom schrijft Christus aan elk van de zeven gemeenten een korte brief om de gelovigen daar te bemoedigen of terecht te wijzen. Alle brieven hebben dezelfde opbouw:

- Eerst een aankondiging van Christus als afzender, waarbij Hij zichzelf telkens anders typeert: 'Dit zegt Hij die....'

- Dan volgt een uitgebreide typering van de gemeente, waarbij de sterke en zwakke punten aan de orde komen, vaak op deze manier: 'Ik weet uw werken.... Maar Ik heb tegen u....'

- Na of vóór een aansporing om te luisteren komt Christus met een prachtige belofte, die in bewoordingen telkens wisselt, afhankelijk van wat Hij over de gemeente heeft gezegd: 'Wie overwint, zal Ik...'

Elke brief wordt gericht tot 'de engel van de gemeente': vermoedelijk is dit de bode die door die gemeente naar Johannes is toegestuurd. Deze brieven bewijzen hoe waar en tegelijk hoe goed het is dat Christus het Hoofd is van zijn gemeente: Hij weet tot in detail wat er gaande is en wat wij nodig hebben.

Openbaring 3

In dit hoofdstuk staan de brieven aan de laatste drie gemeentes, met dezelfde opbouw als de eerste vier. In zijn typering legt Christus bloot wat in het hart van zijn volgelingen leeft: soms veel moois, maar soms ook veel laakbaars. Daaruit blijkt dat het ook in het eerste begin van de christelijke kerk niet ideaal is geweest: van meet af was er dwaalleer, ontrouw, de neiging om compromissen te sluiten; daarom moesten de gemeentes toen al telkens hardhandig gecorrigeerd worden.

En toch blijft Christus van zijn kant trouw aan zijn gemeentes. Hij keert ze niet uit teleurstelling de rug toe maar blijft met zijn Geest vernieuwend op hen inwerken. Dat komt heel duidelijk uit in de laatste brief, die aan de gemeente in Laodicea. Die krijgt scherpe kritiek te horen: ze zijn lauw, onbruikbaar dus (koud water is verfrissend om te drinken, heet water nuttig om ermee schoon te maken). Maar juist die lauwe gemeente krijgt te horen: 'Ik sta aan de deur te kloppen; als iemand Mij opendoet, zullen we samen eten' (vs.20). Vertrouwend: Christus staat met open armen voor ons klaar. Hoe reageren wij daarop?

Openbaring 4-5

Hier beginnen de visioenen die Johannes te zien kreeg. Daarmee werd hem een blik gegund op wat vanaf zijn tijd tot aan het einde zich achter de schermen afspeelt. Bij het lezen daarvan moeten we Johannes' verhalen niet overvragen: het blijven visioenen. Dat wil zeggen, we krijgen deze achtergrondinformatie in de vorm van symbolen, die soms moeilijk te duiden zijn. Bovendien: wat Johannes achter elkaar vertelt, hoeft niet achter elkaar te gebeuren; eerder is het zo dat dezelfde periode, van Christus' vertrek tot aan zijn terugkeer, op verschillende manieren wordt gezien. Dat moet ons voorzichtig maken snelle verbanden te leggen tussen wat wij hier lezen en wat wij in onze geschiedenis meemaken of verwachten.

De reeks visioenen begint heel indrukwekkend met een blik in de hemel. Johannes ziet God daar glorieus tronen met om zich heen 24 oudsten (vertegenwoordigers van de oudtestamentische gelovigen) en 4 wezens (vertegenwoordigers van de schepping) die Hem laaiend enthousiast bezingen.

En dan ziet Johannes hoe in Gods hand een verzegelde boekrol is, vol met geheime profetieën over de toekomst. Alleen Christus mag die rol openen, want Hij is het Lam en staat daar 'als geslacht', dus nog met de snijwond in zijn hals. Door zijn plaatsvervangend lijden is Hij bevoegd en in staat sturing te geven aan de geschiedenis. Daarom wordt Hij door miljoenen engelen bejubeld.

Alleen dit visioen is al voldoende om ons moed te geven te midden van alles wat in de wereld gaande is, want daarvan kunnen we zeker zijn: achter de schermen is Christus actief in de weer.

Openbaring 6:1-7:8

Tot en met hoofdstuk 8 wordt beschreven hoe het Lam de zeven zegels verbreekt van de boekrol met z'n profetieën over de toekomst. Johannes ziet dan hoe God straffend optreedt in de geschiedenis, maar tegelijk ook tot inkeer oproept en zijn volgelingen beschermt (zie H.R. van de Kamp, Openbaring):

- Zegel-1: Een ruiter op een wit paard: hoe geduldig Christus ook is, uiteindelijk zet Hij zijn overwinning door.

- Zegel-2: Een ruiter op een rossig paard: ondanks z'n dromen over wereldvrede, sticht de mens telkens weer allerlei kwaad.

- Zegel-3: Een ruiter op een zwart paard: de aarde is vaak het tafereel van voedselschaarste.

- Zegel-4: Een ruiter op een vaal paard: de dood slaat telkens onstuitbaar toe in onze wereld.

- Zegel-5: Gestorven martelaars in de hemel, die aan de voet van het altaar daar hunkerend roepen om het einde van de geschiedenis; zelf mogen ze al tot rust komen.

- Zegel-6: Een hevige aardbeving en een ontregeling van de sterrenwereld, waardoor het voor de ongelovigen overduidelijk wordt dat met God niet valt te spotten. Tegelijk ziet Johannes hoe God ervoor zorgt dat er 144.000 gelovigen overblijven, symbool voor een onoverzienbare menigte.

Dit alles maakt duidelijk dat de goede en kwade dingen in de wereld niet toevallig plaatsvinden. Daarin of daarachter (hoe je het ook maar moet formuleren) is Christus actief. Hij laat merken dat Hij zonde hoog opneemt, maar tegelijk stimuleert Hij ons om (alsnog) aan Hem gehoor te geven, want alleen bij Hem is er uitzicht.

Openbaring 7:9-8:13

Dwars door alle angstaanjagende gebeurtenissen heen heeft God een onoverzienbare massa gelovigen om zijn troon verzameld. Dat is het uitzicht dat Christus geeft, dank zij zijn gevloede bloed. Nu maken we nog allerlei ellende mee, maar het eindresultaat is: God wist onze tranen af en geeft ons eeuwig leven. Nu we dat weten, kunnen we de toekomst gerust ingaan.

Als Christus het 7e zegel verbreekt valt er een gespannen stilte in de hemel. Tijdens die stilte worden 7 bazuinen/ramshoornen uitgedeeld; op elk daarvan moet straks een stoot gegeven worden als waarschuwing voor wat komen gaat. Maar eerst wordt aandacht gegeven aan de gebeden van de gelovigen: die tellen dus mee in Gods bestuur van de geschiedenis! En dan volgen na elke bazuinstoot Gods straffen. Na de vierde roept een rondvliegende arend zijn medelijden uit met de mensen op aarde om wat nog komen gaat.

Deze gang van zaken maakt duidelijk dat wij op aarde nooit een paradijs kunnen en zullen stichten. De macht van de zonde is te sterk en Gods toorn daarover laat zich onvermijdelijk gelden. Zo kijken wij meestal niet naar de gebeurtenissen op het journaal: naar ons idee gebeuren de dingen zoals ze gebeuren. Hier leren we dat God daarin bezig is om de macht van de zonde te stuiten en om ons op te roepen tot inkeer. Het 'Wee u' van die arend kan dus omgezet worden in 'Gelukkig bent u' als we ons vastklampen aan het Lam dat zichzelf heeft laten slachten.

Openbaring 9

Na een stoot op de vijfde bazuin/ramshoorn wordt de diepe afgrond geopend waarin de boze geesten in voorarrest worden gehouden. Ze stijgen daaruit op in de vorm van reusachtige sprinkhanen met een menselijk gezicht en leeuwentanden. Onder leiding van de duivelse engel Apollyon (Verderver) kwellen ze de niet-gelovigen met hun giftige angel, waarom die alle levenslust verliezen.

Nadat op de zesde bazuin is geblazen worden vier engelen losgelaten die leiding geven aan miljoenen ruiters, die vele mensen doden door vuur, rook en zwavel uit de bek van hun paarden.

Maar ze bekeerden zich niet van hun afgoderij en andere wandaden, staat er dan. Daarmee wordt duidelijk wat Gods uiteindelijke bedoeling is met alle ellende in de wereld: daarmee wil Hij de mensen niet alleen maar afstraffen maar vooral oproepen tot inkeer. Een oud thema in de Bijbel, want al in Ezech.18:23-24 staat: 'Zou Ik een welgevallen hebben aan de dood van de goddeloze? luidt het woord van de Here. Niet veeleer hieraan dat hij zich bekeert van zijn wegen en leeft?' Ook Paulus wijst erop dat God wil dat alle mensen behouden worden en tot erkenning van de waarheid komen (1Tim.2:3). Als we met ellende geconfronteerd worden, moeten we dan ook niet opstandig of bitter gaan worden maar met overtuiging voor Christus (blijven) kiezen als hèt houvast.

Openbaring 10

Voordat de zevende bazuin/ramshoorn wordt geblazen, volgen er twee intermezzo's. Johannes ziet een indrukwekkende engel, die deels op de zee en deels op het land staat, als teken dat z'n boodschap voor de hele wereld bestemd is. Hij heeft een geopende boekrol in de hand, al eerder genoemd in 5:1. Die rol staat vol met profetieën over de toekomst. Hij zweert bij God dat deze profetieën vervuld worden.

Dan wordt Johannes opgedragen die boekrol op te eten, net als Ezechiël destijds (Ezech.2:8-10); het smaakt naar honing, maar als hij het op heeft, ligt het hem zwaar op de maag. Daarmee wordt aangegeven dat Johannes' boodschap vol vreugde zal zijn (Gods kinderen worden bevrijd) maar tegelijk ook verdriet zal oproepen (Gods vijanden worden afgestraft). Het is waar, bij het evangelie domineert het goede, blijmakende. Maar het evangelie heeft ook een donkere kant: uiteindelijk laat God de zonde niet ongestraft en schakelt Hij de goddelozen eens uit. We zijn dus gewaarschuwd!

Openbaring 11

Hier volgt het tweede intermezzo nadat op de zesde bazuin/ramshoorn is geblazen. Johannes moet de tempel opmeten, om zo dit terrein af te bakenen: God biedt zijn kinderen bescherming. Tegelijk krijgt Johannes te horen dat de voorhof en de stad zelf vertrapt worden. In die tijd laat God twee profetische getuigen optreden, een nieuwe Mozes en Elia. Ze staan symbool voor de kerk zoals die als licht voor de wereld optreedt, of in elk geval hóórt op te treden. Zodra hun taak voltooid is, worden ze door het beest (zie Openb.13) vermoord. Een paar dagen later worden ze weer levend en gaan de hemel in.

Dan wordt op de zevende bazuin/ramshoorn geblazen en krijgt Johannes weer de geopende hemel te zien. Daar wordt God om zijn koningschap en om zijn bevrijdend ingrijpen enthousiast toegejuicht, waarna er een imponerende donderbui losbreekt als een uiting van Gods ontzagwekkende glorie.

We zeggen wel eens dat we nu tegen de achterkant van Gods borduurwerk aankijken, maar dat we zeker kunnen zijn van het prachtige ontwerp aan de vóórkant. Maar in het boek Openbaring wordt ons telkens al een blik op de voorkant gegund. De feiten zoals wij die waarnemen, kunnen ons soms onzeker of zelfs bang maken: 'Hoe loopt het met Gods kinderen af?' Maar als we ons met Johannes naar de hemel verplaatsen, kan het buiten discussie staan: als onze koning biedt God ons afdoende bescherming en zet Hij zijn plan om het kwaad uit te bannen onstuitbaar door. Het kòmt dus goed.

Openbaring 12

Al in het paradijs heeft God aangekondigd dat er vijandschap zou bestaan tussen de slang, de duivel en de vrouw met hun kroost (Gen.3:15). Deze strijd wordt hier nader uitgewerkt. Johannes ziet een prachtig versierde vrouw (Gods kerk in de loop van de eeuwen), die belaagd wordt door een angstaanjagende draak (Satan); hij wil het kind dat zij gaat baren meteen verslinden. Die kwaadaardige bedoeling herkennen we in het Oude Testament, telkens als Gods volk in z'n voortbestaan bedreigd wordt. Als het kind geboren is, blijft het buiten Satans bereik en wordt hij meteen naar de hemel gehaald. Daarin herkennen we Christus die tijdens zijn leven de duivel heeft weerstaan en uiteindelijk naar de hemel is gegaan, onbereikbaar voor Satan.

Maar daarmee is het niet afgelopen: er ontstaat een gigantische oorlog in de hemel. Michaël en zijn engelen verslaan de draak met z'n engelen en verjagen die uit de hemel. Had Satan tot die tijd vrij toegang (zie Job 1:6-12; Zach.3:1-2), sinds Christus' verschijning daar is Satans optreden als aanklager in de hemel voorbij.

Om deze beslissende stap vooruit in de geschiedenis klinkt in de hemel een lofprijzing op God. Tegelijk wordt over de aarde 'wee u' uitgesproken: de duivel zet nu alles op alles om de vrouw, Christus' gemeente, in het nauw te brengen. Die actie wordt in het slot van dit hoofdstuk beschreven: enerzijds angstaanjagend, want geloven blijkt telkens vijandschap op te roepen; anderzijds geruststellend, want God blijkt zijn gemeente afdoende bescherming te bieden.

Openbaring 13:1-14:5

De duivel is een geduchte tegenstander. Hij schakelt twee beesten in: een beest dat uit de zee en een beest dat uit de aarde opkomt. Het eerste beest mag namens de draak/duivel macht uitoefenen. Net als Christus, het Lam, overleeft hij een dodelijke wond, wat hem wereldwijd talloze volgelingen bezorgt. Hij keert zich in godslasterlijke taal tegen God en onderneemt bloedige actie tegen de gelovigen. Hier herkennen wij de politieke macht zoals die soms agressief tegen Gods volk wordt ingezet, in Johannes' tijd de moordzuchtige Nero (zijn naam zit verscholen in het getal 666, 3:18).

'Hier blijkt de volharding en het geloof der heiligen', staat er dan (13:9). Het is vaak niet makkelijk om trouw te blijven: de duivel oefent grote invloed uit, vaak tastbaar via agressieve mensen of instanties.

Het tweede beest heeft de verraderlijke uitstraling van een lam, maar spreekt als de draak, de duivel. Het beest fungeert als een minister van propaganda in dienst van het eerste beest (in 16:13 wordt hij daarom 'valse profeet' genoemd) en organiseert daarvoor een heuse eredienst, terwijl hij economische discriminatie toepast op wie weigeren daarin mee te doen. Hier herkennen wij de verleiding die uitgaat van allerlei dwaalleer, onchristelijke godsdienstigheid en ideologieën in de wereld.

Toch ziet het er niet hopeloos uit, want diezelfde gediscrimineerde mensen, die geweigerd hebben afgoederij te plegen ('ze zijn maagdelijk', 4:4), zien we in 14:1 terug bij het Lam op de berg Sion; dat wil zeggen: ondanks alle moeiten zijn ze op aarde geborgen bij Christus. Vanuit de hemel krijgen zij een indrukwekkend loflied voorgezongen. Bemoedigend: van onszelf kunnen we onmogelijk standhouden, maar door de kracht van Christus' Geest behalen we uiteindelijk toch de overwinning (52).

Openbaring 14:6-15:8

Gods straffend optreden op aarde neemt qua intensiteit toe. Maar eerst worden achter elkaar drie engelen uitgezonden om de mensen te waarschuwen en tot inkeer op te roepen: een samenvatting van het missionaire optreden van de kerk in de loop van de eeuwen. De gelovigen worden bemoedigd met de woorden: 'Zalig de doden die in verbondenheid met de Here sterven; dat ze rusten van hun moeiten.' God laat zich in zijn toorn nooit tomeloos gaan, maar heeft steeds onze redding op het oog. Maar weigeren mensen hardnekkig zich te laten redden, dan ondergaan ze vroeg of laat daarvan de gevolgen.

In het visioen ziet Johannes Christus op een wolk verschijnen, die met een sikkel het graan op aarde maait: het bijeenbrengen van de gelovigen. Daarna gaat een engel aan het werk met een sikkel; hij snijdt de druiventrossen af, waarna die in de druivenpers uitgeperst worden: Gods afrekening met de ongelovigen. Daarop hoort Johannes de trouw gebleven gelovigen op het glazen podium voor Gods troon een overwinningslied zingen, zoals eens de Israëlieten na de ondergang van Farao's leger in de Rietzee. Maar nog is Gods toorn niet uitgewoed, want Johannes ziet zeven engelen in de hemel verschijnen met elk een gouden schaal (vroeger: fiool) in de hand, vol met Gods toorn.

Openbaring 16

De zeven engelen krijgen opdracht elk hun schaal leeg te gieten en zo rampen op aarde te veroorzaken:

- Schaal 1: Gods vijanden krijgen kwaadaardige gezwellen.
 - Schaal 2: het water in de zee wordt gestold bloed, dodelijk voor de vissen.
 - Schaal 3: het water van rivieren en bronnen wordt bloed en daardoor ondrinkbaar.
- Dit drietal schalen wordt afgesloten met instemmende reacties van een engel en van de zielen aan de voet van het altaar (verg. 6:9): 'Ze hebben het verdiend, hun bestraffing is rechtvaardig.'
- Schaal 4: de mensen worden door de zonnehitte verzengd.
 - Schaal 5: het wordt pikdonker en de mensen worden daar benauwd van.
 - Schaal 6: het water in de Eufraat droogt op, waarmee de weg gebaad wordt voor de komst van de bondgenoten van de draak en z'n beide beesten naar de verzamelplaats Harmagedon, ofwel Megiddo (waar in de oudtestamentische tijd verschillende veldslagen geleverd zijn).
 - Schaal 7: onder het geluid van een donderbui vindt er een grote allesverwoestende aardbeving plaats.

Al deze rampen zijn bedoeld de mensen tot inkeer te brengen, maar, staat er een paar keer: ze bekeerden zich niet maar lasterden God. De oproep die luidkeels van rampen uitgaat, wordt niet door de mensen opgepakt. Integendeel, ze blijven nog hardnekkiger aan hun ongelooft vasthouden. En Gods kinderen? Hopelijk gebruiken wij alle ellende waarmee we geconfronteerd worden als een stimulans houvast te zoeken bij God: alleen de verbondenheid met Christus geeft uitzicht, tot in eeuwigheid.

Openbaring 17

Vanaf dit hoofdstuk komt Babylon in beeld: een rijk geklede hoerige vrouw, overdadig behangen met sieraden (tegenpool van Jeruzalem, de bescheiden geklede bruid uit 19:8; 21:2). Van haar wordt gezegd dat ze op zeven bergen zetelt; daarmee wordt verwezen naar de stad Rome, gebouwd op zeven heuvels. Blijkbaar is Babylon symbool voor de economische macht zoals die mensen en instanties verstrikt in de zucht naar welvaart en invloed. De vrouw gebruikt het beest uit 13:1 als rijdier, waaruit blijkt dat die economische macht gedragen wordt door politieke macht. Raadselachtig wordt van dit beest gezegd dat het was, niet is en toch zal zijn; hierin lijkt hij iets op God die is, was en komt (1:4,8), maar bij het beest staat erbij dat hij z'n verderf tegemoet gaat. Alleen de band met God geeft dus uitzicht.

Even raadselachtig wordt gesproken van koppen en horens, die tegelijk koningen zijn; mogelijk wordt hiermee gezinspeeld op toestanden uit Johannes' tijd. Dit slaat vermoedelijk op het totaal aan antichristelijke machthebbers. Het gemeenschappelijke aan al deze personages is hun haat tegen het Lam en zijn volgelingen; van de vrouw wordt zelfs gezegd dat ze dronken is van het bloed van de gelovigen. Maar op het eind keren al die koningen zich onder leiding van het beest tegen de vrouw.

Door dit alles wordt aangegeven hoe vijandig de economische en politieke macht vaak staat tegenover Christus' gemeente, maar hoe Gods vijanden uiteindelijk ondergaan. Bemoedigend voor christenen die de haat tegen Christus in hun eigen leven ervaren.

Openbaring 18

Luidkeels roept een engel: 'Gevallen is de grote stad Babylon!' Maar voor het zover is, klinkt de oproep tot de gelovigen uit Babylon weg te vluchten om geen last te krijgen van de rampen die over haar komen; hiermee wordt ons voorgehouden dat we geen water in de wijn van ons christen-zijn moeten doen maar ons ver moeten houden van de zonde in onze wereld: anders gaan ook wij de ondergang tegemoet.

Als motief voor Babylons ondergang wordt genoemd: haar hoogmoed (vs.7), haar ongerechtigheid (vs.5) en haar afslachten van gelovigen en anderen (vs.24). En dan volgt een brede beschrijving hoe de koningen/bestuurders, kooplui en zeelui die van haar geprofiteerd hebben, rouwklagen over haar ondergang. Tegelijk worden de gelovigen opgeroepen zich over het gevallen Babylon vrolijk te maken, want God heeft nu recht gedaan aan alle slachtoffers van Babylon. En nog eens wordt bevestigd dat er nooit meer in Babylon gemusiceerd, gefeest en gewerkt zal worden.

Hoe we de verschillende details ook moeten uitleggen en toepassen, de hoofdstrekking is helder: Gods vijanden hebben vaak veel macht en laten zich gelden ten koste van zijn kinderen, maar uiteindelijk gaan ze eraan. Wat onaantastbaar blijft, is Gods beschermende liefde voor zijn kinderen.

Openbaring 19:1-10

Opnieuw een bericht van de hemelse Bruidegom voor zijn bruid op aarde. De hemel juicht over de val van Babel. De lofzang wordt overgenomen door de vierentwintig oudsten. Bedoeld zijn de vertegenwoordigers van de kerk op aarde. Met de vier wezens zouden de vertegenwoordigers van de schepping bedoeld zijn. Allen zij het eens over de rechtvaardigheid van Gods oordeel. Vers 9 prijst hen gelukkig die zijn uitgenodigd voor het bruiloftsmaal van het Lam. Daarom de oproep om de strijd van het geloof te blijven voeren.

Openbaring 19:11-21

In vers 11 wordt de draad van hoofdstuk 16 opgepakt. Het beest en de leugenprofeet worden gevangen genomen. Zij hebben veel aanhang gehad. Maar God is een God die het kwaad wrekt. Jezus is de ruiter op het witte paard (wit is de kleur van de overwinning en/of van het hemels licht). Hij wordt Getrouw en Waarachtig genoemd. Dat staat tegenover leugen en gruweldaden. Wat daarvan overblijft wordt getekend in vers 20.

Openbaring 20

Johannes krijgt adembenemende visioenen. De engel komt in actie tegen de satan. Hij wordt gearresteerd. Maar alweer een ander gezicht: martelaren die onthoofd zijn om hun trouw aan God, mogen zitten in troenen om te regeren met Christus. Vanaf vers 7 trekt satan er opnieuw op uit, mobiliseert volken tegen de kerk. Niet voor lang: in het eindvisioen ziet Johannes een grote witte troon (vergelijk Openbaring 19,6), blinkend vanwege Gods heiligheid. Alle mensen verschijnen daar voor Gods troon en worden geoordeeld. Vijanden van God verdwijnen: de duivel (vers 10), de dood en het dodenrijk en wie niet is opgeschreven in het boek des levens (Openbaring 14,15).

Openbaring 21:1-14

Het hangt van Gods gunst af of je binnen mag gaan in het nieuwe Jeruzalem. Toch is dat geen willekeur. Uitgesloten worden zij die gruwelen bedrijven als in vers 8 beschreven. Toch geeft een braaf leven niet de doorslag. Dat is Gods genade: als je je leven buiten je zelf, in Christus zoekt, wordt je door Hem meegenomen naar de eeuwigheid.

Openbaring 21:15-22:5

Het nieuwe Jeruzalem is vol van Gods aanwezigheid. Het is een geweldige, schitterende woonplaats. De poorten staan uitnodigend open voor wie erin wonen. De namen van de apostelen zijn terug te vinden op de poorten. Wat ook een pracht en praal: goud en edelgesteenten. Johannes die dit visioen gezien heeft kende de prachtige natuurlijke tinten van edelstenen. Hij schildert ons een heilige stad, die er bijzonder kleurrijk uitziet. Het geheim van edelstenen is hun variatie in kleur. Als uit alle volken der aarde mensen deze stad bewonen, dan is Christus degene die hen verlichten zal. Was dat ook al niet zo toen ze nog op de aarde leefden, in verbondenheid aan Hem?

Openbaring 22:6-21

"Ik kom spoedig". Dat is de rode draad in dit gedeelte. En daarmee moet je rekening houden! Christus vraagt ons om niets af of toe te doen aan zijn profetie. Hebben wij dan een dor boeken-geloof? Het boek Openbaring is een deel van de bijbel dat wel duidelijk voelbaar maakt dat Christus zelf in de Schrift te vinden is. Wat een actie, wat een werken aan de toekomst! Ons gebed is: Maranatha, kom spoedig Here Jezus!